

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

30 JANUARI 1995

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de bodemsanering

VERSLAG

namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
uitgebracht door de heer H. Brouns

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer M. Capoen.

Vaste leden : de heren H. Brouns, P. Desmet, H. Marsoul, B. Vandendriessche en J. Van Looy ;
de heren J. Peeters, G. Swennen, R. Swinnen en J. Timmermans ;
de heren J. Gabriëls, F. Vergote en M. Verwilghen ;
de heer X. Buisseret ;
de heer M. Capoen ;
de heer L. Barbé.

Plaatsvervangers :

de heren J. Ansoms, F. Cauwenberghs en J. De Meyer, mevrouw T. Merckx-Van Goey en mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche ;
de heren J. De Mol, R. Landuyt en C. Lisabeth en mevrouw L. Maximus ;
mevrouw A. De Maght-Aelbrecht, de heer A. Denys en mevrouw J. Leduc ;
de heer J. Caubergs ;
de heer J. Caudron ;
mevrouw V. Dua.

Zie :

587 (1993-1994)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nrs. 2 tot 9 : Amendementen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud besprak het ontwerp van decreet betreffende de bodemsanering op haar vergaderingen van 28 oktober 1994 en van 12 en 24 januari 1995.

In samenhang met dit ontwerp werd ook het voorstel van decreet van de heer Barbé houdende regeling van de bodemsanering (stuk 537 (1993-1994) - nr. 1) besproken.

1. INLEIDING VAN DE MINISTER**1. INLEIDING**

Het voorliggend ontwerp van decreet is gebaseerd op een voorontwerp, opgesteld door de Interuniversitaire Commissie tot Herziening van het Milieurecht, onder voorzitterschap van Professor H. Bocken.

Omwille van de dringende noodzakelijkheid om te beschikken over een nieuw decretaal kader voor het bodemsaneringsbeleid in het Vlaamse Gewest, worden die bepalingen onder de vorm van een zelfstandig ontwerp van decreet aan de Vlaamse Raad voorgelegd.

De ervaring met de pogingen van OVAM om „ambtshalve saneringen” uit te voeren op grond van het oude artikel 21, §2, c) van het afvalstoffendecreet heeft uitgewezen dat deze summiere bepaling geen bruikbaar instrument is om, tegen de wil van de eigenaar van de verontreinigde bodem, tot ambtshalve sanering over te gaan en de kosten hiervan te verhalen.

Over de oorspronkelijk versie van dit ontwerp werd op 5 augustus 1992 het advies van de SERV en de MINA-Raad gevraagd.

De SERV bracht advies uit op 18 november 1992 en de MINA-raad op 3 februari 1993.

Het voorontwerp werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 30 september 1993 en voor advies voorgelegd aan de Raad van State. Na het advies van de Raad van State werden de nodige aanpassingen gedaan. Op 22 juni 1994 werd het ontwerp door de Vlaamse regering goedgekeurd.

Het ontwerp werd op 15 juli 1994 aan het Vlaams Parlement overgemaakt.

Door de OVAM wordt in samenwerking met de provinciebesturen en met de VUB een inventaris gemaakt van de potentieel verontreinigde bodems in het Vlaamse Gewest.

Tot dusver werden ongeveer tweeduizend sites geregistreerd. De verwachting is dat er ongeveer een negenduizend of zelfs meer potentieel verontreinigde sites zijn in Vlaanderen.

De oorzaken ervan zijn zeer uiteenlopend en sommige dossiers gaan terug tot een verontreiniging die ontstond in de vorige eeuw. Zowel de industriële bedrijvigheid als de werking van openbare besturen (bijvoorbeeld de aanleg van stortplaatsen) hebben deze situatie doen ontstaan.

Dit gegeven is, algemeen besproken, vergelijkbaar met de ons omringende landen, zoals Nederland, Frankrijk, Duitsland.

2. DE EUROPESE CONTEXT

Binnen de context van de Europese Unie kadert het huidig ontwerp in het Europese streven naar een objectieve aansprakelijkheid met betrekking tot de milieu-aangelegenheden.

(zie : het gewijzigd voorstel van richtlijn van de Raad betreffende de wettelijke aansprakelijkheid voor schade en milieubederf veroorzaakt door afvalstoffen.

(E.U. 91/c 192/04).)

3. INHOUDELIJKE TOELICHTING

Na een aantal definities kunnen de krachtlijnen van het ontwerp als volgt worden samengevat :

A. Inventarisatie

Een inventarisatie van de bodemverontreiniging moet worden opgesteld. Dit werk is reeds begonnen. Deze gegevens dienen onder meer om met kennis van zaken bodemtesten af te leveren.

Het controlehulpmiddel hierbij is een „oriënterend bodemonderzoek”. Dit heeft tot doel uit te maken of er ernstige aanwijzingen bestaan omtrent de aanwezigheid van bodemverontreiniging.

Alle informatie wordt opgeslagen in een register.

Het oriënterend onderzoek kan te allen tijde worden uitgevoerd door de OVAM. Het is ook verplicht gesteld bij de overdracht van gronden waarop een inrichting gevestigd is of was of waarop een activiteit wordt of werd uitgevoerd die opgenomen is in de lijst van inrichtingen of activiteiten die van aard zijn bodemverontreiniging te veroorzaken.

Deze gegevens zijn ook van belang bij de bijzondere procedure, die van toepassing zal zijn bij overdracht onder leenden en bij de aflevering van bodemattesten.

B. Nieuwe en historische bodemverontreiniging

— Het ontwerp van decreet voorziet in een onderscheid tussen nieuwe en historische bodemverontreiniging met een verschillende regeling wat betreft de verplichting tot sanering, de prefinanciering en de aansprakelijkheid. Dit onderscheid vormt een belangrijk onderdeel van dit ontwerp, tesaamen met het basisprincipe dat de vervuiler (uiteindelijk) zal moeten betalen.

Daarnaast bestaat er ook de gemengde bodemverontreiniging, die als nieuw wordt beschouwd indien de twee soorten verontreiniging niet kunnen worden onderscheiden.

Dit onderscheid verantwoordt zich naar de implicaties qua kosten en het retro-actief karakter van een wetgeving. Men kan immers om juridisch-principiële redenen bezwaarlijk een aansprakelijkheidsregeling wettelijk wijzigen en deze dan retro-actief invoeren.

— Voor nieuwe bodemverontreiniging bestaat er een verplichting tot bodemsanering zodra de bodemsaneringsnormen overschreden zijn. Deze normen en waarden zullen vastgesteld worden door de Vlaamse regering. Hieraan wordt nu

al gewerkt door de OVAM, het VITO en de Gentse Universiteit.

De verplichting tot sanering rust rechtstreeks op de eigenaar of de gebruiker van de grond waar de verontreiniging tot stand kwam. De eigenaar, respectievelijk de gebruiker is ertoe gehouden de sanering op eigen kosten uit te voeren, zelfs zonder aanmaning door de OVAM. Het is een zelfstandige verplichting.

Uiteraard staat het principe dat „de vervuiler betaalt” voorop, want de eigenaar, respectievelijk gebruiker, die kan bewijzen dat hijzelf de verontreiniging niet heeft veroorzaakt, kan de kosten verhalen op de veroorzaker.

De eigenaar, respectievelijk gebruiker zal dan eerst worden aangesproken de saneringskost te prefinancieren, terwijl uiteindelijk de veroorzaker van de bodemverontreiniging, of de ervoor aansprakelijke persoon of verzekering de rekening betaalt.

Als sanctie, wanneer de saneringsplichtige zijn verplichting niet nakomt, kan de OVAM ambtshalve saneren.

Er moet vermeld worden dat er een bijzondere regeling wordt voorzien voor de onschuldige eigenaar, respectievelijk gebruiker. Deze kan aan de saneringsverplichting ontsnappen, indien hij drie elementen aantoont :

1. dat hijzelf de verontreiniging niet heeft veroorzaakt;
2. dat hij bij overname van de grond niet op de hoogte was noch behoorde te zijn van de verontreiniging;
3. dat sinds een bepaalde datum op de grond geen inrichting gevestigd was of activiteit uitgevoerd werd die voorkomt op de lijst opgesteld door de Vlaamse regering. Deze lijst verzamelt alle activiteiten, die geacht worden potentieel bodemverontreinigend te zijn of te zijn geweest.

Wat de aansprakelijkheid betreft, is de veroorzaker van de verontreiniging objectief aansprakelijk, dit wil zeggen zonder bewijs van fout in de zin van artikel 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

De nieuwe objectieve aansprakelijkheid heeft geen terugwerkende kracht. De persoon die de kosten van de sanering gedragen heeft, kan deze verhalen op de veroorzaker, indien deze gekend is.

— Voor gemengde bodemverontreiniging (deels voor, deels na de inwerkingtreding veroorzaakt), gelden uitsluitend de regels voor nieuwe verontreiniging indien de twee soorten niet kunnen worden onderscheiden.

— Voor historische bodemverontreiniging bestaat er geen automatische, zelfstandige verplichting tot bodemsanering.

Sanering is enkel vereist indien er een ernstige bedreiging bestaat. De overheid zal hier prioriteiten bepalen, rekening houdend met de milieurisico's en met de beschikbare middelen.

Voor de historische verontreiniging wordt dan ook gesteld dat de risico-analyse maatgevend is voor de saneringsverplichting, meer dan de overschrijding van één of andere waarde of norm.

Deze waarden of technische normen gelden uiteraard wel voor de toekomst en houden rekening met en worden opgesteld op toxicologische gronden.

De betrokkene is evenwel niet verplicht op eigen kosten te saneren, indien hij twee elementen aantoont :

1. dat hij zelf de verontreiniging niet heeft veroorzaakt;
2. dat hij bij overname van de grond niet op de hoogte was noch hoorde te zijn van de verontreiniging of indien hij op de hoogte was, hij de gronden uitsluitend gebruikt heeft voor bewoning.

Wat de aansprakelijkheid betreft gelden bij historische bodemverontreiniging in beginsel de gemeenrechtelijke aansprakelijkheidsregels.

C. Procedures

Het ontwerp bepaalt dat er voor nieuwe bodemverontreiniging een zelfstandige saneringsverplichting bestaat voor de eigenaar of de gebruiker van de grond waar de verontreiniging tot stand kwam, van zodra de door de Vlaamse regering te bepalen bodemverontreinigingsnormen overschreden zijn.

De sanering geschiedt door toepassing van maatregelen die het mogelijk maken de achtergrondwaarden voor bodemkwaliteit te verwezenlijken en die voldoen aan twee voorwaarden:

1. overeenstemmen met de stand van de techniek (BAT-NEEC-principe);
2. geen onredelijk hoge kosten met zich meebrengen in verhouding tot de verontreiniging.

Indien de achtergrondwaarden niet kunnen worden verwezenlijkt door dergelijke maatregelen, wordt de bodemsanering minstens gericht op een betere bodemkwaliteit, of indien zulks niet mogelijk is, moet zeker vermeden worden dat van de bodemverontreiniging nog een ernstig gevaar zou uitgaan.

Indien zelfs dat niet mogelijk is, worden gebruiksbeperkingen opgelegd. Dit laatste gebeurt door de Vlaamse regering.

Andere voorzorgsmaatregelen kunnen door de OVAM, eventueel tijdelijk, worden opgelegd. In beide gevallen moeten de eigenaar en de gebruiker van de gronden eerst worden gehoord.

De onderzoeks- en saneringsprocedure voor de bestrijding van bodemverontreiniging verloopt stapsgewijs

1. een oriënterend onderzoek geeft een ernstige aanduiding van de verontreiniging en van de kwetsbaarheid van het gebied ;
2. een beschrijvend onderzoek levert een uitvoeriger resultaat op ;
3. een bodemsaneringsproject wordt opgesteld en geeft onder andere een beschrijving van de uit te voeren saneringswerken en beschrijft het bedoelde resultaat ;
4. de uitvoering van de bodemsaneringswerken en het toezicht hierop.

Al deze stappen moeten gebeuren onder leiding van een erkend bodemsaneringsdeskundige en in iedere stap is een goedkeuring of aanvulling voorzien door de OVAM.

Het is mogelijk dat de uitvoering van bodemsaneringswerken het ondernemen van bepaalde activiteiten of het oprichten en exploiteren van bepaalde inrichtingen vereist, die meldings- of vergunningsplichtig zijn krachtens het milieuvergunningsdecreet van 28 juni 1985 en zijn uitvoeringsbesluit VLAREM 1.

Om te vermijden dat er overlapping zou ontstaan van administratieve procedures, wat zou leiden totodeloze vertraging bij de uitvoering van bodemsaneringswerken, voorziet het ontwerp in één enkele procedure, namelijk de conformverklaring van het bodemsaneringsproject door OVAM, waarbij de nodige waarborgen qua evaluatie van milieueffecten en inspraak werden ingebouwd. Het conformiteitsattest afgeleverd door OVAM zal dus ook gelden als milieuvergunning. Een analoge regeling is voorzien voor de bouwvergunning.

Het stelsel van de erkende bodemsaneringsdeskundige beoogt de nodige deskundigheid bij het onderzoek te waarborgen.

Wanneer de OVAM ambtshalve optreedt kan het onderzoek worden uitgevoerd door haar ambtenaren of door erkende deskundigen die zij aanstelt.

D. Bijzondere procedure bij overdracht van gronden

Een bijzondere procedure is van toepassing bij overdracht onder levenden :

1. bij de overdracht van gronden waarop een inrichting gevestigd is of een activiteit wordt of werd uitgevoerd die bodemverontreiniging kan veroorzaken;

2. bij de overdracht van gronden dient gemeld te worden aan de OVAM en de overdrager dient een oriënterend bodemonderzoek te laten uitvoeren. Indien de bodemsaneringsnormen overschreden zijn, kan de OVAM de overdrager verplichten saneringswerken uit te voeren.

Deze procedure is er hoofdzakelijk op gericht om de belangen van de kopers veilig te stellen en ervoor te zorgen dat bodemsanering, waar nodig, plaatsvindt.

E. Samengevat zijn de taken van de OVAM de volgende :

1. het opstellen van de ontwerpen van uitvoeringsbesluiten van dit decreet;

2. het inventariseren van de verontreinigde bodems;

3. het behandelen van de erkenningsaanvragen van bodemsaneringsdeskundigen;

4. het uitvoeren of doen uitvoeren van oriënterende bodemonderzoeken;

5. het organiseren en bijhouden van een register van de verontreinigde gronden;

6. het afleveren van attesten betreffende bodems, al dan niet verontreinigd aan onder meer eigenaars, gebruikers, gemeentebesturen, enz.;

7. het voorstellen van gebruiksbeperkingen, indien nodig;

8. het opleggen van voorzorgsmaatregelen, indien nodig;

9. het formuleren van voorstellen met betrekking tot bijzondere plannen van aanleg, indien daartoe reden is op grond van vastgestelde bodemverontreiniging;

10. het volgen en behandelen van de procedures inzake oriënterend onderzoek, beschrijvend onderzoek en bodemsaneringsprojecten, alsmede het toezicht daarop;

11. het ambtshalve uitvoeren van de beschreven onderzoeken en voorzorgsmaatregelen

12. het organiseren en verlenen van medewerking voor wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot bodemsanering;

13. het kennisnemen van bezwaren en beroepen die door eigenaars of gebruikers of andere instanties inzake bodemsaneringswerken of onderzoeken worden ingediend;

14. het afleveren van conformiteitsattesten of conformiteitsverklaringen nopens bodemsaneringswerken;

15. het uitvoeren of doen uitvoeren van dwangmaatregelen indien nodig en desgevallend eventueel de bijstand van de gemeentepolitie en de rijkswacht vorderen;

16. het eventueel uitvoeren van onteigeningsprocedures, indien nodig;

17. het beheer van de financiële zekerheden die saneringsplichtigen en aansprakelijken moeten stellen tot waarborg van hun verbintenissen;

18. het opstellen van een lijst van gronden met historische verontreiniging en het bepalen van de prioriteiten;

19. het aanmanen van saneringsplichtige personen tot het uitvoeren van bodemsaneringen;

20. het afleveren van de nodige bodemattesten in verband met de overdracht van gronden;

21. het aangaan van verbintenissen met saneringsplichtigen of aansprakelijken tot het uitvoeren van bodemsaneringen;

22. het verstrekken van advies aan openbare besturen die tot onteigening ten algemene nutte willen overgaan;

23. het ontvangen van meldingen bij sluiting van een op de lijst voorkomende inrichting;

24. het ambtshalve uitvoeren van bodemsaneringswerken indien de saneringsplichtige in gebreke blijft;

25. het ambtshalve nemen van veiligheidsmaatregelen;

26. het opstellen van een jaarlijkse lijst van ambtshalve uit te voeren saneringswerken;

27. het desgevallend verhalen van de kosten langs gerechtelijke weg;

28. het voorstellen van alle schikkingen, voorstellen van concordaat inbegrepen, dadingen sluiten, schuldvorderingen of zekerheden overdragen, derden in haar rechten subrogeren, van verhaal afzien en arbitrage-overeenkomsten sluiten;

29. de algemene administratie met betrekking tot bodemsanering in het Vlaamse Gewest.

4. ADVIEZEN VAN SERV EN MINA-RAAD

Advies werd uitgebracht door de SERV op 18 november 1992 en door de MINA-Raad op 3 februari 1993.

Door beide instanties wordt het ontwerp eerder als positief beschouwd. De SERV vraagt onder meer een zo objectief mogelijke beoordeling inzake de al dan niet te saneren bodems en stelde ook dat een strikt onderscheid nodig is met betrekking tot de nieuwe en de historische bodemverontreinigingen.

Ook vroeg de SERV dat geen nieuwe oriënterende onderzoeken nodig zouden zijn wanneer deze twee jaar voorafgaande aan de overdracht reeds geschieden.

Met deze bemerkingen werd rekening gehouden.

De MINA-Raad stelde in zijn advies dat dit ontwerp een globale regeling uitwerkt die de lacunes in de huidige wetgeving kan opvangen. In het algemeen wordt het ontwerp gunstig beoordeeld door de MINA-Raad. Met een aantal opmerkingen van de Raad werd rekening gehouden.

5. ADVIES RAAD VAN STATE

De Raad van State heeft advies verstrekt over dit ontwerp op 8 februari 1994.

— De Raad stelt daarbij vast dat het ontwerp ertoe strekt een meer omstandige regeling betreffende de problematiek van bodemverontreiniging en de sanering ervan tot stand te brengen; omstandiger dan de tot dusver geldende regeling van artikel 21, § 2,c) van het afvalstoffendecreet.

— Het advies stelt vast dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen nieuwe, historische en gemengde bodemverontreiniging met een verschillende regeling omwille onder meer van het retro-actief karakter bij de historische gevallen.

— Bij nieuwe bodemverontreiniging rust in beginsel een zelfstandige verplichting tot sanering op de eigenaar of de gebruiker, met een eventuele regresvordering op de veroorzaker ervan die objectief aansprakelijk is.

— De Raad onderkent het belang van het door de bevoegde overheidsinstantie af te leveren bodemattest om de kandidaat-verwerver van een grond te informeren over eventuele verontreinigingen. Volgens de Raad van State worden aldus de belangen van de verkrijger veilig gesteld en wordt tevens vermeden dat de overdracht aan een insolvable overdrager kan plaatsvinden om aan de verplichtingen inzake sanering te ontsnappen.

— De Raad stelt vast dat het hier een aan de gewesten toegewezen bevoegdheid betreft, noodzakelijk voor de uitoefening van de bevoegdheden van de gemeenschap of het gewest, en verwijst verder naar het hierna besproken arrest van het Arbitragehof dat deze aangelegenheid naar aanleiding van een concreet dossier behandelt.

— De Raad merkt op dat de mogelijkheid voor de overheid die in het ontwerp voorzien is om ondermeer dadingen en arbitrage-overeenkomsten te sluiten, afwijkt van de artikelen 1045 BW en 1676 Ger.W.; voor zover het publiekrechtelijke rechtspersonen betreft. In het licht van de vaak complexe juridische situaties waarin sommige dossiers zich bevinden, worden deze rechtsfiguren door de interuniversitaire commissie onder leiding van Professor H. Bocken echter noodzakelijk geacht om sommige geschillen op een vrij soepele wijze te regelen naar alle redelijkheid. In de praktijk worden deze rechtsfiguren door verschillende overheden toch gebruikt.

— De Raad vestigt er de aandacht op dat de essentiële elementen van de ontworpen regeling zoveel mogelijk in het decreet zelf dienen te worden opgenomen, en dat de grenzen van een bevoegdheidsoverdracht aan de Vlaamse regering, zo duidelijk mogelijk dienen te worden aangegeven. Dit is met het huidige ontwerp ook het geval. De aangelegenheden die bij besluit van de Vlaamse regering moeten worden vastgesteld, zijn strikt omlind en tot een technisch en administratief minimum beperkt.

— De Raad van State vraagt zich af hoe men in een concreet geval tot een verantwoorde vaststelling van een zelfstandige verplichting tot saneren komt. Het antwoord daarop ligt in de toetsing van de feitelijke situatie aan de normen, aan de toxicologische gegevens, en de effectieve technologische saneringsmogelijkheden die met deskundigheid werden ontwikkeld.

— De Raad van State merkt op dat in de gegevensbestanden die zullen worden opgesteld, erover moet worden gewaakt dat geen gegevens zoals bedoeld in de Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer in deze bestanden worden opgenomen. Het spreekt vanzelf dat hierover dan ook zal worden gewaakt en dat de gegevens zoals in dit ontwerp bedoeld hiertoe geen aanleiding geven.

— De Raad van State laat opmerken dat voor gebruiksbeperkingen de woorden „bij wege van wettelijke erfdienstbaarheid van openbaar nut” beter zouden worden weggelaten omdat deze geen eigen normatieve betekenis hebben. Dit werd dan ook weggelaten. Bovendien werd de mogelijkheid om de betrokkene te horen in het ontwerp opgenomen.

— De Raad van State vestigt de aandacht op de cumulatief te vervullen voorwaarden volgens dewelke iemand van zijn saneringsplicht kan worden ontslagen en vraagt een voldoende duidelijke tekst. De tekst werd op dit vlak dan ook verduidelijkt.

— Met betrekking tot de vergunningsplicht werd, rekening houdend met het decreet van 28 juni 1985 en met het opheffen artikel 45 van het decreet van 22 december 1993, geopteerd voor een autonoom systeem van conformiteitsverklaring geldend als milieuvergunning, en dit zowel om praktische, als juridische, als technische redenen. Hierbij werd erover gewaakt alle principes van inspraak, advies en beroep te respecteren.

— Ten slotte werd rekening gehouden met de verschillende redactionele opmerkingen, die de Raad van State heeft gemeend te moeten maken.

6. ARREST ARBITRAGEHOF

Van bijzonder belang is de toetsing die het Arbitragehof onlangs deed van de bevoegdheidsregeling op het gewestelijk niveau en dit naar aanleiding van een concreet geval waarbij de Raad van State prejudiciële vragen aan het Hof stelde.

A. De bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever

In zijn advies nummer L.23.113/8 de dato 1 maart 1994 voert de Raad van State (afdeling wetgeving) aan dat de bevoegdheid van de Gewestwetgever om op grond van artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, met betrekking tot de bodemsanering regelend op te treden ten aanzien van een aantal „aangelegenheden van hoofdzakelijk burgerlijk en gerechtelijk recht” beperkt is tot de gevallen waarin de Gewestwetgever zich kan beroepen op de toepassing van artikel 10 juncto artikel 19 § 1, eerste lid van deze bijzondere wet.

Aldus kan volgens de Raad van State de decreetgever de bedoelde aangelegenheden slechts regelen indien en op voorwaarde :

1. dat zulks noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van het Gewest;

2. dat de tot de bevoegdheid van de federale wetgever behorende aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent;

3. dat de weerslag op de betrokken aangelegenheid slechts marginaal is.

In het bijzonder wat de in het ontwerp opgenomen regeling inzake objectieve (foutloze) aansprakelijkheid betreft, heeft de Raad van State zich onthouden van enige uitspraak over het al dan niet vervuld zijn van de voorwaarden van artikel 10 van de bijzondere wet.

Precies op dit vlak zijn de overwegingen en het beschikend gedeelte van het arrest van het Arbitragehof nummer 589 van zeer groot belang.

4 A.l. In een eerste overweging stelt het Arbitragehof dat de bepaling van artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet (2 juli 1981, gewijzigd 12 december 1990) „moet worden beschouwd als een politiemaatregel om te voorkomen dat schade zou ontstaan of verder zou worden aangericht.

Het Arbitragehof maakt hiermee een einde aan de stelling waarbij het bedoelde artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet niet tot doel zou hebben vergoeding te verkrijgen voor de schade die door een gebrek aan de zaak zou zijn veroorzaakt.

Voortaan is uitgemaakt dat het schadebegrip reeds vervat zit in de bepalingen van artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet, dat uitgaat van de hypothese dat er een risico is voor leefmilieu of volksgezondheid. In beginsel dient de in gebreke gestelde zelf reeds te voorkomen dat schade ontstaat en is het optreden van de OVAM met toepassing van artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet te beschouwen als een maatregel van bestuurlijke politie om verdere schade te voorkomen (stelling OVAM).

Het Arbitragehof trekt op deze wijze consequent de lijn door die het Hof reeds in 1987 had uitgestippeld, waarbij, aan de hand van het arrest nummer 44 van 23 december 1987 aan de bepalingen van artikel 6 § 1, II, 1° - 3° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 de concrete inhoud moest worden gegeven die wil dat het Vlaamse Gewest met betrekking tot het artikel 21 van het afvalstoffendecreet van 2 juli 1981 binnen de grenzen van haar bevoegdheid was gebleven bij het opnemen van de mogelijkheid om preventieve politiematregelen te treffen om te voorkomen dat schade zou ontstaan of verder worden aangericht. De bepaling van het artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet zoals gewijzigd door het decreet van 12 december 1990, berust namelijk op dezelfde bevoegdheidsrechtelijke grondslag.

Het is derhalve van groot belang vast te stellen dat het Arbitragehof geenszins haar antwoorden heeft geformuleerd aan de hand van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, terwijl het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State terzake enkel het referentiekader van dit artikel 10, juncto artikel 19, § 1, 1° lid van de bijzondere wet, als mogelijke opening, onder strikte voorwaarden dan nog, naar een desgevallende bevoegdheid van de decreetgever, aan geeft.

De hypotheek die derhalve door de Raad van State op deze wijze werd gevestigd, is volkomen gelicht.

Gelet op bovenstaande is derhalve iedere discussie met betrekking tot de zogeheten „implied powers” niet langer perti-

nent : de Vlaamse decreetgever is rechtstreeks op grond van de grondwettelijke bevoegdheidsregeling bevoegd om regelen van bijzondere bestuurlijke politie uit te vaardigen in een materie waarvoor zij, trouwens exclusief, over een toegewezen bevoegdheid beschikt. Sinds de jongste fase van de hervorming der instellingen dient hieraan de residuaire bevoegdheid toegevoegd te worden.

Vertaald naar het voorliggende ontwerp, dat kan gekwalificeerd worden als een ontwikkeld substituuut voor het inmiddels afgeschafte artikel 21, § 2, c) van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, kan in geen enkel opzicht getwijfeld worden aan de bevoegdheid van de decreetgever terzake.

Het ontwerp behelst het tot stand komen van een decreet van bijzondere bestuurlijke politie om te voorkomen dat op het vlak van de bodemverontreiniging schade zou ontstaan of verder zou worden aangericht. Het Vlaamse gewest is in het raam van de voormelde bevoegdheden inzake leefmilieu hiervoor dan ook bevoegd.

A.2. De objectieve aansprakelijkheid ingevoerd door het ontwerpdecreet

Het Arbitragehof overweegt vervolgens dat „de gewestwetgever bijgevolg een bepaling kon aannemen die de kosten van de ambtshalve verwijdering van afvalstoffen van een onderneming of van de ambtshalve sanering van verontreinigde bodems en buiten gebruik gestelde industriële installaties die een risico inhouden voor het leefmilieu en de volksgezondheid, ten laste legt van de in gebreke blijvende persoon”.

Evenzeer overweegt het Arbitragehof dat „gezien de draagwijdte van artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet (zie § supra) niet is afgeweken van de regels van gemeen recht inzake burgerlijke aansprakelijkheid”.

Deze overwegingen van het Arbitragehof impliceren onder meer dat :

— door artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet geen nieuwe aansprakelijkheid wordt ingevoerd ;

— artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet enkel tot doel heeft diegenen aan te spreken die reeds op grond van een andere bestaande regel potentieel aansprakelijk zijn ;

— niet gelijk wie in gebreke kan worden gesteld, doch enkel diegenen die zeggenschap hebben over een vervuilde bodem of installatie die als zodanig reeds in een situatie verkeren die in strijd is met het afvalstoffendecreet ;

— dat een verontreinigde bodem of installatie wel degelijk een met een gebrek aangetaste zaak is waarvoor de houder op grond van artikel 1384 BW aansprakelijk kan worden gesteld.

Bovenstaande geldt mutatis mutandis voor het ontwerp van decreet, met name de artikelen 25-26, en in het bijzonder artikelen 32 en 34, evenals 46, op grond waarvan bij historische bodemverontreiniging de aansprakelijkheid voor de kosten en verdere schade bedoeld in artikel 25 (van het ontwerp) vastgesteld wordt overeenkomstig de aansprakelijkheidsregels die van toepassing waren op 6 mei 1994 : met name onder meer het door het Arbitragehof getoetste artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet.

B. Gelijkheid en non-discriminatie

Op het vlak van de toetsing van artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet overweegt het Arbitragehof dat :

B.1. de maatregel van artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet berust op een objectief criterium :

het objectief criterium bestaat uit de daadwerkelijke zeggenschap van een persoon over achtergelaten afvalstoffen, verontreinigde bodems en buiten gebruik gestelde industriële installaties die een risico inhouden voor het leefmilieu en de volksgezondheid, en die hun wettelijke verplichtingen niet zijn nagekomen ;

B.2. de maatregel van artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet redelijk verantwoord is :

die maatregel dringt zich op in de gevallen waarin de personen, die daadwerkelijke zeggenschap hebben over het betrokken goed, niet zelf de nodige maatregelen treffen, de opgelegde maatregelen niet uitvoeren, of de ambtshalve uitvoering ervan door de OVAM in de weg staan ;

B.3. de maatregel van artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet evenredig is met het nagestreefde doel :

het doel bestaat erin de verwijdering of de sanering door te voeren bij niet-nakoming van de wettelijke verplichtingen, vermits de in gebreke gestelde persoon diegene die naar zijn oordeel voor de verontreiniging verantwoordelijk is steeds in vrijwaring kan roepen of tegen deze steeds een regresvordering kan instellen, hetzij op grond van artikel 1382 en volgende BW, hetzij op grond van artikel 30 van het afvalstoffendecreet (thans opgegeven door het decreet van 20 april 1994).

De bepalingen van de artikelen 10, 11, 25, 26, 27, 28, 32, 34 en 46 van het ontwerp beantwoorden mutatis mutandis op analoge wijze aan de voorwaarden van het objectief criterium, de redelijke verantwoording en de evenredigheid met het nagestreefde doel.

Er kan het voorliggende ontwerp van bodemsaneringsdecreet geen enkele willekeur worden verweten wat de personen betreft die overeenkomstig artikel 10 van het ontwerp verplicht zijn tot het uitvoeren van de bodemsanering en van de andere maatregelen ter behandeling van de bodemverontreiniging noch wat de personen betreft die overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 25, 26 tot 28, 32, 34 en 46 aansprakelijk zijn voor de kosten ervan. De personen bedoeld in artikel 10 dienen zelfs niet te wachten tot zijzelf deze kosten volledig hebben betaald, doch kunnen van de aansprakelijken bedoeld in artikel 25 een voorschot vorderen of eisen dat zij een financiële zekerheid stellen (artikel 11).

Aldus is een einde gesteld aan de stelling die door sommigen tot op heden werd verdedigd als zou artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet :

— leiden tot willekeur omdat niet is bepaald wie in gebreke moet worden gesteld en sommigen eraan twijfelen dat enkel personen met een zeggenschap over de verontreinigde bodems worden beoogd ;

— onevenredig zijn met het nagestreefde doel omdat enkel die personen die „toevallig” door de administratie in gebreke worden gesteld, de eruit voortvloeiende lasten moeten dragen ;

— de getroffen personen de rechtsbescherming van artikel 1382 en volgende van het BW ontnemen.

Bij wijze van conclusie stelt de minister derhalve dat het ontwerp van het bodemsaneringsdecreet zoals het artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet, noch de regels schendt die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, noch de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

II. TOELICHTING BIJ HET VOORSTEL VAN DECREET DOOR DE HEER L. BARBE

Bodemverontreiniging is een zeer belangrijk milieuprobleem :

— omvang : al 2000 sites bekend, en volgens OVAM misschien wel 9000 ;

het gaat soms om stoffen die zeer gevaarlijk zijn voor mens en milieu (bijvoorbeeld benzeen) ;

— de verontreiniging kan zich verspreiden in het water en de lucht ;

— de verontreiniging kan relatief laag zijn, maar op termijn een bedreiging zijn voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld het probleem van de zware metalen in de Noorderkempen).

In feite is deze vervuiling het gevolg van het onzorgvuldig omspringen met grondstoffen en met het leefmilieu. Het is een deel van het „ecologisch passief”.

Een echt wettelijk kader om dit probleem aan te pakken is er tot nu toe niet. De wet van 1974 inzake het giftige afval en het fameuze artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet volstaan niet. In andere landen bestaat er trouwens al langer wetgeving (de Nederlandse interimwet bodemsanering dateert van 1983).

Agalev vindt deze materie zo belangrijk dat ze een eigen voorstel van decreet heeft opgesteld.

De krachtlijnen van dit voorstel zijn :

— Doelstelling is het herstel van de multifunctionaliteit : de bodem moet voor alle functies kunnen gebruikt worden. Dit is een gevolg van het concept duurzame ontwikkeling. Het gaat immers niet op de toekomst van volgende generaties te bezwaren door bijvoorbeeld een bodem te bestemmen voor industrieterrein en die dus meer te laten vervuilen. Binnen één of binnen vijf generaties zal dat gebied misschien geen industrieterrein meer zijn, maar natuurgebied of een speelterrein. Die generatie zal dan onze rommel moeten opkuisen en dat staat haaks op een keuze voor een duurzame ontwikkeling.

— Er komt een inventaris van de verontreinigde sites. OVAM stelt deze op. OVAM krijgt trouwens veel bevoegdheden en veel verantwoordelijkheden. Uiteraard is er nood aan extra personeel en middelen.

— In plaats van met vage termen als „ernstige bedreiging” te werken wordt met duidelijk gedefinieerde termen gewerkt : bodemsaneringsnoodzaak en bodemsaneringurgentie.

— Hoe moet er gesaneerd worden : met de best beschikbare technieken (BAT), in plaats van BATNEEC.

— Er moet gesaneerd worden op eigen beweging, zonder aanmaning van OVAM, als de normen overschreden worden

(de normen zijn dezelfde voor historische en nieuwe verontreiniging).

— OVAM kan desnoods overgaan tot ambtshalve sanering.

— Inzake toekomstige vervuiling geldt er een objectieve aansprakelijkheid.

— Wat aansprakelijkheid voor historische vervuiling betreft wordt er met terugwerkende kracht tot 1 januari 1974 een objectieve aansprakelijkheid ingesteld, vanuit het concept de vervuiler betaalt. In 1973 verscheen het eerste rapport van de Club in Rome, in 1974 werd de wet op het giftige afval van kracht. Men mag er van uitgaan dat sindsdien elke ondernemer mocht weten dat hij zorgvuldig moest omgaan met het leefmilieu en dat vroeg of laat de overheid zou beslissen dat de rommel zou moeten worden opgeruimd. Wat vervuiling van vóór 1 januari 1974 betreft, hoeft men niet te saneren als men kan bewijzen dat men de vervuiling niet heeft veroorzaakt of dat de vervuiling al aanwezig was. Voor gronden en gebouwen met een niet-commerciële bestemming voorziet artikel 25 een soepelere regeling.

- Het recht op vrije woonstkeuze voor de onschuldige eigenaars van een particuliere grond of woonst (artikel 22).

— Bij de overdracht van gronden moet er een bodemattest gevraagd worden.

— Bepaalde inrichtingen of activiteiten dienen bij het sluiten of stopzetten steeds een bodemonderzoek uit te voeren.

— Er komt een strikte procedure inzake het uitvoeren van de bodemsanering.

— Ten slotte is er een regeling voor de ondernemingen die niet genoeg middelen hebben om bij stopzetting van de bedrijvigheid de bodemsanering uit te voeren. Er zal een lijst komen van bedrijven die een risico-dragende activiteit hebben. Die bedrijven zullen worden verplicht aan te sluiten bij een waarborgkas, die eventueel kan tussenkomen als zich zulk een financieel probleem stelt.

III. ALGEMENE BESPREKING

Een lid stelt dat het absoluut noodzakelijk is dat er een decreet op de bodemsanering komt. Daarom is het van belang dat alle fracties, ook die van de oppositie, constructief meewerken aan de bespreking van het ontwerp en het voorliggende voorstel.

Deze stelling wordt ook door sprekers van andere fracties bijgetreden. Er wordt op aangedrongen de bespreking niet op een drafje af te handelen en de vele amendementen (stukken 587, nrs. 2 tot en met 9) ernstig in overweging te nemen.

Over het voorstel van de heer Barbé zegt de eerste spreker dat de indiener vraagt om het Nederlandse systeem van de bodemsanering te kopiëren. Er moet echter eens worden onderzocht wat de Nederlandse ervaringen ter zake zijn.

De oorspronkelijke Nederlandse benadering van de multifunctionaliteit ging uit van zogenaamde „worst case scenario's”. In theorie moest het bijvoorbeeld mogelijk zijn een speelveld aan te leggen op de terreinen van een vroegere ars-eenfabriek.

Uit Nederlandse studies blijkt dat dit uiteindelijk niet de juiste aanpak is. Bovendien is men er nu van overtuigd dat de saneringsnormen te streng zijn. Het resultaat is dat een

combinatie van een verkeerd uitgangspunt en te hoge normen een efficiënt milieubeleid onmogelijk maken.

In Nederland is men ondertussen afgestapt van het principe van de multifunctionaliteit. Er is ook berekend dat met twintig percent van de kosten, tachtig percent van de vervuiling kan worden weggewerkt. Om tot honderd procent sanering te komen worden de kosten exponentieel verhoogd. Daarom wordt in Nederland nu ook gepleit voor de 80/20 benadering, als meest efficiënt uitgangspunt.

In Nederland is er, aldus het lid, ook geconcludeerd dat te hoge saneringskosten de continuïteit van de bedrijven in gevaar brengen.

De spreker besluit hieruit dat de nodige lessen uit de Nederlandse ervaringen moeten worden getrokken. Een Vlaamse regeling mag dus niet gebaseerd zijn op de principes van multifunctionaliteit en worst-case scenario's.

Verder heeft de spreker enkele detailopmerkingen bij het ontwerp.

De bodemsaneringsdeskundige zal in de toekomst een belangrijke rol gaan spelen. Er bestaat voor deze functie geen specifieke opleiding. Ook wordt er niet omschreven aan welke kwalificaties deze deskundige moet voldoen. Dit moet misschien niet in het decreet zelf worden opgenomen. Dit kan ook een opdracht voor de Vlaamse regering zijn. Kan de minister hierover reeds meer duidelijkheid scheppen ?

De voorwaarden voor het bekomen van een bodemattest zijn in het ontwerp onvoldoende geformuleerd. De vrees is gewettigd dat hierbij het eigendomsrecht onvoldoende beschermd is.

Over het realiseren van de achtergrondwaarden, stelt dezelfde spreker dat hier vanuit een idealistisch uitgangspunt wordt vertrokken. Het zou kunnen leiden tot een te strenge normering, wat dan weer tot immobilisme aanleiding zal geven.

Een aantal begrippen zijn in het ontwerp onvoldoende omschreven. De spreker noemt de begrippen „onredelijk hoge kosten” en „ernstige bedreiging”.

Het lid stelt dat bodemverontreiniging niet mag worden beschouwd als een statisch gegeven. Er bestaat ook een „spontane sanering” via allerlei fysische, fysico-chemische en biologische processen. Een dynamische benadering van het probleem van de bodemvervuiling is echter niet terug te vinden in het ontwerp noch in het voorstel. Dit komt volgens de spreker omdat een statische benadering een gemakkelijksoplossing is.

Volgens de spreker gaat het ontwerp uit van de veronderstelling dat de verontreiniging steeds verder toeneemt en zich steeds meer verspreid. Ook dit is niet correct omdat er een halveringswaarde is van de vervuiling.

De spreker stelt zich de vraag wie zich met de bodemsanering zal moeten bezighouden. Dit wordt onoverzichtelijk. In eerste instantie zijn dat de eigenaar en eventueel de toekomstige koper. Maar verder zijn dat ook de administratie, de bodemsaneringsdeskundige, die de leiding der werken heeft en OVAM, die instaat voor het toezicht. Zal dit in de praktijk wel werkzaam zijn ?

De spreker stelt ook dat het ontwerp te weinig aandacht heeft voor potentiële ontsnappingsmogelijkheden voor eigenaars. Het zal mogelijk blijven om een faillissement te verkiezen boven een saneringsverplichting.

De spreker heeft ook bedenkingen bij de terugwerkende kracht tot 1 januari 1993 in verband met de historische verontreiniging. Is dit wel verantwoord omdat men op dat ogenblik niet op de hoogte kon zijn van de inhoud van dit decreet ?

Ten slotte merkt het lid op dat het aantal taken voor OVAM inderdaad erg indrukwekkend is. Kan de instelling dit wel aan ? Hoeveel bijkomende personeelsleden zal OVAM nodig hebben ? Hoeveel zal dit kosten ?

De volgende spreker komt nog terug op de werkzaamheden van de „Commissie Bocken”.

De minister heeft in zijn toelichting wel gesteld dat dit ontwerp als zelfstandig geheel kan worden behandeld en dat het juridisch-technisch mogelijk is om dit decreet los van de andere ontwerpen, waaraan de Commissie Bocken werkt, aan te nemen (zie memorie van toelichting p. 1), maar bijvoorbeeld bij artikel 29 inzake aansprakelijkheid en financiële zekerheden wordt in de memorie gesteld dat de tekst zal moeten gecordineerd worden met de algemene bepalingen inzake aansprakelijkheid en financiële zekerheden van het voorontwerp kaderdecreet dat door de Commissie Bocken wordt voorbereid. Dit is in tegenspraak met de memorie op p. 1 waar wordt gesteld dat deze regels inzake aansprakelijkheid hier niet van toepassing zijn.

Het heeft de spreker ook verwonderd dat de SERV, die duidelijk heeft gesteld nog gehoord te willen worden over het uiteindelijke ontwerp van bodemsaneringsdecreet, de kans niet meer heeft gekregen zijn zeg te doen over de definitieve tekst die nu voorligt.

Het lid is het er mee eens dat de ervaringen van OVAM van de voorbije jaren in verband met de aanpak van de fameuze „black points” een aanpassing van de geldende wetbepalingen noodzakelijk maakt. Dit is ook gebleken uit de voortgangsrapportage van het Afvalstoffenplan dat een jaar geleden in de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud is besproken.

Anderzijds zou het volgens dit lid van enige naïviteit getuigen te veronderstellen dat de aanpassing van de wettelijke regels automatisch zal leiden tot een meer doelmatige aanpak en sanering van de verontreinigde sites. Er zal immers veel meer nodig zijn dan dat. In de bespreking van het afvalstoffenplan is bijvoorbeeld de schrijnende nood aan meer en aan gekwalificeerd personeel voor OVAM gebleken. Met dit decreet zal deze nood nog sterker worden.

Het lid vreest dat, niettegenstaande de samenhang en de consistentie van het ontwerp, de definities zo ruim zijn opgevat dat er nog veel betwistingen over een meer concrete invulling van de decreetsbepalingen zullen zijn.

In artikel 7 wordt bijvoorbeeld over ernstige nadelige effecten en ernstige aanwijzingen gesproken. Wat betekent dit precies ? Zijn dat bijvoorbeeld ook alarmerende persberichten ? Wat is bijvoorbeeld ook de concrete toepassing van het BATNEEC-principe ? Hier wordt wel een mooi kader uitgetekend, maar toch kan dit voer worden voor heel wat juridische betwistingen.

Een tweede groot probleem is dat aan OVAM een groot pakket nieuwe taken wordt toegewezen. Die zullen een hoop werk met zich meebrengen zodat kan worden gevreesd dat het voor de instelling moeilijk zal worden prioriteiten te stellen. Dit probleem stelt zich overigens al jaren bij OVAM.

Vandaar dat het wellicht nuttig is in het decreet een bepaling op te nemen om OVAM er toe te verplichten zijn prioriteiten te stellen en te funderen.

Een te verwachten bijkomend probleem is dat het aantal verontreinigde gronden zodanig groot zal zijn dat OVAM zelfs niet aan de meest prioritaire opdrachten zal toekomen.

Er wordt volgens dezelfde spreker in de teksten herhaaldelijk verwezen naar de Nederlandse Interimwet Bodemsanering. Begin 1993 werd in Nederland het Rapport Bodemsanering aan de Tweede Kamer van de Staten-generaal voorgesteld. Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat geschat wordt dat in totaal 106.000 terreinen een ernstig gevaar voor de volksgezondheid of voor het milieu betekenen (met een geraamde saneringskost van 48 miljard gulden, of zeg maar zo'n 1000 miljard Belgische frank . . .). Dit is een reusachtig bedrag. OVAM van zijn kant maakt berekeningen die in dezelfde richting gaan, hetgeen doet inzien dat het om een gigantisch probleem gaat.

De spreker pleit daarom voor realiteitszin. Een idealistische aanpak met een volledige 100 percent sanering van alle mogelijke vervuilde gronden is dan ook niet werkbaar. Een bijkomende reden om te vrezen voor de werkbaarheid in de praktijk van het voorgestelde systeem is dat bepaalde procedures mooi, maar zwaar zijn.

De spreker wijst hierbij ten slotte op het concrete geval van de arseenvervuiling in Balen en de reacties daarop, (zie de Vrije Tribune 'Haast en pseudo-ernst rond arseenprobleem' van de heer Bruno Standaert, directeur van het P.I.H. te Antwerpen, in De Standaard). Hieruit blijkt dat de concrete gevallen veel moeilijker en genuanceerder te benaderen zijn dan de „cleane” wetteksten doen vermoeden.

Met voelt in de redactie aan dat de makers van het decreet bewust vaag genoeg zijn gebleven om alles nog te kunnen blijven vatten, zo besluit het lid.

De volgende spreker stelt dat het ontwerp een aantal bepalingen bevat waarover een consensus over de partijgrenzen heen bestaat. Hij denkt daarbij aan de bepalingen over het opstellen van een inventaris, overdracht van gronden en dergelijke.

Voor dit lid is de belangrijkste kritiek op het ontwerp dat het niet uitgaat van het principe van de multifunctionaliteit van de bodem. De minister is niet consequent, want al zijn beleidsverklaringen openen met een pleidooi voor een duurzame ontwikkeling. Multifunctionaliteit kan utopisch klinken, maar de utopieën van gisteren zijn de realiteiten van vandaag. Het voorop stellen van multifunctionaliteit als doelstelling is een politieke keuze.

Het decreet hanteert het BATNEEC-principe. Als dat niet haalbaar is, moet er een „betere bodemkwaliteit” verwezenlijkt worden. Dat is een zeer vaag begrip dat er volgens de spreker kan toe leiden dat er op den duur nauwelijks nog gesaneerd wordt.

Over de omschrijving van de „ernstige verontreiniging” in de memorie van toelichting, stelt het lid dat hiermee niet alle discussie is afgesloten. Wanneer er gesproken wordt over schadelijke gevolgen voor de gezondheid van mensen, planten of dieren, moet dit eens getoetst worden aan een gekend voorbeeld. Bij de verontreiniging in de Noorderkempen is bij verschillende mensen een ernstige dysfunctie van de nieren vastgesteld, als gevolg van de verontreiniging door cadmium. Dit wil niet zeggen dat die personen ziek zijn of zullen worden, enkel dat hun nieren „anders” functioneren.

Het is niet duidelijk of dit een echt gezondheidsrisico is. Misschien is er gezondheidsschade. Wat zal een rechter in deze beslissen, als er geen zekerheid over de gezondheidsschade is ? Dit is hoe dan ook steeds vager, dan wanneer men duidelijke cijfermatige normen zou stellen.

Het wordt volgens het lid helemaal onduidelijk als men het heeft over gemengde verontreiniging. Het deel historische verontreiniging zal dus moeten gesaneerd worden als er sprake is van een „ernstige bedreiging”, het deel nieuwe vervuiling zal moeten gesaneerd worden als er bepaalde normen zullen overschreden worden. Eén terrein wordt dus op 2 verschillende manieren benaderd !

Historische verontreiniging moet de eigenaar of gebruiker niet zelf saneren, maar enkel op aanmaning van OVAM. Door het niet invoeren van een objectieve aansprakelijkheid met terugwerkende kracht tot bijvoorbeeld 1 januari 1974, zal een deel van de saneringskosten afgewenteld worden op de gemeenschap. Dat is volgens de spreker onaanvaardbaar.

Het lid vraagt wanneer het ontwerp van decreet inzake aansprakelijkheid zal worden ingediend. Want als dat op zich laat wachten, moet een aantal begrippen uit dat decreet hier worden opgenomen.

OVAM stelde zelf in een studie dat er gedurende 10 jaar 350 à 400 personeelsleden noodzakelijk zijn. Deelt de minister deze mening ?

Het lid stelt dat de aanwervingen van bijkomende personeelsleden door OVAM al een belangrijke stap vooruit zal zijn. De sanering zelf zal hoe dan ook door de betrokkene - eigenaar of exploitant - moeten gebeuren, zodat er zeker een grote betrokkenheid van de privé-sector zal zijn. Zo zal er een hele bodemsaneringsindustrie ontstaan. Overigens is hier reeds de NV Soils, een dochteronderneming van de GIMV, actief. Dat wil zeggen dat ook de overheid zich hierbij een rol wil toemeten.

Als er in een bodemattest staat dat de grond niet is opgenomen in het register, is men eigenlijk nog niet zeker dat de grond niet verontreinigd is. Welke garanties of welke gevolgen heeft dit voor de betrokkene ?

Het ontwerp van decreet stelt ten slotte, volgens dit lid, geen objectieve aansprakelijkheid in, enkel een objectieve prefinanciering. Er is wel bepaald dat, als het gaat om een hinderlijke inrichting, de exploitant de saneringswerken moet prefinancieren. Maar tegelijkertijd krijgt hij de mogelijkheid een voorschot te vorderen van de vermeende veroorzaker. Op die manier dreigt de sanering op de lange baan geschoven te worden. Men is vergeten te bepalen dat, als het gaat om een hinderlijke inrichting, de exploitant aansprakelijk is. Als dit niet aangepast worden, wordt de uitvoering van het decreet volledig gehypothekeerd.

De volgende spreker stelt vast dat er op dit ogenblik al ongeveer 2000 sites met een historische bodemverontreiniging zijn geïnventariseerd. Er is sprake van een totaal van mogelijk 9000 sites. Welke criteria worden er precies gehanteerd om een grond als verontreinigd te beschouwen ? Er kan ook worden verondersteld dat het saneren van de 2000 gekende sites zeer veel zal kosten. Zijn hiervan al berekeningen gemaakt en waar zal dat geld vandaan moeten komen ?

Hetzelfde lid vraagt welke de verhouding is tussen de bepalingen van dit decreet en het Europees milieurecht.

Ten slotte stelt dit lid dat in deze problematiek er mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling van een private bodemsane-

ringsindustrie. Welke wisselwerking zal er zijn tussen OVAM en de privé-sector ?

Een ander lid zegt dat het ontwerpdecreet is gebaseerd op het voorontwerp van de Commissie Bocken. Het zal later aangevuld worden met een decreet over de bodembescherming. Sommigen hebben ervoor gepleit om die twee decreten te integreren. Wat tot nog meer uitstel zou hebben geleid. Uiteindelijk heeft het opstellen van het ontwerp al twee jaar tijd gekost, te rekenen vanaf de adviesvraag aan SERV en MINA-raad die dateert van 5 mei 1992.

Er is ook volgens dit lid al lang grote behoefte aan een decreet op de bodemsanering. Er zijn nogal wat moeilijkheden en betwistingen geweest bij het ambtshalve saneren van oude stortplaatsen door OVAM. Als voorbeeld kan het dossier van de arseenfabriek in Reppel gelden.

Het lid vraagt wat de relatie tussen dit decreet en het algemeen milieuhygiënedecreet zal zijn. Dit is belangrijk om een zicht te hebben op de toepasbaarheid van het bodemsaneringsdecreet. Zal men de twee decreten moeten samenlezen en kan dit bodemsaneringsdecreet pas echt werkbaar worden als ook het milieuhygiënedecreet zal in werking getreden zijn ?

Een belangrijk discussiepunt is volgens de spreker de taken die aan OVAM worden toegewezen. OVAM krijgt een spilfunctie. Niemand is daar echt tegen gekant, maar er is toch enig voorzichtig voorbehoud. De MINA-raad waarschuwt in zijn advies uitdrukkelijk voor een te grote beleidsvrijheid en discretionaire bevoegdheid voor OVAM indien die niet gebonden is aan objectieve criteria. In het voorstel van L. Barbé is de vrijheid van OVAM om zelf te oordelen, prioriteiten te leggen, enzovoort duidelijk het grootst. De opsteller heeft blijkbaar weinig vertrouwen in de democratische instellingen .

Over de kosten van de sanering zegt dit lid dat in de praktijk - en wellicht onvermijdelijk - de gemeenschap toch zal moeten opdraaien voor een groot deel van de historische verontreiniging. De omvang van die kosten is op dit ogenblik nauwelijks te becijferen.

Het lid zegt ten slotte nog dat een zijdelings gevolg van dit decreet zou kunnen zijn dat bepaalde gronden een bestemmingswijziging zullen krijgen, omdat ze gezien de vastgestelde vervuiling niet meer voor de voorziene functie (bijvoorbeeld bewoning) geschikt zullen zijn. Komen de eigenaars dan in aanmerking voor de planschaderegeling, opgenomen in de wet op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening ? Er moet over gewaakt worden dat dit geen ongewenst neveneffect van het decreet wordt.

Na deze algemene tussenkomsten van de leden, antwoordt de minister op de opmerkingen.

Hij stelt vast dat de verschillende fracties het belang van dit decreet inzien. Ook hij is van oordeel-dat het grondig moet worden besproken in de Commissie, maar dat het daarbij aangewezen is om de discussie niet overdreven lang te rekken, gezien de timing van de indiening van de volgende ontwerpen, die door de Commissie Bocken zijn voorbereid.

Hij herinnert er aan dat de Commissie er mee akkoord ging om niet te wachten totdat de werkzaamheden van de Commissie Bocken zouden zijn afgerond. Er werd voor geopteerd om de deelontwerpen die reeds klaar zouden zijn en die afzonderlijk zouden kunnen besproken worden, reeds te behandelen. Zo werden de ontwerpen op de milieubeleidsplannen en op het beheer en de voorkoming van afvalstoffen

het afgelopen jaar reeds door de Vlaamse Raad aangenomen. De Commissie Bocken was van mening dat beide ontwerpen, en ook dit ontwerp op de bodemsanering, afgeronde gehelen zijn, die afzonderlijk konden worden besproken. Daarom was de minister van oordeel dat nu snel werk kon worden gemaakt van dit ontwerp. Er moet voor de uitvoering ervan dus niet op het algemeen kaderdecreet worden gewacht.

De minister verwijst ook naar vragen die hem onder andere ter gelegenheid van interpellaties zijn gesteld over de timing van indiening van de ontwerpen die de Commissie Bocken heeft voorbereid. Er werd ook toen gesteld dat alle ontwerpen die afzonderlijk zouden kunnen worden besproken, ook afzonderlijk zullen worden ingediend bij de Vlaamse Raad. Deze werkmethode blijft dus gelden.

De minister stelt dat in de komende periode nog een aantal deelontwerpdecreten zullen volgen. Op dit ogenblik zijn het ontwerp van algemeen milieuhygiënedecreet en het ontwerp-decreet op de milieuzorg in de bedrijven voor advies bij de Raad van State. Het ontwerp van aansprakelijkheidsdecreet zit echter nog in een vroeger stadium. Dit zal dus minder snel worden ingediend. Er moet echter op worden gewezen dat slechts één artikel van het ontwerp in verband staat met het toekomstige aansprakelijkheidsdecreet en dan nog alleen wat betreft het aspect financiële zekerheden, vermits in het ontwerp specifieke bepalingen in verband met de aansprakelijkheid zijn opgenomen.

De SERV heeft volgens de minister inderdaad herhaaldelijk gevraagd telkens een eindadvies te kunnen geven over de definitieve ontwerpen, die bij de Vlaamse Raad worden ingediend. Op deze vraag is de minister niet ingegaan. Wel kan nu al worden aangekondigd dat de SERV zal worden geconsulteerd als het geheel van de ontwerpen in de Vlaamse Raad zal zijn aangenomen. Op dat ogenblik moet het geheel van de nieuwe decreten immers op zijn interne coherentie worden getest. Die coherentie is één van de bekommernissen van de Commissie Bocken. Maar gezien de mogelijke wijzigingen die in de Vlaamse Raad aan de teksten worden aangebracht, is het wellicht nuttig achteraf alles nog eens in zijn totaliteit te bekijken.

De minister feliciteert de heer Barbé met zijn voorstel van decreet. Hij stelt vast dat ook dit voorstel vertrekt van het voorbereidend werk dat de Commissie Bocken heeft gepresteerd. Het heeft ook in grote lijnen dezelfde indeling als het ontwerp.

Er zijn echter een aantal belangrijke verschilpunten tussen de uitgangspunten van dit voorstel en die van het voorliggende ontwerp.

Vooreerst is er het begrip multifunctionaliteit. Dit is een basisgegeven in het voorstel Barbé. Multifunctionaliteit, in de zin dat elke bodem voor alle mogelijke gebruik geschikt moet zijn, is echter in tegenspraak met de grote opties van de Vlaamse regering. Het algemeen structuurplan Vlaanderen, dat de Vlaamse regering voorbereidt, zal de hoofdaccenten inzake het grondgebruik bindend vastleggen tot 2007. Het structuurplan Vlaanderen is een poging om voor de komende jaren de beschikbare ruimte in Vlaanderen op een ordelijke manier aan te wenden. Dat geldt dus ook voor de bodem.

Dat betekent dat elke sector desiderata heeft, die echter moeten ingepast worden in het totale beschikbare grondareaal.

Voor het bodemgebruik zal het structuurplan voor de toekomst een aantal zaken vastleggen. Hierbij binden wij dus ook de komende generaties.

In een situatie waarin er geen bodemvervuiling zou zijn, kan volgens de minister het principe van de multifunctionaliteit voor honderd percent gelden. Dit is echter niet de reële bestaande toestand. Integendeel, we hebben in Vlaanderen een grote historische ecologische schuld. Dit is onder andere te wijten aan het historische gegeven dat de industriële revolutie in onze gewesten reeds zeer vroeg is doorgebroken. In meer dan honderdvijftig jaar is de ecologische schuld aanzienlijk geworden. Het criterium van de multifunctionaliteit is dus niet toepasbaar.

Moet er daarnaast gestreefd worden naar een volledige honderd percent zuivering van de bodemverontreiniging ? Dit principe leidt naar ondraaglijk hoge kosten voor de sanering. Men moet de marginale kost van saneringsoperaties berekenen. De kostprijs stijgt enorm voor de laatste tien percent van de zuivering. Er moet een gezonde verhouding bestaan tussen kostprijs en het percentage vervuiling dat wordt weggewerkt. Dit moet allemaal geval per geval worden bekeken : waarvoor dient de bodem, hoe groot is de vervuiling ?

Een discussiepunt is de terugwerkende kracht inzake de objectieve aansprakelijkheid. De heer Barbé stelt voor die terugwerkende kracht te laten gelden vanaf 1 januari 1974. Voor de heer Vautmans, die een amendement ter zake heeft ingediend, is de terugwerkende kracht tot 1993 reeds te verregaand.

Vanaf het ogenblik dat dit ontwerp aan de adviesraden is voorgelegd, konden de betrokken industriële sectoren reeds voldoende op de hoogte zijn van hetgeen inzake bodemsanering in de pipe-line zat. De minister gaat er van uit dat bijvoorbeeld het VEV zijn leden goed heeft geïnformeerd. De in het ontwerp voorgestelde beperkte terugwerkende kracht (zie artikel 10, § 2, 3° en artikel 31, § 3) is volgens de minister dan ook realistisch.

Het is bovendien niet zo dat voor de historische verontreiniging er helemaal geen aansprakelijkheid zou zijn, omdat uiteraard de bestaande rechtsregels even goed blijven gelden. Het gaat hier om de artikelen 1382 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek en de objectieve aansprakelijkheidsregel van artikel 7 van de wet op het giftig afval van 1974. De minister herinnert er aan dat die laatste bepaling niet werd opgeheven door het afvalstoffendecreet van 20 april 1994.

De minister is van oordeel dat het invoeren van een retro-activiteit, die verder in het verleden zou teruggaan, dan het moment waarop het voorontwerp van decreet is openbaar geworden, zou indruisen tegen de normale rechtsbeginselen.

Van belang is dat met dit decreet middelen worden gegeven aan de overheid om een preventief beleid te voeren, om nieuwe verontreinigingen te voorkomen. Daarom is het ook niet onlogisch dat het decreet een onderscheid maakt tussen historische verontreiniging, waar de preventieve aanpak dus niet kan spelen, en nieuwe bodemverontreiniging.

De minister wijst er ook op dat er geen enkel Europees land is dat een zo verregaande retro-activiteit heeft ingevoerd, als wat de heer Barbé voorstelt.

Wat de precieze draagwijdte van de algemene principes betreft, ook al zijn die niet volledig omschreven in het decreet zelf, moet ook naar de memorie van toelichting van het decreet worden verwezen. De definities zijn gedetailleerd omschreven in de memorie. De minister stelt voor die voor de volledigheid ook aan het verslag toe te voegen (zie bijlage). Dit zal later meer klaarheid scheppen als er discussie over de inhoud van deze definities zou zijn.

Er wordt in het decreet gekozen voor de toepassing van het BATNEEC-principe. Er wordt dus niet uitgegaan van een absolute normering. De minister stelt dat overigens ook in Nederland, waar van normering wordt uitgegaan bij de bodemsanering, de normen niet algemeen geldend zijn.

Normen zullen bij besluit worden vastgelegd. Het is aan de beleidsverantwoordelijken om uit te maken of het beginsel van een norm als werkinstrument wordt gebruikt. Het bepalen van de norm (wanneer is een bodem verontreinigd en wanneer niet ?) is volgens de minister geen taak voor het parlement. De wetgever is niet uitgerust om dit soort oefening te doen.

De Nederlandse normen kunnen bovendien niet zomaar worden overgenomen. De bodemgesteldheid in Nederland is immers anders dan die van Vlaanderen. In Vlaanderen is er bijvoorbeeld naar verhouding veel meer klei-leem bodem, terwijl er in Nederland meer zandgrond is.

Het BATNEEC-beginsel houdt in dat de redelijkheid van de kosten een belangrijk principe is bij de sanering. Volgens de minister aanvaardt iedereen binnen de MINA-raad het BATNEEC-beginsel. Sommigen binnen de MINA-raad vragen zich af of dit beginsel enkel voor de privé-sector geldt, of ook volledig voor de overheid. De minister vindt dat dit onderscheid hier niet relevant is. Het BATNEEC-beginsel geldt zowel voor de overheid als voor de privé-sector.

Wat de bevoegdheden van OVAM betreft, geeft de minister toe dat het een indrukwekkende pakket is. De personeelsformatie van de instelling moet dus worden aangepast. Er is een voorstel van herziening van de personeelsformatie opgesteld, waarbij er 60 bijkomende personeelsleden zouden worden aangeworven.

Men moet realistisch zijn. Niet al het werk, dat uit deze bevoegdheden voortvloeit, moet door personeelsleden van OVAM zelf worden gedaan. Bijvoorbeeld kunnen labo's en studiebureaus in opdracht van OVAM bepaalde werken uitvoeren. De overheid behoudt dus de kern van de werkzaamheden, terwijl de privé-sector voor een aantal praktische zaken wordt ingeschakeld. Zonder tot privatisering over te gaan, wordt duidelijk voor een samenwerking met de privé-sector gekozen.

Wat de hoeveelheid van betrokkenen bij de bodemsaneringsoperaties betreft, stelt de minister dat het in feite eenvoudig is. Er zijn drie niveaus : de beslissing tot bodemsanering, de uitvoering ervan en ten slotte de controle. Het is duidelijk dat de uitvoering van de sanering niet in handen van de overheid wordt gelegd. De beslissing en de controle of het toezicht liggen wel in handen van de overheid.

Wat met het eigendomsrecht ? De minister denkt dat dit decreet uiteindelijk ten goede komt aan het eigendomsrecht. Er worden namelijk maatregelen genomen voor de informatie van degene die een grond verwerft over de bodemverontreiniging, en over de toestand van het milieu in het algemeen. Door de invoering van het bodemattest wordt de toekomstige eigenaar beschermd, wat de rechtszekerheid zeker ten goede zal komen.

Bovendien wordt ook het algemeen belang beschermd door de bepalingen van het decreet. Het register van de verontreinigde gronden is daarom openbaar en voor iedereen toegankelijk.

Over artikel 29 in verband met de financiële zekerheden, verklaart de minister dat de Commissie Bocken de oprichting van een waarborgkas voorstelt. Die kas kan ook worden ge-

bruikt voor bodemsanering. In afwachting van de oprichting van die kas, na de goekeuring van het kaderdecreet milieuhygiëne, moet de regering een overgangsmaatregel treffen. Het voorstel is dit bij besluit te doen, en het niet in het decreet op te nemen.

De minister is van oordeel dat er weinig ontsnappingsmogelijkheden zijn om te ontkomen aan de saneringsverplichting. Men zou kunnen overgaan tot de faling van het bedrijf, om niet te moeten saneren. Maar dan kan er waarschijnlijk over een frauduleus bankroet worden gesproken, waartegen dan weer wettelijke verweermiddelen zijn.

Verder is er de persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder, die in de rechtspraak steeds meer in ogenschouw wordt genomen.

De minister verwacht dat er na onderzoek ongeveer 9000 potentieel vervuilde sites zullen worden geïnventariseerd. De middelen voor de sanering, moeten realistisch worden bekeken. Daarom wordt het BATNEEC-beginsel gehuldigd.

Wat de verhouding met de Europese regelgeving betreft, zegt de minister dat de Europese Commissie in 1989 een voorstel van richtlijn heeft ingediend tot invoering van de objectieve aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door afvalstoffen. Dat voorstel is tot nu toe niet behandeld door de Europese instanties. In 1992 heeft de Europese Commissie een Witboek over milieu-aansprakelijkheid gepubliceerd waarin wordt gepleit voor objectieve aansprakelijkheid. Tijdens het Belgische voorzitterschap in 1994 werd er aangedrongen om hierover een discussie te hebben, maar enkele lidstaten hebben zich hiertegen verzet. Voor 1995 heeft de Europese Commissie opnieuw een voorstel van richtlijn aangekondigd. Samengevat kan worden gesteld dat Vlaanderen hier vooruitloopt op de Europese regelgeving.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Twee amendementen van de heer Barbé, in hoofdorde en in bijkomende orde stellen beide een herschikking van de indeling van het decreet voor. (Stuk 587, nr. 2) Het amendement in hoofdorde gaat uit van de aanneming van een aantal belangrijke amendementen. Het amendement in bijkomende orde, kan ook worden aangenomen zonder dat het ontwerp ingrijpend wordt geamendeerd. Het komt slechts neer op het samenbrengen van de bepalingen over de gemengde verontreiniging in een apart hoofdstuk. In het ontwerp worden die ingedeeld bij de bepalingen over de historische verontreiniging.

De minister stelt dat het amendement in hoofdorde er inhoudelijk toe strekt historische en nieuwe verontreiniging op hetzelfde niveau te plaatsen. Dit druist in tegen de filosofie van het ontwerp, dat precies een duidelijk onderscheid maakt tussen beide vormen van verontreiniging.

Er wordt voorgesteld deze amendementen slechts na de volledige artikelsgewijze bespreking te behandelen.

Artikel 1

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 2

Dit artikel bevat de definities. Er wordt nogmaals gewezen op de uitgebreide toelichting bij de begrippen op de bladzijden 4 tot en met 10 van de memorie van toelichting (stuk 587, nr. 1), in bijlage bij dit verslag gevoegd. In geval van betwisting moet deze bijlage worden gelezen.

Een lid vraagt of er geen bevoegdheidsconflicten met het federale niveau kunnen opduiken. Bijvoorbeeld is er de mogelijkheid van verontreiniging van landbouwgronden door bacteriën en micro-organismen. In feite bevinden we ons dan op het terrein van de federale landbouwbevoegdheid, voor het nemen van maatregelen tegen deze besmetting.

De minister antwoordt dat dit soort verontreiniging strikt genomen onder de definitie van het decreet valt, als die verontreiniging veroorzaakt is door menselijke activiteiten. Het probleem kan dus theoretisch via de procedures van het decreet worden opgelost. Het kan tegelijkertijd in het raam van fyto-sanitaire maatregelen door de federale landbouwoverheid worden aangepakt.

Volksgezondheid en leefmilieu zijn in de eerste plaats bevoegdheden van de Vlaamse regering. Maar als het een landbouwproductieprobleem is, waarbij gewassen worden aangetast, dan is de federale minister van landbouw bevoegd.

We moeten ons hoe dan ook houden aan de bevoegdheden die door de Bijzondere Wet aan het Vlaamse Gewest zijn toegewezen. Het Vlaams Gewest is niet bevoegd voor fyto-sanitaire problemen, alhoewel er ook hier een milieu-invalshoek kan zijn. De bepalingen van het decreet moeten dus in het licht van deze bevoegdheidsbeperking worden geïnterpreteerd en toegepast.

Het lid vraagt of de fosfaatverzadiging van gronden te wijten aan bemesting of andere oorzaken, zoals het storten van metaalslakken, ook door dit decreet wordt geregeld. Hier speelt immers ook het mestdecreet. Er is mogelijk overlapping tussen het bodemsaneringsdecreet en het mestdecreet.

Een ander lid zegt dat de invalshoek van dit decreet de bescherming van het leefmilieu is, ongeacht de vervuiling is veroorzaakt door een particulier, een industrieel bedrijf of een landbouwbedrijf. Daarom zou dit decreet volledig van toepassing moeten zijn op vervuilde landbouwgronden. Bovendien stelt zich bij de landbouwgronden niet alleen het probleem van de vervuiling door overbemesting, maar ook door andere producten zoals atrazines.

De minister antwoordt dat het mestdecreet een welbepaalde vorm van bodem- en waterverontreiniging regelt, namelijk verontreiniging door de mineralen fosfor en stikstof. Deze vorm van verontreiniging wordt met preventieve maatregelen tegengegaan, door het opleggen van beperkingen door middel van bemestingsnormen en dergelijke. Bij bodemsanering gaat het om curatieve maatregelen. Dat betekent bijvoorbeeld afdekken of afgraven van verontreinigde grond. Dit soort maatregelen is moeilijk toepasbaar bij landbouwgronden.

Theoretisch zou er een zekere overlapping tussen beide decreten kunnen zijn omdat verontreiniging door fosfaten en nitraten strictu sensu ook bodemverontreiniging is. Maar het is niet de bedoeling bodemsaneringsnormen voor deze verontreiniging te bepalen en de instrumenten van het bodemsaneringsdecreet voor deze vormen van verontreiniging te hantieren.

De afbakening tussen het afvalstoffendecreet en het bodemsaneringsdecreet is in artikel 51 van dit ontwerp geregeld.

De concrete draagwijdte is dat afval in de bodem onder de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet valt. Als die afval uit de bodem verwijderd is, dan gelden de bepalingen van het afvalstoffendecreet.

Een lid vraagt of dit decreet van toepassing is op de vervuiling van landbouwgronden door sproeimiddelen of door zware metalen afkomstig uit de landbouw. Hij geeft als voorbeeld van zulke vervuiling de uiterwaarden in de Maas-streek.

De minister antwoordt dat dit soort vervuiling duidelijk wel onder de bepalingen van het decreet valt.

Een lid stelt vast dat er bij bodemverontreiniging zowel van een verontreiniging van de bodem als van het grondwater sprake kan zijn, volgens wat er uit de memorie van toelichting kan worden begrepen. Is dit decreet ook van toepassing, als enkel het grondwater verontreinigd is ?

De minister antwoordt dat de definitie in punt 1" voldoende duidelijk is : bodem is het vaste deel van de aarde met inbegrip van het grondwater (...)

De minister verduidelijkt dat voor de rechtstreekse verontreiniging van grondwaterlagen, de bepalingen van het grondwaterdecreet gelden. In het bodemsaneringsdecreet gaat het over de grondwaterverontreiniging als afgeleide van de bodemverontreiniging.

In het voorontwerp wordt er gesproken van streefwaarden, richtwaarden en grenswaarden, stelt een lid vast. Waarom is dit in het ontwerp niet overgenomen ?

In het voorontwerp staat ook een definitie van „exploitant”, die niet is overgenomen in het ontwerp, ook al komt deze term herhaaldelijk terug in de tekst van het decreet.

De minister antwoordt dat de Raad van State er op wijst dat definities enkel nuttig zijn als de technische begrippen niet eenduidig overeen zouden stemmen met het normale spraakgebruik. Daarom zijn een aantal definities, waarover geen betwisting mogelijk is, uit het ontwerp gelaten.

In het voorontwerp werd het begrip „exploitant (van de gronden)” gehanteerd in een zin die afweek van de gewone betekenis. Daarom was een definitie nodig. In de huidige tekst wordt het begrip alleen nog gehanteerd in zijn gewone betekenis van exploitant van een vergunningsplichtige inrichting of meldingsplichtige activiteit (zoals in het milieuvergunningsdecreet). Daarom is deze definitie overbodig.

Bij dit artikel worden meerdere amendementen ingediend, die een andere omschrijving van een aantal definities geven.

De heer Barbé stelt voor punt 3" met een omschrijving van „bodemverontreiniging die een ernstige bedreiging vormt” te vervangen door een nieuw begrip : „bodemsaneringsnoodzaak”. Daarnaast worden nieuwe punten 3°bis tot 3°quinqües ingevoegd met enkele bijkomende begrippenomschrijvingen : „saneringsurgentie”, „bodemkwaliteitsnormen”, „streefwaarden”, „richtwaarden”, „grenswaarden”, „multifunctionaliteit”. (Stuk 587, nr. 2)

Volgens de heer Barbé is de term „bodemverontreiniging die een ernstige bedreiging vormt” erg vaag en zullen er interpretatiemoeilijkheden rond ontstaan. De bedoeling van de indiener is meer duidelijkheid te scheppen in de criteria voor wanneer er gesaneerd moet worden. Dit gebeurt dan door een onderscheid te maken tussen saneringsnoodzaak en saneringsurgentie op basis van duidelijke normeringen, waarbij streefwaarden, richtwaarden en grenswaarden een belangrij-

ke rol spelen. Bovendien moet worden uitgegaan van de multifunctionaliteit van de bodem.

In bijkomende orde stelt de heer Barbé voor bij punt 3" in het tweede lid de tekst weg te laten tegenover de vierde streep, waarin wordt bepaald dat bij de evaluatie van de ernst van de bedreiging ook moet worden rekening gehouden met de functies die de bodem vervult. (Stuk 587, nr. 2) Het gebruik dat van een bodem wordt gemaakt, mag geen evaluatiecriterium zijn als men uitgaat van het principe van de multifunctionaliteit.

De minister verwijst in zijn antwoord naar de algemene bespreking, waar hij gesteld heeft niet akkoord te zijn met de multifunctionaliteit als uitgangspunt. Volgens hem is ook de voorgestelde omschrijving van „bodemsaneringsnoodzaak” voor meerdere interpretaties vatbaar. Hoe dan ook moet aan de administratie zelf de nodige beoordelingsruimte worden gegeven om de urgentie en de noodzaak van een sanering vast te kunnen stellen.

De minister wijst er op dat de omschrijving in punt 3" van belang is bij de beoordeling van de noodzaak tot saneren bij historische verontreiniging. Het is niet realistisch voorop te stellen dat alle historisch verontreinigde bodems volledig moeten worden gesaneerd. Slechts als er een ernstige bedreiging voortvloeit uit die verontreiniging dringt sanering zich snel op. Daarom moet in het decreet een omschrijving van die ernstige bedreiging worden opgenomen.

Deze amendementen van de heer Barbé worden verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Bij punt 9" stelt de heer Barbé voor om de omschrijving van het begrip „gebruiker” als volgt te formuleren :

„de natuurlijke of rechtspersoon die titularis is van een zakelijk of persoonlijk gebruiksrecht op de grond(en) en/of de gebouw(en).” (Stuk 587, nr. 2)

Dit amendement wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

De heer Barbé stelt eveneens voor nieuwe punten 9°bis en 9°ter in te voegen met omschrijvingen van de begrippen „eigenaar” en „exploitant”. (Stuk 587, nr. 2)

De indiener is van oordeel dat een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen de begrippen : gebruiker, eigenaar en exploitant. In het ontwerp is er volgens de heer Barbé verder een onderscheid gemaakt tussen deze drie mogelijke betrokkenen.

De minister verwijst naar de opmerkingen van de Raad van State in verband met het nut van het opnemen van omschrijvingen van begrippen. In het decreet worden onder eigenaar of exploitant niets anders verstaan, dan wat er in het normale taalgebruik respectievelijk het milieuvergunningsdecreet onder wordt begrepen.

Het amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen

Bij punt 10" stellen de heren Brouns, Timmermans en Capoen voor de tekst te vervangen door de volgende omschrijving van het begrip „emissie” :

„elke inbreng door de mens van verontreinigingsfactoren in de atmosfeer, de bodem of het water.” (Stuk 587, nr. 6)

De omschrijving van dit begrip is nodig voor de bepaling van de objectieve aansprakelijkheid. (zie amendement bij artikel 25)

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

De heer Barbé stelt voor om in punt 16” over de bodemsaneringsdeskundige in te voegen dat deze deskundige onafhankelijk moet zijn. (Stuk 587, nr. 2) Het saneringsplichtig bedrijf kan geen eigen deskundige aanstellen.

De minister antwoordt dat het inderdaad de bedoeling is dat die deskundige een onafhankelijke positie zou hebben. De Vlaamse regering moet de deskundige erkennen. Door in het decreet expliciet op te nemen dat dit een onafhankelijke deskundige moet zijn, wordt de Vlaamse regering verplicht om dit te concretiseren.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Bij punt 17” over de sluiting van een inrichting stelt de heer Vautmans voor om hier over de definitieve stopzetting van de activiteiten te spreken. (Stuk 587, nr. 2)

De minister antwoordt dat het woord „definitieve” uit het voorontwerp is geschrapt, omdat er anders juridische discussies zouden kunnen opduiken of de stopzetting van de activiteiten al dan niet definitief is. Zo zou er rechtsonzekerheid kunnen ontstaan.

De indiener trekt daarop zijn amendement in.

De heer Barbé stelt bij het zelfde punt voor er aan toe te voegen dat bij de stopzetting, ook de faling moet gerekend worden. (Stuk 587, nr. 3)

De minister zegt dat het hier om de sluiting van inrichtingen gaat, wat niet hetzelfde is als de faling van bedrijven. Hij is van oordeel dat de faling, die als gevolg kan hebben dat een inrichting wordt gesloten, hier niet echt op zijn plaats is.

Ook dit amendement wordt ingetrokken.

Bij punt 18” over de overdracht van gronden, wordt een amendement ingediend door de heer Barbé om bij het vierde gedachtenstreepje (aangaan van een onroerende leasing) toe te voegen : „en de beëindiging van de onroerende leasing zonder lichting van de aankoopoptie”. (Stuk 587, nr. 7)

De indiener stelt dat deze vorm van overdracht ook in de lijst van overdrachten van gronden moet worden opgenomen.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Bij hetzelfde punt stellen de heren Brouns, Timmermans en Capoen voor het tweede lid te vervangen door de volgende bepaling :

„De overdracht onder levenden van het onverdeeld medeëigendomsrecht op gronden, als bijzaak van het eigendomsrecht op een gedeelte van een gebouw, wordt niet beschouwd als een overdracht van gronden voor de toepassing van dit decreet.” (Stuk 587, nr. 6)

De oorspronkelijke verwijzing naar artikel 577, § 11 BW moet door een andere omschrijving worden vervangen, omdat het bewuste artikel is opgeheven door de wet van 30 juni 1994 op de medeëigendom.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 3

Dit artikel handelt over de identificatie van verontreinigde gronden.

De heer Barbé stelt bij § 1 voor om de Vlaamse regering op te leggen de lijst van inrichtingen en activiteiten die bodemverontreiniging kunnen veroorzaken binnen één jaar na de inwerkingtreding van het decreet op te leggen. (Stuk 587, nr. 2)

De minister zegt dat het de bedoeling is deze lijst zo snel mogelijk op te stellen. Hij kan zich akkoord verklaren met de opgelegde termijn.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

De heren Brouns Timmermans en Capoen stellen voor bij § 2, 2° het woord „definitieve” vóór het woord „stopzetting” weg te laten. (Stuk 587, nr. 6)

De indieners verwijzen naar de argumentatie van de minister bij de bespreking van punt 17° van het vorige artikel.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Bij § 4 over het oriënterend bodemonderzoek vraagt een lid wat het beperkte karakter van het historisch onderzoek en de monsterneming precies betekent.

De minister antwoordt dat het de bedoeling is van OVAM om per categorie van bedrijven of van soorten van bodemverontreiniging modi operandi uit te werken, met een systematische methodologie per categorie. Bijvoorbeeld is een monsterneming van een groot terrein van meer dan honderd hectare, iets anders dan een monsterneming op een perceeltje van 1 are. Zo is een historisch onderzoek op het terrein van een bedrijf van meer dan 100 jaar oud, iets anders dan bij een relatief jong bedrijf. Het is dus niet de bedoeling om telkens een andere methode te volgen per geval, maar om een zekere systematiek uit te werken. Het voorbereidend werk hiervoor is aan de gang.

Bij § 6 stelt de heer Barbé voor de tekst te vervangen door „OVAM kan te allen tijde ambshalve overgaan tot een oriënterend bodemonderzoek”. (Stuk 587, nr. 2)

De indiener stelt dat de oorspronkelijke tekst van deze paragraaf niets wezenlijks toevoegt aan het artikel en dat de formulering die hij voorstelt volstaat.

De minister is het hier niet mee eens. In § 6 wordt uitdrukkelijk gesteld dat de bevoegdheden van de andere toezichthoudende ambtenaren, meer bepaald ook van de milieu-inspectie onverkort behouden blijven. Het is nuttig dit expliciet in het decreet te vermelden.

Hierop trekt de heer Barbé zijn amendement in.

Artikel 3 wordt zoals gewijzigd aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 4

Dit artikel handelt over het register van de verontreinigde gronden.

In § 4 wordt bepaald dat OVAM op eenvoudig verzoek een bodemattest betreffende de verontreiniging aflevert. Een lid vraagt wat er kan gebeuren als achteraf blijkt dat het attest foutieve informatie bevat over de verontreiniging. Kan een eigenaar zich op dit attest beroepen om zijn onschuld aan te tonen ?

De minister antwoordt dat dit attest achteraf inderdaad het bewijs van zijn onschuld kan leveren, ook als blijkt dat het foutieve gegevens bevatte bij de aflevering.

Bij dit artikel worden acht amendementen ingediend door de heer Barbé. (Stuk 587, nr. 2)

In § 1 wordt toegevoegd dat OVAM het register moet aanleggen binnen één jaar.

Een lid vraagt wat de draagwijdte van deze termijn is. Betekent dit dat het register binnen één jaar moet af zijn ? Volgens deze spreker is dat onmogelijk, omdat dit register geen statisch gegeven is. Het zal steeds moeten worden aangepast.

De minister zegt dat dit inderdaad zo is. Hij verzekert dat er van het register ernstig werk zal worden gemaakt, en dat de voorbereiding ervan reeds volop aan de gang is. Een groot aantal sites is nu al geregistreerd.

Er wordt op gewezen dat de omschrijving „binnen één jaar” betekent „binnen één jaar na publikatie van het decreet in het Belgisch Staatsblad”.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Een tweede amendement stelt voor in § 2 a) naast de termen gebruiker en eigenaar ook de term exploitant in te voegen.

Ook voor § 3 wordt voorgesteld om naast de eigenaar en de gebruiker (en ook de gemeente, die eveneens de attesten moet ontvangen) ook de exploitant te vermelden.

De minister stelt dat dit een overbodige toevoeging is. De exploitant is tegelijkertijd ook eigenaar en/of gebruiker van de grond.

Deze amendementen worden verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

In § 2 b) wordt voorgesteld de tekst tegenover het derde gedachtenstreepje (de inhoud van vergunningen voor saneringswerken) te vervangen door „de inhoud van het conformiteitsattest”.

Dit is een technische verbetering omdat er in het ontwerp geen sprake meer is van vergunningen, maar wel van een conformiteitsattest.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Het amendement bij § 4 wordt zonder bespreking door de indiener ingetrokken.

Bij § 5 wordt een amendement ingediend dat er toe strekt de toegankelijkheid van het register niet door de Vlaamse regering te laten regelen. De heer Barbé argumenteert dat dit register openbaar is. De Vlaamse regering mag daarom de mogelijkheid niet krijgen om beperkingen op de toegankelijkheid op te leggen.

De minister zegt dat deze bepaling louter van praktische aard is : de Vlaamse regering moet de praktische modaliteiten (openingsuren en dergelijke) voor de toegankelijkheid van het register vastleggen. Dit is iets anders dan de openbaarheid van het register, die volledig gegarandeerd is, beperken.

De indiener trekt na deze verklaring zijn amendement in.

Ten slotte heeft dezelfde indiener bij § 5 nog een amendement waarbij wordt gesteld dat de retributie voor de aflevering van bodemattesten een redelijk bedrag niet te boven mag gaan.

De minister antwoordt dat dit een overbodige bepaling is. De retributie is per definitie beperkt tot de gemaakte kosten.

Een lid zegt dat integendeel de retributie redelijk hoog moet zijn om misbruiken te voorkomen. Bovendien is het nodig de persoonlijke levenssfeer en het eigendomsrecht te beschermen. Die zouden wel eens in het gedrang kunnen komen bij het ongehinderd openstellen van het register.

De minister zegt dat deze openbaarheid geen enkele afbreuk doet aan het eigendomsrecht. Bovendien is bijvoorbeeld het register van de hypotheekbewaarder eveneens publiek toegankelijk. De openbaarheid moet eerder gezien worden als een bescherming voor de toekomstige eigenaar.

Ook dit amendement wordt na deze discussie ingetrokken.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen voor bij 2 onthoudingen.

Artikel 5

Dit artikel handelt over gebruiksbeperkingen en voorzorgsmaatregelen.

De heren Brouns, Timmermans en Capoen stellen voor in § 1 de woorden „volgens het gewestplan” weg te laten. (Stuk 587, nr. 6)

Het begrip „bestemming” moet immers niet in strikt planologische zin worden opgevat. Landbouwgrond kan door bodemverontreiniging bijvoorbeeld ongeschikt zijn voor bepaalde teelten, maar niet voor andere. Het blijft daarom landbouwgrond.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

In § 3 wordt gesteld dat de gebruiksbeperkingen of voorzorgsmaatregelen gelden voor onbepaalde duur. De heren Van Looy, Timmermans en Capoen stellen voor om hiervan „bepaalde duur” te maken. (Stuk 587, nr. 8)

Omdat die gebruiksbeperkingen een afwijking betekenen van het gewone genot dat de gebruiker van zijn goed heeft, moet dit principieel een tijdelijke beperking zijn. Dat verplicht de overheid ook om de toestand verder te blijven volgen. Die garantie is er niet als de gebruiksbeperking van onbepaalde duur is, en dus in de praktijk lang zou kunnen aanslepen.

Dit amendement wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Dezelfde indieners stellen bij amendement voor een nieuwe § 6 in te voegen die luidt als volgt :

„De Vlaamse regering kan de modaliteiten bepalen op grond waarvan aan de benadeelde en onschuldige gebruiker bijstand kan worden verleend.” (Stuk 587, nr. 8)

Hiermee wordt de mogelijkheid geschapen onschuldige gebruikers te helpen. Het moet duidelijk zijn dat het hier wel degelijk om gebruikers gaat die zelf geen schuld treft.

Dit amendement wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 6

Bij dit artikel over de aanpassing van de plannen van aanleg wordt een nieuwe tekst van het artikel voorgesteld door de heren Van Looy, Timmermans en Capoen. (Stuk 587, nr. 8)

De tekst luidt dan als volgt :

„OVAM kan bij het opstellen en de herziening van de plannen van aanleg aan de bevoegde overheden voorstellen doen waardoor rekening kan worden gehouden met de maatregelen, genomen krachtens dit hoofdstuk.”

De indieners stellen dat de oorspronkelijke redactie van het artikel aan OVAM te veel macht toebedeelt bij de herziening van de plannen van aanleg. Gebruiksbeperkingen kunnen geen afbreuk doen aan de bestemming van gronden. De gewestplannen staan boven de gebruiksbeperkingen.

Dit amendement, en daarmee de nieuwe tekst van artikel 6 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 7

Dit artikel bevat de algemene principes aangaande de zogenaamde nieuwe bodemverontreiniging, tot stand gekomen, na de inwerkingtreding van dit decreet.

In § 1 wordt gesteld dat de Vlaamse regering de bodemsaneringsnormen opstelt. Een lid vraagt wanneer die worden gepubliceerd. Zal dit samen met de publikatie van dit decreet gebeuren ?

Dezelfde spreker vraagt hoe de normen zullen worden opgesteld. Zal daarbij in de eerste plaats worden rekening gehouden met blootstelling van de mens aan de verontreiniging, of met de gevolgen van de verontreiniging voor het gehele ecosysteem ?

De minister antwoordt dat voor de opstelling van de normen de opdracht is gegeven aan wetenschappelijke instellingen (meer bepaald het VITO en de RUG). Die normen zullen niet lang op zich laten wachten. In afwachting van de publikatie van de normen in uitvoeringsbesluiten, is er een overgangsmaatregel opgenomen in § 5 van dit artikel.

De minister geeft vervolgens een overzicht van de stand van zaken wat betreft de bewuste uitvoeringsbesluiten.

Het ontwerp voor met petroleumprodukten verontreinigde gronden is klaar. De ontwerpen voor door zware metalen en door gechloreerde koolwaterstoffen verontreinigde gronden zijn nog in de redactiefase. Voor wat de verontreiniging door solventen en door residus van pesticiden betreft, is het werk nog in voorbereiding.

De gebruikte criteria worden ontleend aan de methodologie van de Wereld Gezondheidsorganisatie : de humane blootstelling en de eco-toxiciteit. Beide criteria vormen de technisch-wetenschappelijke onderbouw voor de vaststelling van de normen.

Een lid vraagt welke norm er wordt gebruikt als uit die twee criteria blijkt dat er twee mogelijke normeringen zijn. Wordt dan de strengste norm gehanteerd ?

De minister antwoordt dat er, volgens de bepalingen van dit decreet, onderscheid wordt gemaakt naargelang de bestemming van de grond en naargelang de soort van de grond. Bijvoorbeeld zal voor bewoning of scholenbouw een strengere norm moeten gelden dan voor industrieterreinen of ha-

venterreinen. Op die manier worden er vijf verschillende indelingscategorieën in de normering voorzien. Daarbij zijn de normen voor bewoning, kindertuinen, scholen, hospitalen e.d. veel strenger dan de Nederlandse normen. Terwijl die voor industrieterreinen/havengebieden minder streng uitvallen.

Als er voor sommige polluenten een groot verschil zou zijn in de uitkomst naargelang de benadering volgens de twee verschillende criteria, dan wordt de strengste norm genomen. Meestal echter is bij de twee criteria het verschil in uitkomst niet zo groot.

De heer Barbé dient in hoofddorde een amendement in dat een andere redactie van dit artikel voorstelt, die afgeleid is van het voorstel van decreet van deze indiener. (Stuk 587, nr. 2) In dit amendement wordt niet over bodemsaneringsnormen maar over bodemkwaliteitsnormen gesproken.

Dit amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

In bijkomende orde stelt de heer Barbé voor om in dit artikel bodemsaneringsnormen te vervangen door „grenswaarden”.

De minister stelt dat de term „grenswaarden” in het voorontwerp van decreet betreffende de milieukwaliteitsnormen wordt gehanteerd met een specifieke betekenis die verschilt van het hier gedefinieerde begrip bodemsaneringsnorm. Daarom is het gebruik van deze term hier niet op zijn plaats.

Ook dit amendement wordt met dezelfde stemverhouding verworpen.

Het artikel wordt ongewijzigd aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 8

Dit artikel geeft bepalingen over de achtergrondwaarden voor de bodemkwaliteit die door de bodemsanering moeten worden gerealiseerd.

Een lid zegt dat hier een zeer grote discretionaire bevoegdheid gegeven wordt aan OVAM. Er wordt in § 2 immers gesteld dat van die achtergrondwaarden kan worden afgeweken als die om bepaalde redenen niet kunnen worden gerealiseerd. In § 3 wordt dan nog bepaald dat er gebruiksbeperkingen worden opgelegd wanneer noch de achtergrondwaarden, noch de betere bodemkwaliteit vermeld in § 2 kunnen worden gerealiseerd. Het lid stelt dat hierbij twee terugvalposities worden gecreëerd, waarbij OVAM een grote rol zal spelen in het al dan niet toestaan van het gebruik van deze twee mogelijkheden. Maar op basis van welke normen zal OVAM dit bepalen ? Wordt hier het BATNEEC-principe doorgedreven ? Het lid verwacht dat hierover in de praktijk heel wat betwistingen zullen ontstaan. Hij is dan ook bevreesd dat dit artikel een grote achterpoort zal worden om de doelstellingen van het decreet te ondergraven.

Dit is ook de motivering van het amendement van de heer Barbé, dat een andere redactie van dit artikel voorstelt, waarin er geen terugvalposities zijn opgenomen. (Stuk 587, nr. 2)

Een ander lid zegt dat hetgeen wordt opgemerkt een reëel probleem is. Nochtans is het nodig om de mogelijkheden in § 2 en § 3 te behouden, omdat dit de uitvoerbaarheid van het decreet ten goede komt. Het valt immers te vrezen dat als de kosten te hoog zouden oplopen, er van de bodemsanering niets in huis zal komen.

De minister zegt dat er moet rekening worden gehouden met allerlei praktische problemen die in de loop van de sanering kunnen opduiken. Hij wijst ook op de definitie in artikel 2, 15° waar gesteld wordt dat het BATNEEL-beginsel onafhankelijk is van de financiële draagkracht van de saneringsplichtige.

Hetgeen in § 1 staat is een algemene doelstelling, die echter niet kan worden veralgemeend tot alle situaties. Daarom zijn er in § 2 en § 3 afwijkende bepalingen opgenomen.

Het amendement van de heer Barbé wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Het artikel wordt ongewijzigd aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 8bis (nieuw)

Bij amendement stelt de heer Barbé een nieuw artikel 8bis voor dat stelt dat de bodemsanering moet worden uitgevoerd binnen vier jaar na het afsluiten van het bodemsaneringsproject. (Stuk 587, nr. 4)

De minister zegt geen voorstander te zijn van het decretaal opleggen van zulk een termijn. Het is volgens hem de taak van OVAM om de bodemsanering af te dwingen. Daarvoor krijgt de instelling met dit decreet een aantal wettelijke mogelijkheden. Zo kan OVAM aanmanen om de werken uit te voeren binnen een bepaalde termijn. OVAM kan ook zelf ambtshalve optreden.

Bovendien kan het opleggen van een termijn ook bijkomende nefaste gevolgen hebben. Bijvoorbeeld is het mogelijk dat de sanering binnen een korter tijdsbestek kan worden uitgevoerd. Dan heeft het geen zin die te rekken. In een ander geval, als het om een zeer groot project gaat, zal het niet mogelijk zijn om de saneringswerken binnen vier jaar af te werken.

Een lid voegt hier aan toe dat bepaalde biologische saneringstechnieken meer tijd kunnen vragen. Die technieken zijn bovendien efficiënt en goedkoop.

De minister stelt ten slotte dat in de bestekken voor de werken een timing moet worden opgenomen. Dus is er in elk concreet geval een garantie dat de werken binnen een bepaalde termijn moeten worden afgerond.

Na deze discussie trekt de heer Barbé zijn amendement in.

Artikel 9

Dit artikel bevat de regeling voor als de bodemverontreiniging niet kan getoetst worden aan de bodemsaneringsnormen.

Een amendement van de heer Barbé stelt voor dit artikel weg te laten. (Stuk 587, nr. 2) Volgens de indiener is er geen enkel geval denkbaar waarbij de toetsing aan de normen niet zou kunnen gebeuren.

De minister ontkent dit. Er zijn nog erg veel stoffen, die door de mens worden geproduceerd, waarvan niet geweten is of ze een toxicologisch effect hebben. Van een bodem die met zulke stoffen is vervuild, is het onmogelijk na te gaan in hoeverre die verontreiniging kan getoetst worden aan de normen. Dat geldt overigens ook voor stortplaatsen van huishoudelijk afval, waar men bij een boring in een relatief

vaste afvalmassa kan terechtkomen die niet kan worden getoetst aan de normen voor de bodemsanering.

Na deze argumentatie wordt het amendement ingetrokken.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 10

Dit artikel behandelt de verplichting tot het uitvoeren van bodemsanering.

Amendementen van de heer Barbé bij § 1 en § 3 zijn technische aanpassingen, die nodig zouden zijn geweest als de amendementen van dezelfde indiener bij de artikelen 7 en 8 zouden zijn aangenomen. (Stuk 587, nr. 2) Omdat ze niet werden aangenomen, worden deze amendementen ingetrokken.

Een amendement van dezelfde indiener stelt voor om in § 2 punt 2” weg te laten. (Stuk 587, nr. 2) In dit punt wordt bepaald dat iemand die kan bewijzen dat hij niet op de hoogte was of behoorde te zijn van de verontreiniging, niet tot bodemsanering kan worden verplicht.

Volgens de indiener is dit een te vaag criterium. Daardoor zou er rechtsonzekerheid worden geschapen, en is het gevaar groot dat de gemeenschap voor de kosten zal moeten opdraaien.

De minister is van oordeel dat het weglaten van dit punt precies als effect zal hebben dat het gemakkelijker zal zijn om aan de saneringsplicht te ontsnappen. Hier wordt immers duidelijk gesteld dat de saneringsplichtige naast de twee andere voorwaarden bovendien moet bewijzen dat hij niet op de hoogte was van de verontreiniging. Het verstrengt dus de voorwaarden om aan de saneringsplicht te ontsnappen.

Na deze argumentatie trekt de heer Barbé zijn amendement in.

Het artikel wordt aangenomen met 8 stemmen voor, 1 tegen bij 1 onthouding.

Artikel 11

Hier wordt bepaald dat de kosten kunnen worden verhaald op degene die aansprakelijk is.

De heer Barbé stelt voor om de laatste zin, waarin wordt gesteld dat van deze persoon een voorschot kan worden gevorderd of kan worden geëist dat hij een financiële zekerheid stelt, weg te laten. (Stuk 587, nr. 2)

De indiener vreest dat deze bepaling er toe zou kunnen leiden dat de sanering op de lange baan wordt geschoven, omdat de aansprakelijke alle mogelijke middelen zal aanwenden om aan de plicht tot het betalen van een voorschot of het geven van een financiële zekerheid te ontsnappen. Als hier lange gerechtelijke procedures uit voortvloeien, komt dat de snelle sanering niet ten goede.

De minister antwoordt dat met deze bepaling niet wordt geraakt aan de saneringsplicht. Die staat volledig los van de regresvordering.

De heren Brouns, Swennen, Capoen en Barbé dienen een amendement in dat verduidelijkt dat de vordering gebeurt onverminderd de saneringsplicht. (Stuk 587, nr. 8)

Dit amendement wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding, terwijl het oorspronkelijke amendement van de heer Barbé wordt ingetrokken.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 12

Dit artikel geeft de algemene bepalingen over het beschrijvend bodemonderzoek, dat de eerste fase is in de bodemsanering.

De heer Vautmans stelt bij amendement voor dat dit bodemonderzoek ook een prognose van de spontane evolutie van de verontreinigde bodem naar de toekomst toe moet bevatten. (Stuk 587, nr. 2)

Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de opmerkingen tijdens de algemene bespreking, dat bodemverontreiniging niet als een statisch gegeven mag worden beschouwd. In het bodemonderzoek moet dan ook een prognose staan van hoe de vervuiling zal evolueren.

Dit amendement en het aldus gewijzigde artikel worden eenparig aangenomen.

Artikel 13

Dit artikel bevat de bepalingen over het voorstel van bodemonderzoek, dat de uitvoering van het onderzoek moet voorafgaan.

In § 5 wordt bepaald dat OVAM een conformiteitsattest toekent of wijzigingen of aanvullingen oplegt aan het voorstel van bodemonderzoek. Als OVAM zich niet binnen dertig dagen uitspreekt, wordt het voorstel geacht conform te zijn met de bepalingen van het decreet. Hetzelfde geldt voor het nieuwe voorstel, dat moet worden opgesteld als OVAM wijzigingen of aanvullingen heeft opgelegd. De heer Barbé stelt bij amendement voor dat als OVAM zich niet heeft uitgesproken, het voorstel niet conform de bepalingen van het decreet moet worden geacht. (Stuk 587, nr. 2)

De minister zegt dat het in het voordeel van de overheid en dus van de gemeenschap is dat er wordt gesaneerd. Dit is in tegenstelling tot de vergunningen, die in het voordeel van de aanvrager zijn. Het is de bedoeling van deze bepaling een vlotte afwerking van de procedure te hebben. Daarom is het niet nodig telkens een conformiteitsattest af te leveren als het voorstel volledig in orde is. Bovendien blijft OVAM ook bevoegd om indien nodig ambtshalve een bodemonderzoek te doen.

Het amendement van de heer Barbé wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Het artikel wordt ongewijzigd aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 14

Bij dit artikel, dat handelt over de uitvoering van het onderzoek, onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige, wordt bij § 3 een gelijkaardig amendement als bij het vorige artikel ingediend door de heer Barbé. (Stuk 587, nr. 2)

Dit amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 15

Dit artikel geeft de algemene bepalingen over het bodemsaneringsproject. Het wordt ongewijzigd eenparig aangenomen.

Artikel 16

In dit artikel worden de specifieke bepalingen over het bodemsaneringsproject opgenomen.

Bij § 1, waarin de gegevens die een bodemsaneringsproject minimaal moet bevatten zijn opgenomen, stelt de heer Barbé een amendement voor dat er toe strekt bij de elfde gedachtenstreep (betreffende de controle- en bewakingsmaatregelen na de uitvoering van de bodemsanering) toe te voegen : de termijn gedurende dewelke die maatregelen van kracht zijn. (Stuk 587, nr. 3)

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Bij § 5 met bepalingen voor als het project vergunningsplichtige activiteiten of inrichtingen omvat dient de heer Barbé enkele amendementen in, die er toe trekken de termijnen van VLAREM te gebruiken. (Stuk 587, nr. 2)

Ook deze amendementen worden eenparig aangenomen.

Bij § 6 wordt door dezelfde indiener een gelijkaardig amendement ingediend. (Stuk 587, nr. 2) Deze paragraaf handelt over werken die vergunningsplichtig zijn krachtens de wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen

De heer Vergote stelt een amendement voor dat een nieuwe § 7 toevoegt. (Stuk 587, nr. 9) Hierin wordt de vergunningsplicht geregeld, wanneer er grondwateronttrekking verbonden is aan de bodemsanering. Hier gelden de bepalingen van het decreet van 24 januari 1984 inzake het grondwaterbeheer. De indiener stelt dat dit een noodzakelijke aanvulling is.

Ook dit amendement en vervolgens ook het gewijzigde artikel worden eenparig aangenomen.

Artikel 17

Dit artikel handelt over de conformiteit, die OVAM moet vaststellen tussen het project en de bepalingen van het decreet.

Drie amendementen van de heer Barbé hebben dezelfde strekking als zijn amendementen bij het conformiteitsattest van het beschrijvend bodemonderzoek : als OVAM niet binnen de vastgestelde termijn heeft geantwoord, wordt het project als niet conform beschouwd. (Stuk 587, nr. 2)

Deze amendementen worden verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Amendementen van de heren Brouns, Timmermans en Capoen strekken er toe de mogelijkheid van de stilzwijgende conformverklaring door OVAM weg te laten. (Stuk 587, nr. 6)

De minister zegt dat dit mogelijk is, maar dat de overheid hoe dan ook zal trachten binnen de termijnen te blijven, omdat het in haar belang is dat de sanering wordt uitgevoerd. Bij belangrijke saneringen zal de conformiteit zeker binnen de gestelde termijnen worden vastgesteld, zodat er hier niet moet worden teruggegrepen naar de stilzwijgende conform-verklaring.

Na deze verklaring trekken de indieners hun amendement in.

Een amendement van de heer Vergote bij punt 5°, waarbij ook verwezen wordt naar paragraaf 7 van het vorige artikel, (stuk 587, nr. 9) wordt eenparig aangenomen.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 18

Dit artikel handelt over het beroep tegen de conformverklaring van het bodemsaneringsproject.

Bij § 1 dient de heer Barbé een amendement in dat er toe strekt in het eerste lid de woorden „in het geval bedoeld in artikel 16, § 5” weg te laten. (Stuk 587, nr. 2) Die bewuste bepaling betreft de personen en instanties betrokken bij vergunningsplichtige activiteiten en inrichtingen.

De indiener veronderstelt dat als dit niet wordt weggelaten, de beroepsmogelijkheden van milieuverenigingen en omwonenden tegenover projecten die milieuvergunningsplichtig zijn, worden beperkt.

De minister stelt dat het gevolg van dit amendement zou zijn dat milieuverenigingen op basis van deze procedure, meer rechten zouden krijgen, dan bij een normale milieuvergunningsprocedure.

Het amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Een tweede amendement van de heer Barbé stelt voor het beroep in alle gevallen schorsend te maken. (Stuk 587, nr. 2) De indiener stelt dat het onderscheid dat het ontwerp maakt tussen het beroep van overheidsorganen en dat van anderen, discriminerend is.

De minister antwoordt dat deze bepaling conform de normale milieuvergunningsprocedure is.

Dit amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Ten slotte stelt een amendement van de heer Barbé voor de stilzwijgende bekrachtiging van de conformverklaring weg te laten. (Stuk 587, nr. 2)

Dit amendement wordt eveneens verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Het amendement van de heren Brouns, Timmermans en Capoen met dezelfde draagwijdte, (Stuk 587, nr. 6) wordt door de indieners ingetrokken.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor en 1 stem tegen.

Artikel 19

Dit artikel handelt over de bodemsaneringswerken.

Amendementen van de heer Barbé (stuk 587, nr.2) en van de heren Brouns, Timmermans en Capoen (Stuk 587, nr. 6) bij § 2 en § 3 die de stilzwijgende conformverklaring van het bodemsaneringsproject uit de tekst weglaten worden respectievelijk verworpen met 1 stem voor en 9 tegen, en ingetrokken door de indieners.

De heer Vergote stelt een amendement voor ertoe strekkende een nieuwe § 4 toe te voegen, die de bepalingen voor het conformiteitsattest regelt in geval de werken vergunningsplichtig zijn krachtens het decreet op het grondwaterbeheer.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 20

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen

Artikel 20bis (nieuw)

Het amendement van de heer Barbé dat een nieuw artikel 20bis wil invoegen, met de bepaling dat verontreinigde grond als gevaarlijk afval moet worden beschouwd (stuk 587, nr. 2) wordt door de indiener ingetrokken.

Artikel 21

Dit artikel handelt over het toezicht op de uitvoering van de bodemsanering.

Een lid vraagt welke de strafmaat is als de sanering niet wordt uitgevoerd volgens het conformiteitsattest.

De minister antwoordt dat het toekomstige milieuhygiënedecreet een hoofdstuk strafbepalingen zal bevatten. Deze zullen worden toegepast op dit decreet.

OVAM zal in voorkomend geval een aanmaning sturen en eventueel een proces-verbaal overmaken aan het parket. Van dan af gelden de normale rechtsregels van strafverordening.

OVAM heeft daarnaast ook nog de mogelijkheid om de sanering ambtshalve verder uit te voeren.

Het lid stelt dat er in het decreet zelf geen enkele garantie voor de handhaving wordt gegeven. Zonder een vastgestelde strafmaat, zal het parket volgens de spreker nooit optreden. Is het bijvoorbeeld niet mogelijk hier de strafbepalingen van het afvalstoffendecreet op te nemen ?

De minister antwoordt dat het conformiteitsattest als milieuvergunning of als bouwvergunning geldt. In beide gevallen gelden dan de strafbepalingen van het milieuvergunningsdecreet, respectievelijk van de wet op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening.

Een amendement van de heer Vautmans, dat voorstelt om § 1 (over de toezichtsfunctie van OVAM) weg te laten, (stuk 587, nr. 2) wordt door de indiener ingetrokken.

De heer Barbé stelt voor om aan § 1 toe te voegen dat OVAM niet alleen toezicht uitoefent op de uitvoering van de bodemsanering, maar eveneens op de naleving van de bepalingen van dit decreet en van zijn uitvoeringsbesluiten in het algemeen. (Stuk 587, nr. 9). Het moet volgens de indiener voor OVAM ook mogelijk zijn toezicht uit te oefenen op bijvoorbeeld het opleggen van gebruiksbeperkingen.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

De heer Barbé stelt voor in § 2 ook aan de exploitant van de gronden een verklaring over de resultaten van de bodemsanering af te leveren. (Stuk 587, nr. 2)

Voor de argumentatie hiervan en het antwoord van de minister erop, wordt verwezen naar het gelijkaardige amendement bij artikel 4.

Dit amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Een amendement van de heren Brouns, Timmermans en Capoen, dat voorstelt om de bewuste verklaring ook af te leveren aan de persoon op wiens initiatief de bodemsanering is uitgevoerd, (Stuk 587, nr. 6) wordt eenparig aangenomen.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 22

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 23

In dit artikel wordt de beroepsmogelijkheid bepaald van alle belanghebbenden tegen de beslissingen van OVAM in verband met het bodemsaneringsproject, het bodemonderzoek en de bodemsaneringswerken.

De heer Barbé stelt voor bij § 1 toe te voegen dat dit beroep schorsend is. (Stuk 587, nr. 2) De heer Vautmans stelt het tegenovergestelde voor : toevoegen dat het beroep niet schorsend is. (Stuk 587, nr. 2) Dit lid stelt dat dit conform is met de beroepsprocedure in artikel 18, waar het beroep eveneens niet schorsend is.

De minister is van oordeel dat wanneer het beroep schorsend is, er mogelijkheden worden geschapen voor vertragingsmaneuvers. Daarom is het beter uitdrukkelijk te stellen dat het niet schorsend is.

Het amendement van de heer Barbé wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen. Het amendement van de heer Vautmans wordt aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Een amendement van de heer Barbé bij § 2 stelt voor dat de Vlaamse regering uitspraak doet binnen een termijn van dertig dagen na ontvangst van het beroep. (Stuk 587, nr. 2)

De minister stelt dat dit een korte periode is. Een termijn van zestig dagen is realistischer. § 3 bepaalt dat de Vlaamse regering zelf nadere bepalingen over de procedure zal uitwerken. Hierin zal ook de termijn die aan de regering wordt gegeven om uitspraak te doen, worden geregeld. In de beroepsprocedure opgenomen in artikel 18 moet de regering wel een uitspraak doen binnen de dertig dagen, omdat deze procedure conform het milieuvergunningsdecreet is.

Het amendement van de heer Barbé wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Het artikel wordt zoals geamendeerd aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 24

In dit artikel wordt de onteigening voor de uitvoering van bodemsaneringswerken geregeld.

De heren Brouns, Timmermans en Capoen dienen een amendement in dat er toe strekt in het eerste lid de woorden „die verplicht is deze werken uit te voeren” te vervangen door „die krachtens dit decreet tot bodemsanering verplicht is”. (Stuk 587, nr. 6) Dit is een tekstcorrectie, omdat het duidelijk moet zijn dat het niet de materiële uitvoerder van de saneringswerken, maar de saneringsplichtige is die de onteigening kan vragen.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Een amendement van de heer Barbé bij dezelfde passus, dat in feite dezelfde bedoeling heeft (stuk 587, nr. 2) wordt ingetrokken.

De heer Barbé stelt eveneens een amendement voor waarin wordt bepaald dat het verzoek tot onteigening enkel kan worden overwogen als dat uitgaat van een onschuldige eigenaar. (Stuk 587, nr. 2) Schuldige eigenaars zouden door deze procedure wel eens een achterpoortje kunnen vinden om aan de sanering te ontsnappen.

De minister verduidelijkt dat dit artikel niet de bedoeling heeft dat men de onteigening kan vragen van te saneren gronden. Men kan de Vlaamse regering ook niet verplichten om te onteigenen. Wel wordt de mogelijkheid opgehouden dat dit ten algemene nutte zou kunnen gebeuren. Dat is dus een belangrijke nuance. Het kan bijvoorbeeld nodig zijn om bepaalde gronden in de omgeving van het te saneren terrein te onteigenen om de sanering te kunnen uitvoeren. De saneringsplichtige kan die onteigening echter niet afdwingen. De minister verklaart op vraag van de indiener van het amendement uitdrukkelijk dat het niet de bedoeling is dat de saneringsplichtige de onteigening van de gronden die hem toebehoren, en die moeten worden gesaneerd kan vragen om also aan de saneringsplicht te ontsnappen.

Na deze verklaring trekt de heer Barbé zijn amendement in.

Het artikel wordt vervolgens eenparig aangenomen.

Artikel 24bis (nieuw)

De heer Barbé stelt twee amendementen (in hooforde en in bijkomende orde) voor die een nieuw artikel 24bis invoegen in verband met de aankoop van gronden door de Vlaamse regering. (Stuk 587, nr. 2)

De indiener stelt dat een onschuldige eigenaar van gronden en/of gebouwen met niet-commerciële bestemming moet worden beschermd. Dit amendement is gebaseerd op de vrije woonstkeuze, opgenomen in de Nederlandse Wet Bodemsanering. Er kan door de onschuldige eigenaar gekozen worden tussen aankoop van grond en/of gebouwen tegen een redelijke prijs en een vergoeding voor de geleden hinder. In bepaalde omstandigheden kan de Vlaamse regering tot aankoop worden verplicht.

Het verschil tussen beide amendementen is dat in het amendement in hooforde wordt rekening gehouden met het al dan niet weerhouden zijn van de begrippen saneringsnood-

zaak en saneringsurgentie (zie de amendementen van dezelfde indiener bij artikel 2) en dat in het amendement in bijkomende orde deze begrippen niet zijn opgenomen.

De minister stelt dat het grote probleem hierbij is dat de aankoopverplichting financieel niet kan worden ingeschat. De Vlaamse regering kan er zich voor de toekomst dus onmogelijk toe verbinden.

Beide amendementen worden verworpen met 1 stem voor, 8 tegen bij 1 onthouding.

Artikel 25

In dit artikel wordt bepaald wie aansprakelijk is voor de kosten die uit de bodemverontreiniging en de sanering voortvloeien.

De heren Brouns, Timmermans en Capoen stellen voor het artikel te vervangen door de volgende tekst (Stuk 587, nr. 6) :

„§ 1. Wie door een emissie bodemverontreiniging heeft veroorzaakt, is aansprakelijk voor de kosten die overeenkomstig dit decreet gemaakt worden voor het oriënterend bodemonderzoek, het beschrijvend bodemonderzoek, de bodemsanering of de andere maatregelen, evenals voor de schade die door deze activiteiten of maatregelen alsook door gebruiksbependingen of voorzorgsmaatregelen opgelegd krachtens artikel 5 van dit decreet veroorzaakt wordt.

§ 2. Indien de emissie waardoor de bodemverontreiniging werd veroorzaakt, afkomstig is van een inrichting of het gevolg is van een activiteit die vergunnings- of meldingsplichtig is krachtens het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, is evenwel de exploitant van deze inrichting of activiteit zoals bedoeld in dat decreet aansprakelijk.”

De indieners geven de volgende toelichting :

1. De aansprakelijkheidsregel die in het ontwerp van decreet wordt ingevoerd is een nieuwe objectieve aansprakelijkheidsregel voor de kosten van het oriënterend onderzoek, het beschrijvend onderzoek, de bodemsanering of de andere maatregelen, evenals voor de schade die door deze activiteiten of maatregelen alsook door gebruiksbependingen of voorzorgsmaatregelen veroorzaakt wordt en die het gevolg zijn van verontreiniging die tot stand gekomen is na het van kracht worden van het decreet.

Oorspronkelijk werd de aansprakelijkheid in artikel 25 ten laste gelegd van de veroorzaker van de bodemverontreiniging.

Deze formulering, samen met de definitie van het „veroorzaken van bodemverontreiniging” in artikel 2, 10° van het voorontwerp, bracht met zich mee dat het niet steeds eenvoudig was uit te maken wie precies aansprakelijk moet gesteld worden. Vooral wat betreft de verzekeraarbaarheid van de potentiële aansprakelijkheid kan dit ernstige problemen opleveren.

2. Het voorliggend amendement wordt ingediend met het oog op een nadere precisering van de personen aan wie de aansprakelijkheid vervat in artikel 25 van het ontwerpdecreet moet worden toegerekend.

3. § 1 van het amendement stelt als beginsel dat wie door een emissie bodemverontreiniging veroorzaakt, aansprakelijk is. Om de aansprakelijkheid te kunnen vaststellen zal door de schadelijder moeten worden aangetoond wie de

emissie veroorzaakt heeft waardoor de bodemverontreiniging is ontstaan. Er is geen beperking tot emissies die plaatsvinden in het kader van een bedrijf. Ook privé-personen kunnen dus onder de aansprakelijkheidsregel van artikel 25, § 1 vallen.

4. De voorgestelde regeling gaat ervan uit dat milieuverontreiniging het resultaat is van de emissie van stoffen, energie of organismen vanuit een door de mens gecontroleerd proces in lucht, bodem of water. De basisidee is dat het verspreiden in bodem of grondwater van verontreinigende factoren op zich bijzondere risico's veroorzaakt waardoor de bijzondere aansprakelijkheidsregel verantwoord wordt.

5. Voor het geval de emissie evenwel plaatsvindt bij de exploitatie van een vergunningsplichtige of meldingsplichtige inrichting of het uitoefenen van een vergunningsplichtige of meldingsplichtige activiteit geldt een ander criterium. § 2 van het amendement voorziet voor deze gevallen een kanalisatie van aansprakelijkheid naar de exploitant van de vergunningsplichtige of meldingsplichtige inrichting of activiteit, ongeacht of hij de emissie door een eigen handelen heeft veroorzaakt of niet. Het is voldoende dat kan aangetoond worden dat de emissie heeft plaatsgevonden vanuit of naar aanleiding van de inrichting of activiteit.

Deze regeling heeft vele voordelen. De identiteit van de exploitant is voor de schadelijder meestal vrij gemakkelijk te achterhalen. Ook is het de exploitant die de controle heeft over de verontreinigende activiteit of inrichting. Hij heeft het risico doen ontstaan en heeft er ook het economisch voordeel van. Hij heeft kennis van de gebruikte procédés en kan de mogelijke risico's inschatten. Hij kan het productieproces in gunstige zin aanpassen. Wellicht zal de aansprakelijkheidsregel hem tot een grotere voorzichtigheid aanzetten en dus ook een preventieve werking hebben.

De aansprakelijkheid ten laste van de exploitant is beperkt tot de krachtens het decreet van 28 juni 1985 aangeduide vergunningsplichtige of meldingsplichtige inrichtingen en activiteiten. Hoewel de bodemverontreiniging die door de meldingsplichtige inrichtingen of activiteiten kan veroorzaakt worden in de meeste gevallen beperkt zal zijn, kan deze bij sommige activiteiten toch zeer aanzienlijk zijn. Een afwijkende regeling voor meldingsplichtige inrichtingen en activiteiten lijkt dan ook niet wenselijk te zijn.

6. Het amendement laat geen cumulatieve toepassing toe van § 1 en § 2. De toepassing van de bijzondere regel van § 2 sluit de algemene regel van § 1 uit.

Het amendement van de heer Barbé bij dit artikel (stuk 587, nr. 2), met daarin een andere omschrijving van wie aansprakelijk is (de vergunninghouder of de exploitant) wordt gezien dit amendement ingetrokken. De heer Barbé stelt echter wel een subamendement voor dat er toe strekt in de voorgestelde tekst van § 2 het woord exploitant te vervangen door het woord vergunninghouder. (Stuk 587, nr. 7) De indiener stelt dat het beter is deze term te gebruiken, omdat het niet duidelijk is wat onder de term exploitant wordt verstaan binnen de bepalingen van dit decreet.

De minister antwoordt dat dit problematisch is. We moeten hier de definitie gebruiken van exploitant, zoals gebruikt in het milieuvergunningsdecreet. De Commissie Bocken geeft hier een eigen definitie aan, in het kader van haar voorstellen inzake vergunningen. Voorlopig echter is hier in het artikel de term exploitant volgens het milieuvergunningsdecreet aangewezen. Bovendien moet er op worden gewezen dat er bij klasse III-bedrijven geen vergunninghouder is, maar

een meldingsplichtige. Het voorstel van de heer Barbé zou dus voor die bedrijven een probleem stellen.

Het subamendement van de heer Barbé wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Het amendement van de heren Brouns, Timmermans en Capoen en daarmee ook de nieuwe tekst van het artikel, wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 26

Dit artikel wordt zonder bij komende opmerkingen aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 27

De heren Brouns, Timmermans en Capoen stellen bij dit artikel een amendement voor dat de tekst volledig vervangt door bepalingen inzake aansprakelijkheid wanneer meerdere personen aansprakelijk zijn voor eenzelfde bodemverontreiniging. (Stuk 587 nr. 6).

De tekst luidt dan als volgt :

„§ 1. Wanneer meerdere personen op grond van de bepalingen van dit decreet aansprakelijk zijn voor eenzelfde bodemverontreiniging, zijn zij hoofdelijk aansprakelijk.

§ 2. In dit geval heeft diegene die de schadelijder heeft vergoed, een regres tegen de andere aansprakelijken, in de mate waarin de verschillende emissies waarvoor zij aansprakelijk zijn, hebben bijgedragen tot het veroorzaken van de bodemverontreiniging.

§ 3. De bepalingen van dit decreet doen geen afbreuk aan de mogelijkheden voor de aansprakelijke om op een andere rechtsgrond regres uit te oefenen.”

De indieners geven hierbij de volgende toelichting :

Artikel 27 van het ontwerp bepaalt dat wie overeenkomstig artikel 25 aansprakelijk is op zijn beurt regres kan uitoefenen als naar recht. Dit betekent dat de aansprakelijkheidsregel zoals voorzien in het ontwerp de kosten niet definitief kanaliseert naar de veroorzaker van de bodemverontreiniging.

Het amendement vult de bepalingen aan met een uitdrukkelijke regeling voor de situatie waarin meerdere personen op grond van het decreet aansprakelijk zijn voor eenzelfde bodemverontreiniging. § 2 van het amendement bepaalt dat zij in dit geval hoofdelijk aansprakelijk zijn. Dit betekent dat het slachtoffer elk van hen kan aanspreken tot vergoeding van de gehele schade.

Deze bepaling beantwoordt, wat het beginsel betreft, aan het gemeenrecht. Indien vaststaat dat een tot aansprakelijkheid aanleiding gevende gebeurtenis oorzaak is van een schade, betekent dit dat zij een noodzakelijke voorwaarde is voor de gehele schade en dat zij aansprakelijkheid meebrengt voor de gehele schade. De voorgestelde bepaling, die bevestigt dat het gaat om een hoofdelijke aansprakelijkheid, is vooral nuttig om het regres onder de verschillende aansprakelijken te kunnen regelen. In het kader van de fout-aansprakelijkheid werd de verdeling van de schadelast in de verhouding van de medeaansprakelijken onderling traditioneel geregeld op basis van de ernst van hun respectievelijke fouten. Recent evenwel paste het Hof van Cassatie de bijdrage van elk in het tot stand komen van de schade als criterium

toe. Gezien het in casu om een foutloze aansprakelijkheid gaat, komt de ernst van de respectievelijke fouten uiteraard niet in aanmerking als criterium voor de verdeling van de schadelast. Als uitgangspunt werd dan ook de bijdrage genomen van de verschillende emissies waarvoor zij aansprakelijk zijn in het tot stand komen van de bodemverontreiniging.

De hoofdelijkheid voorzien in § 1 en § 2 van het amendement betreft enkel het geval waar verschillende emissies oorzaak zijn van eenzelfde bodemverontreiniging. Wanneer de verschillende emissies daarentegen oorzaak zijn van onderscheiden delen van bodemverontreiniging ingeroepen door de eiser, zijn zij per definitie niet de oorzaak van eenzelfde schade en is er overeenkomstig de gewone regelen geen sprake van hoofdelijkheid maar van gedeelde aansprakelijkheid.

De minister voegt er aan toe dat hier een bijzondere regel wordt vastgelegd voor de foutloze aansprakelijkheid. in het kader van dit decreet.

De heer Barbé stelt bij § 1 een subamendement voor dat het woord „hoofdelijk” vervangt door de woorden „in solidum”. (Stuk 587, nr. 9)

De indiener stelt dat bij buitencontractuele aansprakelijkheid niet de hoofdelijke aansprakelijkheid speelt, maar de aansprakelijkheid in solidum. Rechtspraak, onder andere van het Hof van Cassatie, wijst er volgens de indiener op dat het invoeren van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor juridische problemen zal zorgen. De in solidum aansprakelijkheid heeft hetzelfde praktische resultaat en vermijdt juridische moeilijkheden.

De minister antwoordt dat „hoofdelijkheid” en „in solidum” twee juridisch-technische termen zijn die wel vrij dicht bij elkaar liggen, maar die in feite niet samengaan. Zo verschilt de termijn om vorderingen in te stellen in beide gevallen : de verjaringstermijn is korter bij aansprakelijkheid „in solidum”. De term „hoofdelijk” heeft een juridisch strengere connotatie. Vermits de hoofdelijkheid hier decretaal wordt vastgelegd, is de aangehaalde cassatierechtspraak in verband met gemeenrechtelijke buitencontractuele aansprakelijkheid niet van toepassing.

Het subamendement van de heer Barbé wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Het amendement van de heren Brouns, Timmermans en Capoen en daarmee de nieuwe tekst van dit artikel wordt aangenomen met 8 stemmen voor bij 2 onthoudingen.

Artikel 28

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 29

Bij dit artikel over de financiële zekerheden, dient de heer Barbé een amendement in, waarbij eveneens verwezen wordt naar de artikelen 31 en 21. (Stuk 587, nr. 2) Dit amendement zou een technische aanvulling zijn geweest, mochten de voorstellen van de indiener in verband met het onderscheid tussen historische en nieuwe verontreiniging zijn aangenomen. Daar dit niet gebeurd is, is dit amendement zonder voorwerp en wordt het ingetrokken.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 3 onthouding.

Artikel 30

Dit artikel handelt over de criteria voor sanering van historisch verontreinigde bodems.

De heer Barbé stelt voor dat in § 1 zou worden opgenomen dat de bodemsanering moet worden uitgevoerd indien de richtwaarden overschreden worden, in plaats van indien de verontreiniging een ernstige bedreiging vormt. (Stuk 587, nr. 2)

Ook hier geldt dezelfde argumentatie als bij vorige amendementen van dezelfde indiener : ernstige bedreiging is een te vaag begrip. Hetgeen het amendement voorstelt is een verstrenging van de criteria.

Dit amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

De heren Van Looy, Timmermans en Capoen stellen een amendement voor waarbij in de tweede paragraaf de bepalingen over de prioriteitenlijst worden weggelaten. (Stuk 587, nr. 8)

De indieners stellen dat er verwarring zou kunnen optreden met hetgeen in artikel 46 § 1 wordt bepaald. Daar wordt gesteld dat de Vlaamse regering jaarlijks een lijst vaststelt van de bodemsaneringen die OVAM ambtshalve het komende jaar moet uitvoeren. Hier wordt de indruk gegeven dat op die lijst ook de gronden moeten voorkomen, die door de saneringsplichtigen zelf moeten worden gesaneerd. Het opstellen van een prioriteitenlijst is enkel zinvol voor gronden waarvan de sanering door OVAM moet worden geprefinancierd. In andere gevallen zal het opstellen van een prioriteitenlijst alleen maar aanleiding geven tot nodeloze betwistingen met de saneringsplichtigen.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Door deze tekstwijziging moet ook het opschrift van afdeling 1 aan de inhoud van het artikel worden aangepast en moeten de woorden „prioriteitenlijst” en „planning” worden weggelaten.

Artikel 31

Dit artikel handelt over de verplichting tot uitvoering van de bodemsanering.

De heer Barbé stelt een amendement voor bij § 2 punt 2”. (Stuk 587, nr. 2) Hier wordt gesteld dat men niet verplicht is tot bodemsanering als ook het bewijs wordt geleverd dat de saneringsplichtige op het ogenblik waarop hij eigenaar of gebruiker werd, niet op de hoogte was of behoorde te zijn van de verontreiniging.

De heer Barbé is van oordeel dat dit een vaag criterium is dat de rechtszekerheid niet ten goede komt. Het is volgens hem beter een objectief criterium te gebruiken : verwerving al dan niet vóór 1 augustus 1974. Dit is even na het van kracht worden van de wet op het giftig afval. Een gelijkaardig objectief criterium wordt ook in Nederland gebruikt.

De minister stelt dat de bepaling in het ontwerp opgenomen is voor het vaststellen van de foutloze aansprakelijkheid. Dit zegt niets over de feitelijke veroorzaker van de vervuiling. Als dat de bedoeling zou zijn, dan zou de termijn die de heer Barbé voorstelt wel zin hebben. Hier is het echter niet

op zijn plaats. De Nederlandse rechtspraak die door de heer Barbé wordt aangehaald heeft immers betrekking op de foutaansprakelijkheid.

Dit amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

De heer Vautmans stelt voor aan hetzelfde punt toe te voegen :

„of indien hij het bewijs levert dat de bodemverontreiniging is ontstaan door op het moment van lozing onbekende pollutanten of concentraties”. (Stuk 587, nr. 2)

De minister is van oordeel dat het invoeren van deze mogelijkheid aanleiding zal geven tot zeer veel discussies. Het zou ook de definitie van de historische vervuiling ondermijnen.

Dit amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

De heer Barbé dient bij § 3 een amendement in waarbij de woorden „uitsluitend heeft gebruikt voor particuliere bewoning”, worden vervangen door de woorden „niet heeft gebruikt voor zijn beroep of bedrijf”. (Stuk 587, nr.5)

De indiener stelt dat de uitzonderingsgrond niet alleen voor particuliere bewoning mag gelden, maar ook voor andere niet commerciële activiteiten (zoals bijvoorbeeld een clubhuis of een sportveld). De voorgestelde formulering is volgens de indiener duidelijker.

Het amendement wordt eenparig aangenomen,

Tegelijkertijd wordt het amendement van dezelfde indiener, dat een nieuwe tekst met dezelfde strekking, voor deze paragraaf voorstelt (stuk 587, nr. 2) ingetrokken.

De heer Vautmans dient bij § 3 een amendement in, waarbij de terugwerkende kracht tot 1 januari 1993 wordt vervangen door de datum van publikatie van het decreet. (Stuk 587, nr. 2)

De minister stelt dat voor de retro-activiteit een objectief criterium moet gelden : namelijk de datum waarop de betrokkenen op de hoogte konden zijn van de maatregelen die het decreet in de toekomst zal treffen. Bovendien is het beter een precieze datum vast te stellen.

Dit amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 9 tegen.

Het artikel wordt aangenomen met 7 stemmen voor, 1 tegen bij 2 onthoudingen.

Artikel 32

Dit artikel handelt over aansprakelijkheid en zekerheden.

De heren Brouns, Timmermans en Capoen dienen een amendement in dat een nieuwe tekst voor § 1 voorstelt (stuk 587, nr. 6) :

„Onverminderd het laatste lid van artikel 14 van het decreet van 20 april 1994 tot wijziging van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, wordt de aansprakelijkheid voor de kosten en verdere schade bedoeld in artikel 25 bij historische bodemverontreiniging vastgesteld overeenkomstig de aansprakelijkheidsregels die van toepassing waren voor de datum van inwerkingtreding van dit decreet.”

De verwijzing naar de datum van 6 mei 1994 is volgens de indieners overbodig indien verduidelijkt wordt dat de regels van het opgeheven artikel 21, § 2, c) van het afvalstoffendecreet alleen nog van toepassing zijn voor de gevallen bedoeld in de overgangsbepaling van artikel 14 van het decreet van 20 april 1994.

Er wordt voor de duidelijkheid op gewezen dat het niet gaat om het gewijzigde artikel 14 van het afvalstoffendecreet van 2 juli 1981, maar om het laatste lid van artikel 14 van het wijzigingsdecreet van 20 april 1994 dat het volgende stelt :

„De maatregelen tot ambtshalve sanering van verontreinigde bodems en buiten gebruik gestelde industriële installaties op grond van artikel 21, § 2, c) van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, waarvan de uitvoering is aangevangen voor de datum van inwerkingtreding van dit decreet, worden voltooid en de kosten ervan verhaald overeenkomstig de regels die golden voor de inwerkingtreding van dit decreet.”

Het amendement wordt eenparig aangenomen

Een amendement van de heer Barbé om in de eerste paragraaf op de laatste regel de datum van 6 mei 1994 te vervangen door 7 mei 1994, (stuk 587, nr. 3) wordt gezien het aannemen van het vorige amendement, ingetrokken.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikelen 33 en 34

Beide artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 35

Dit artikel verwijst naar de artikelen die van overeenkomstige toepassing zijn bij de sanering in geval van historische en gemengde bodemverontreiniging.

De heer Barbé trekt zijn amendement om dit artikel weg te laten in. (Stuk 587, nr. 3)

Amendementen van de heer Barbé (stuk 587, nr. 3) en van de heren Van Looy, Timmermans en Capoen (stuk 587, nr. 8) stellen een technische correctie voor : er moet worden verwezen naar de artikelen 8, 9 en 12 tot en met 24. Deze technische correctie wordt eenparig aangenomen.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 36

Dit artikel bevat de bepalingen die van toepassing zijn op alle overdrachten van gronden.

De heer Vautmans stelt voor dat OVAM het bodemattest uiterlijk een maand na de aanvraag moet afleveren. (Stuk 587, nr. 2)

De minister stelt dat het opleggen van een termijn voor het afleveren van een attest in principe correct is. De voorgestelde termijn van een maand is echter te kort. Het amendement is aanvaardbaar indien de indiener bereid is de termijn van een maand te verlengen tot twee maanden.

De indiener stemt hiermee in.

Het amendement wordt met deze correctie eenparig aangenomen.

De heer Barbé stelt een amendement voor dat een nieuwe paragraaf 3bis invoegt, met betrekking tot de reclame betreffende de overdracht van gronden. (Stuk 587, nr. 2)

De minister antwoordt dat het hier om een federale bevoegdheid gaat, die niet door de decreetgever kan worden geregeld.

Daarop trekt de heer Barbé zijn amendement in.

§ 4 stelt dat de overtreding van dit artikel de absolute nietigheid van de overdracht tot gevolg heeft. De heren Van Looy, Timmermans en Capoen stellen een amendement voor dat bepaalt dat de verwerver van de gronden of OVAM de nietigheid van de overdracht kan vorderen, als die plaatsvond in strijd met de bepalingen van dit artikel. (Stuk 587, nr. 8)

De absolute nietigheid wordt dus door de sanctie van de relatieve nietigheid op vordering vervangen. Er wordt van uitgegaan dat de sanctie van de absolute nietigheid te zwaar is en dat die bij allerlei transacties tot jarenlange rechtsonzekerheid zal leiden.

Dit amendement wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 37

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikelen 38 en 39

Deze artikelen worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 9 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 40

Bij dit artikel over de mogelijkheid om de verplichtingen van de overdrager te laten overgaan op de verwerver, is eveneens de bepaling van nietigheid opgenomen bij overdrachten die gebeuren krachtens de artikelen 37 tot 39.

De heren Van Looy, Timmermans en Capoen dienen een amendement in bij § 2, dat de absolute nietigheid vervangt door de sanctie van relatieve nietigheid op vordering (stuk 587, nr. 8). Dit amendement is van dezelfde strekking als het amendement van de indieners bij artikel 36

Het amendement wordt eenparig aangenomen.

De heer Barbé dient enkele amendementen in die er toe strekken bij de opsomming van de artikelen waarnaar verwezen wordt, het woord „tot” te vervangen door „tot en met”. (Stukken 587, nrs. 2 en 9)

Deze amendementen worden eveneens eenparig aangenomen.

Ook het gewijzigde artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 41

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 42

Dit artikel handelt over het verplicht oriënterend bodemonderzoek dat aan een aantal onteigeningen moet voorafgaan.

Bij § 2 stelt de heer Barbé een amendement voor om naast activiteiten ook het woord „inrichtingen” toe te voegen. (Stuk 587, nr. 7) Dit is een technisch amendement volgens de indiener.

Dit is volgens de minister hier niet op zijn plaats. In deze paragraaf wordt met activiteiten bedoeld zowel de activiteiten van inrichtingen als alle andere activiteiten die bodemverontreiniging veroorzaken.

Hierop trekt de heer Barbé zijn amendement in.

Het artikel wordt vervolgens eenparig aangenomen.

Artikel 43

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen voor en 1 tegen.

Artikel 44

Bij dit artikel over sluiting van inrichtingen of stopzetting van activiteit wordt een amendement ingediend door de heer Vautmans, dat voorstelt te spreken van „definitieve” stopzetting. (Stuk 587, nr. 2) Om dezelfde reden als bij het gelijkaardige amendement bij artikel 2, 17° wordt dit amendement ingetrokken.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen voor bij 1 onthouding.

Artikel 45

Bij dit artikel over de ambtshalve tussenkomst van OVAM vraagt een lid wat die tussenkomst precies inhoudt. Betekent dit het louter afgraven van de grond of ook het reinigen van de grond ? Als de grond ook moet worden gereinigd, dan is dit een veel duurdere operatie. Zijn er overigens in dit verband reeds proefprojecten ? Het gaat hier om een grote potentiële markt.

De minister antwoordt dat het BATNEEC-principe ook op de bepalingen van dit artikel van toepassing is. OVAM moet er zich bij haar ambtshalve tussenkomst door laten leiden.

Hetzelfde lid vraagt of zich hier ook het probleem van de „ongerechtvaardigde verrijking” kan stellen. Stel dat iemand OVAM ambtshalve laat saneren, daar de kosten van betaalt, en dan achteraf een zeer grote waardevermeerdering van zijn grond kan verwezenlijken omdat hij gesaneerd is. Daardoor heeft de overheid gezorgd voor een ongerechtvaardigde verrijking van de eigenaar. In de Nederlandse wetgeving kan dit worden verhaald. In dit decreet is er blijkbaar zo geen maatregel opgenomen.

De minister antwoordt dat in België de gemeenrechtelijke rechtsfiguur van de „vermogensverschuiving zonder oorzaak” van toepassing zou zijn.

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 46

Bij dit artikel over de lijst van de ambsthalve saneringen stelt de heer Barbé een technisch amendement voor waarbij in § 2 de verwijzing naar artikel 46, § 4 wordt vervangen door een verwijzing naar artikel 45, §3. (Stuk 587, nr. 2)

Dit amendement en het artikel worden eenparig aangenomen.

Artikel 47

Dit artikel handelt over de prefinanciering van de bodemsanering.

Een lid vraagt hoeveel de sanering van de zogenaamde black-points nu precies zou gaan kosten. Zijn er wel genoeg middelen beschikbaar ?

De minister antwoordt dat een zeer ruwe schatting op dit ogenblik spreekt van een bedrag van ongeveer 280 miljard frank als alle gekende vervuilde gronden zouden worden gesaneerd.

Er moet echter zeer voorzichtig met deze ramingen worden omgesprongen. We kennen niet alle toekomstige technische evoluties en hun kostprijs. Bovendien is het duidelijk dat dit bedrag zeker niet volledig door de overheid zal moeten worden opgehoest.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 48

Dit artikel handelt over de bijkomende bevoegdheden voor OVAM.

De heren Brouns, Timmermans en Capoen stellen voor in dit artikel OVAM te vervangen door de Vlaamse regering en tegelijkertijd het artikel onder te brengen in een nieuw hoofdstuk VIIbis, getiteld „Bevoegdheden van de Vlaamse regering”. (Stuk 587, nr. 6)

De heer Barbé dient een amendement in hoofddeel in dat voorstelt dit artikel weg te laten. (Stuk 587, nr. 2) In bijkomende orde wordt voorgesteld dat OVAM jaarlijks verslag uitbrengt over het bodemsaneringsbeleid bij de Vlaamse Raad. (Stuk 587, nr. 8)

Het lid is van oordeel dat dit artikel te verstrekkende bevoegdheden aan OVAM geeft. Daarom moet dit ofwel worden weggelaten ofwel door de rapporteringsplicht aan de Vlaamse Raad aan banden worden gelegd.

Een lid vraagt of de Vlaamse regering materieel in staat is om de bevoegdheden die haar worden toegewezen uit te oefenen.

De minister antwoordt dat de regering de uitvoering van die bevoegdheden aan de gespecialiseerde instelling, namelijk OVAM kan delegeren. Dat betekent niet dat OVAM de bevoegdheid in de juridische zin van het woord krijgt toebedeeld. De minister zal altijd de hieraan verbonden contracten moeten ondertekenen en de eindverantwoordelijkheid, die

niet kan worden gedelegeerd aan OVAM, blijven dragen. Naar de Vlaamse Raad toe blijft de minister dus verantwoordelijk.

De heer Barbé trekt zijn amendement in.

Het amendement van de heren Brouns, Timmermans en Capoen wordt aangenomen met 10 stemmen voor bij 1 onthouding.

Het artikel, met inbegrepen de indeling in een nieuw hoofdstuk VIIbis, wordt aangenomen met 10 stemmen voor bij 1 onthouding.

Na de henummering wordt dit nieuwe hoofdstuk, hoofdstuk VIII.

Artikel 49

Dit artikel wordt aangenomen met 10 stemmen voor bij 1 onthouding.

Hoofdstuk VIII, afstand van eigendomsrecht, wordt na de henummering hoofdstuk IX.

Artikelen 49bis en 49ter (nieuw)

De heer Barbé stelt voor een nieuw hoofdstuk met overgangsbepalingen in te voegen, met twee nieuwe artikelen. (Stuk 587, nr. 2)

In het voorgestelde artikel 49bis wordt een overgangsregel bepaald die de onschuldige verwerver beschermt in de tijdspanne dat het register van verontreinigde gronden nog niet is opgesteld.

De minister stelt dat deze bepaling overbodig is. Zolang het register niet bestaat, zal het criterium van de ernstige bedreiging gelden om te bepalen of de sanering moet worden uitgevoerd.

Dit amendement wordt verworpen met 1 stem voor en 10 tegen.

In artikel 49ter stelt de heer Barbé voor dat de Vlaamse regering jaarlijks voor 30 juni verslag uitbrengt over de uitvoering van het bodemsaneringsdecreet.

Dit is volgens de indiener naar analogie met het decreet op het MINA-fonds, dat ook een jaarlijks verslag bij de Vlaamse Raad oplegt. Bij dit decreet is zulke bepaling zeker op zijn plaats, omdat het bijzonder verregaande gevolgen voor de Vlaamse begroting zal hebben.

De minister zegt dat het verslag over de bodemsanering een belangrijk hoofdstuk moet zijn van de jaarlijkse beleidsnota bij de begroting van de minister bevoegd voor leefmilieu. Het parlement zou niet goed functioneren als het zijn controletaak niet zou kunnen uitvoeren op basis van het begrotingsontwerp en de beleidsnota.

De minister zegt bereid te zijn het verslag over de bodemsanering jaarlijks omstandig aan de Vlaamse Raad voor te leggen. Hij stelt wel dat de datum van 30 juni niet haalbaar is.

De indiener is bereid om deze datum uit het amendement weg te laten.

Met deze correctie wordt het amendement eenparig aangenomen.

Dit artikel wordt na hernummering artikel 51, ingevoegd in het laatste hoofdstuk met slotbepalingen.

Artikel 50

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding van het decreet.

Een amendement van de heren Brouns, Timmermans en Capoen stelt voor het decreet te laten in werking treden, zes maanden na de datum van publikatie in het Belgisch Staatsblad, behalve de artikelen 4, 36 en 41 § 2, die in werking treden, één jaar na deze datum. (Stuk 587, nr. 6)

Dit amendement en daarmee de nieuwe tekst van het artikel wordt eenparig aangenomen.

Na de hernummering wordt dit artikel 52.

Artikel 51

In dit artikel wordt bepaald dat de bepalingen van artikel 37 van het afvalstoffendecreet niet van toepassing zijn op bodem en afval in de bodem, die het voorwerp uitmaken van bodemsanering.

Een amendement van de heer Barbé om dit artikel weg te laten (stuk 587, nr. 2) wordt ingetrokken.

Het artikel wordt vervolgens eenparig aangenomen. Na hernummering wordt dit artikel 53.

Door de heer Barbé worden een aantal amendementen ingediend met bepalingen in een nieuw hoofdstuk „wijzigingsbepalingen”.

Artikel 51bis tot 51quinquies (nieuw)

Deze artikelen wijzigen de procedures bij milieu- en bouwvergunningen, voor wat betreft de bodemsaneringen. (Stuk 587, nr. 4)

Zo wordt OVAM niet betrokken in de stedenbouwkundige procedure, maar kan ze wel maatregelen nemen bij aanvragen tot een bouwvergunning op „kritische percelen”.

De minister is van oordeel dat de voorgestelde procedures bij de bouwvergunningsaanvragen voor een grote papierwinkel zullen zorgen. Het zal voor de maatschappij een enorm werk zijn om alle bouwvoorstellen te moeten verwerken.

Deze amendementen van de heer Barbé worden alle verworpen met 1 stem voor en 10 tegen.

Artikel 51sexies (nieuw)

De heer Barbé dient nog een amendement in dat er toe strekt een artikel met strafbepalingen in het decreet op te nemen. (Stuk 587, nr. 9)

Volgens de indiener is het noodzakelijk zulke strafbepalingen in het decreet zelf op te nemen, omdat er een aantal bepalingen in opgenomen zijn, die niet volgens andere wet- of decreetgevingen strafbaar zijn. De voorgestelde strafmaat is die van het nieuwe afvalstoffendecreet.

De tekst van het nieuwe artikel zou dan luiden als volgt :

„Onverminderd de toepassing van de in het Strafwetboek gestelde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van

één maand tot vijf jaar en met een geldboete van honderd frank tot honderd miljoen frank of met één van die straffen alleen :

- hij die de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten niet naleeft;
- hij die het bij of krachtens dit decreet geregeld toezicht verhindert;
- hij die geen gevolg geeft aan de opgelegde dwangmaatregelen.”

De minister stelt dat er redenen zijn om geen strafbepaling in het ontwerp op te nemen :

— omdat een algemeen decreet handhaving in voorbereiding is, werd het niet opportuun geacht nog een nieuwe ad hoc-regeling inzake toezicht en strafbepalingen in dit sectorieel decreet in te voeren;

— dit decreet voorziet andere, administratieve (aanmaning en ambtshalve sanering door OVAM op kosten van de saneringsplichtige) en burgerlijke sancties (aansprakelijkheid) die voor bodemsaneringsproblemen veel relevanter en doeltreffender zijn dan strafrechtelijke sancties;

— vermits de conformverklaring van het bodemsaneringsproject geldt als milieu- en bouwvergunning, kunnen eventuele overtredingen van de voorwaarden in verband met de uitvoering van het project gesanctioneerd worden op basis van het milieuvergunningsdecreet of de wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw. Het klopt inderdaad dat andere overtredingen van dit decreet niet strafrechtelijk kunnen worden gesanctioneerd, zoals bijvoorbeeld het niet naleven van gebruiksbeperkingen. Maar ook daar zijn er andere sanctiemogelijkheden : als administratieve overheid kan OVAM op grond van de wet van 12 januari 1993 een vordering tot staking op straffe van dwangsom instellen voor de rechtbank van eerste aanleg.

De minister wil nochtans het amendement van de heer Barbé aanvaarden om toch nog een strafrechtelijke stok achter de deur te hebben.

Na deze argumentatie wordt het amendement eenparig aangenomen.

Het artikel wordt na henummering artikel 50, ingedeeld in een nieuw hoofdstuk X, strafbepalingen. Daardoor wordt het laatste hoofdstuk, slotbepalingen henummerd tot hoofdstuk XI.

Twee amendementen van de heer Barbé in bijkomende orde, ter invoeging van nieuwe artikelen 51sexies en 51septies met bepalingen tot wijzigingen van de wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw en van het milieuvergunningsdecreet (Stuk 587, nr. 9), worden ingetrokken.

De twee amendementen van de heer Barbé die een andere indeling van het decreet voorstellen (stuk 587, nr. 2), worden ingetrokken.

V. EINDSTEMMING

Het gehele ontwerp wordt zoals het werd gewijzigd aangenomen met 8 stemmen voor bij 2 onthoudingen.

De verslaggever,

H. BROUNS

De voorzitter,

M. CAPOEN

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**HOOFDSTUK 1****Algemene bepalingen****Artikel 1**

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

1° Bodem : het vaste deel van de aarde met inbegrip van het grondwater, en de andere bestanddelen en organismen die er zich in bevinden.

2° Bodemverontreiniging : de aanwezigheid van stoffen of organismen, veroorzaakt door menselijke activiteiten, op of in de bodem of opstallen, die de kwaliteit van de bodem op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze nadelig beïnvloeden of kunnen beïnvloeden.

3° Bodemverontreiniging die een ernstige bedreiging vormt :

(1) bodemverontreiniging waarbij er contact is of kan zijn tussen de verontreinigende stoffen of organismen en mensen, planten of dieren en waarbij dit contact zeker of waarschijnlijk schadelijke gevolgen zal hebben voor de gezondheid van mensen, planten of dieren ;

(2) bodemverontreiniging die waterwinning nadelig kan beïnvloeden.

Bij de evaluatie van de ernst van de bedreiging door bodemverontreiniging, houdt men in concreto rekening met :

- kenmerken van de bodem,
- de aard en de concentratie van de stoffen of organismen,
- de mogelijkheid op verspreiding ervan,
- de functies die de bodem vervult,
- het gevaar op blootstelling van mensen, planten of dieren en waterwinningen.

4° Nieuwe bodemverontreiniging : verontreiniging die is tot stand gekomen na de inwerkingtreding van dit decreet.

5° Historische bodemverontreiniging : verontreiniging die is tot stand gekomen voor de inwerkingtreding van dit decreet.

6° Gemengde bodemverontreiniging : verontreiniging die is tot stand gekomen gedeeltelijk voor en gedeeltelijk na de inwerkingtreding van dit decreet.

7° Verontreinigde gronden : gronden waar de bodemverontreiniging tot stand kwam en gronden waar de verontreinigende stoffen of organismen zich hebben verspreid of waar de bodemverontreiniging schadelijke gevolgen heeft.

8° Gronden waar de bodemverontreiniging tot stand kwam : gronden waar de verontreinigende stoffen of organismen op of in de bodem zijn terechtgekomen.

9" Gebruiker : de natuurlijke of rechtspersoon die titularis is van een zakelijk of persoonlijk gebruiksrecht op de grond(en) en/of de gebouw(en).

10" Emissie : elke inbreng door de mens van verontreinigingsfactoren in de atmosfeer, de bodem of het water.

11 ° Behandelen van bodemverontreiniging : wegnemen, neutraliseren, immobiliseren, isoleren of afschermen van de bodemverontreiniging.

12" Bodemsanering : het behandelen van bodemverontreiniging door :

- het opstellen en uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek zoals bedoeld in artikel 13,
- het opstellen van een bodemsaneringsproject zoals bedoeld in artikel 16,
- het uitvoeren van bodemsaneringswerken,
- het eventueel verzekeren van de nazorg.

13" Bodemsaneringswerken : werken ter uitvoering van een bodemsaneringsproject als bedoeld in artikel 15.

14" Voorzorgsmaatregelen : maatregelen om mens of milieu tijdelijk te beschermen tegen de gevaren van de bodemverontreiniging in afwachting van bodemsaneringswerken.

15° Maatregelen die overeenstemmen met de stand van de techniek en die geen onredelijk hoge kosten meebrengen : de beste beschikbare technische oplossingen die met succes in de praktijk zijn toegepast en waarvan de kostprijs niet onredelijk is in verhouding tot het te bereiken resultaat op het vlak van de bescherming van de mens en het milieu, dit onafhankelijk van de financiële draagkracht van degene op wie de saneringsverplichting rust.

16" Bodemsaneringsdeskundige : een onafhankelijke deskundige, erkend door de Vlaamse regering voor de uitvoering van de opdrachten die in dit decreet worden bepaald.

17" Sluiting van een inrichting : de stopzetting van alle activiteiten, of alle substantiële activiteiten in een inrichting.

18" Overdracht van gronden :

- de overdracht onder levenden van het eigendomsrecht op gronden,
- het aangaan of beëindigen van een huur-, handelshuur-, of concessieovereenkomst voor een gecumuleerde duur van meer dan 9 jaar,
- het vestigen en beëindigen van een erfpacht of opstalrecht,
- het aangaan van een onroerende leasing van een gebouw en grond en de beëindiging van de onroerende leasing zonder lichting van de aankoopoptie,
- het beëindigen van een onroerende leasing van een gebouw en grond met lichting van de aankoopoptie,
- de fusie van vennootschappen waarvan één eigenaar is van verontreinigde grond, of
- de splitsing van een vennootschap die eigenaar is van verontreinigde grond.

De overdracht onder levenden van het onverdeeld medeëigendomsrecht op gronden, als bijzaak van het eigendomsrecht op een gedeelte van een gebouw, wordt niet be-

schouwd als een overdracht van gronden voor de toepassing van dit decreet.

19° OVAM : de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest, opgericht door het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

HOOFDSTUK II

Identificatie van verontreinigde gronden.
Register van de verontreinigde gronden.
Gebruiksbeperkingen en voorzorgsmaatregelen.
Aanpassing van de plannen van aanleg

AFDELING 1

Identificatie van verontreinigde gronden

Artikel 3

§ 1. De Vlaamse regering stelt binnen één jaar na de inwerkingtreding van dit decreet een lijst op van inrichtingen en activiteiten die bodemverontreiniging kunnen veroorzaken.

§ 2. Een oriënterend bodemonderzoek dient te worden uitgevoerd :

1° op initiatief en op kosten van de overdrager, voor de overdracht van gronden waarop een inrichting gevestigd is of was of waarop een activiteit wordt of werd uitgeoefend, die opgenomen is in de in § 1 bedoelde lijst.

Indien een oriënterend bodemonderzoek binnen twee jaar voor de overdracht werd uitgevoerd, en indien sinds dit onderzoek geen activiteiten hebben plaatsgevonden die tot bijkomende bodemverontreiniging kunnen leiden, moet er evenwel geen nieuw onderzoek worden uitgevoerd;

2° op initiatief en op kosten van de exploitant, voor de sluiting van een inrichting of de stopzetting van een activiteit die opgenomen is in de in § 1 bedoelde lijst.

§ 3. De Vlaamse regering kan bij algemene regel bepalen dat de exploitanten van bepaalde categorieën van inrichtingen of activiteiten die opgenomen zijn in de lijst bedoeld in § 1, binnen een door haar bepaalde termijn en vervolgens periodiek volgens de door haar bepaalde periodiciteit op eigen kosten moeten overgaan tot een oriënterend bodemonderzoek.

§ 4. Een oriënterend bodemonderzoek heeft tot doel uit te maken of er ernstige aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van bodemverontreiniging op bepaalde gronden. Het houdt een beperkt historisch onderzoek en een beperkte monsterneming in.

§ 5. In de gevallen bedoeld in § 2 en § 3 wordt het oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige. De resultaten van elk oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd krachtens § 2 of § 3 worden aan OVAM medegedeeld binnen dertig dagen na het afsluiten ervan.

§ 6. Onverminderd de bevoegdheden van de toezichthoudende ambtenaren krachtens andere wetten of decreten, kan OVAM te allen tijde ambtshalve overgaan tot een oriënterend bodemonderzoek. In dit geval wordt het oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd door ambtenaren van OVAM

of onder leiding van een door OVAM aangesteld bodemsaneringsdeskundige.

§ 7. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en procedure voor de erkenning van de bodemsaneringsdeskundigen.

AFDELING 2

Register van de verontreinigde gronden

Artikel 4

§ 1. OVAM legt binnen één jaar een register van de verontreinigde gronden aan.

§ 2. Voor elke bekende verontreinigde grond wordt een dossier aangelegd waarin de volgende gegevens opgenomen worden :

a) in ieder geval :

- de kadastrale gegevens, zoals meegedeeld door de bevoegde diensten van het ministerie van Financiën,

- de identiteit van de eigenaar en gebruiker,

- een samenvattende omschrijving van de ernst van de bodemverontreiniging die reeds werd vastgesteld, in het licht van de normen bedoeld in artikel 7, § 1, van dit decreet,

- de eventuele gebruiksbeperkingen of voorzorgsmaatregelen die werden opgelegd overeenkomstig artikel 5 van dit decreet.

b) voor zover zij bestaan :

- de verslagen van oriënterende of beschrijvende bodemonderzoeken,

- het bodemsaneringsproject,

- de inhoud van het conformiteitsattest,

- de verklaring door OVAM afgeleverd overeenkomstig artikel 21, § 2, van dit decreet.

§ 3. Als OVAM een dossier betreffende een verontreinigde grond aanlegt, bezorgt ze onverwijld aan de eigenaar en gebruiker een attest met de gegevens vermeld in § 2, a). OVAM bezorgt tevens onverwijld een kopie van dit attest aan de gemeente van de plaats waar de verontreinigde grond gelegen is. De gemeente legt de ontvangen attesten ter inzage van belangstellenden. Wijzigingen van de gegevens opgenomen in het attest worden eveneens meegedeeld aan de eigenaar, gebruiker en gemeente.

§ 4. Op eenvoudig verzoek geeft OVAM een bodemattest af betreffende de verontreiniging van de in het register opgenomen gronden. Het attest vermeldt de gegevens bedoeld in § 2, a).

Indien voor de gronden die het voorwerp uitmaken van de aanvraag nog geen gegevens opgenomen zijn in het register van de verontreinigde gronden, vermeldt het bodemattest dat hierover geen gegevens beschikbaar zijn.

§ 5. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot de inrichting, de werking en de toegankelijkheid van het register van de verontreinigde gronden.

Ze kan de aflevering van bodemattesten krachtens § 4 afhankelijk stellen van de betaling van een retributie ter ver-

goeding van de daaraan verbonden administratieve kosten, waarvan zij het bedrag bepaalt.

AFDELING 3

Gebruiksbeperkingen en voorzorgsmaatregelen

Artikel 5

§ 1. Indien de Vlaamse regering van oordeel is dat bodemverontreiniging het gebruik van verontreinigde gronden overeenkomstig hun bestemming verhindert, legt ze op voorstel van OVAM, nadat de eigenaar en de gebruiker van de verontreinigde gronden zijn gehoord, de nodige gebruiksbeperkingen op.

§ 2. Indien OVAM van oordeel is dat andere voorzorgsmaatregelen dan gebruiksbeperkingen noodzakelijk zijn om de mens of het milieu te beschermen in afwachting van de uitvoering van bodemsaneringswerken of na de uitvoering ervan, legt ze, nadat de eigenaar en de gebruiker van de verontreinigde gronden zijn gehoord, de nodige voorzorgsmaatregelen op.

§ 3. De gebruiksbeperkingen of voorzorgsmaatregelen gelden voor bepaalde duur. Ze worden aangepast of opgeheven nadat een bodemsanering is uitgevoerd of wanneer ze niet langer nodig zijn.

§ 4. Belanghebbenden kunnen aan de Vlaamse regering bij een met redenen omkleed verzoekschrift de wijziging of opheffing van de gebruiksbeperkingen of voorzorgsmaatregelen vragen. De Vlaamse regering doet uitspraak na raadpleging van OVAM.

§ 5. Besluiten waarin gebruiksbeperkingen of voorzorgsmaatregelen worden opgelegd, aangepast of opgeheven, worden overgeschreven in de registers van de hypotheekbewaarder.

§ 6. De Vlaamse regering kan de modaliteiten bepalen op grond waarvan aan de benadeelde en onschuldige gebruiker bijstand kan worden verleend.

AFDELING 4

Aanpassing van plannen van aanleg

Artikel 6

OVAM kan bij het opstellen en de herziening van de plannen van aanleg aan de bevoegde overheden voorstellen doen waardoor rekening kan worden gehouden met de maatregelen, genomen krachtens dit hoofdstuk.

HOOFDSTUK III

Bodemverontreiniging tot stand gekomen na
de inwerkingtreding van dit decreet

AFDELING 1

Algemene principes

Artikel 7

§ 1. De Vlaamse regering stelt bodemsaneringsnormen op. Deze beantwoorden aan een niveau van bodemverontreiniging bij overschrijding waarvan ernstige nadelige effecten kunnen optreden voor de mens of het milieu, gelet op de kenmerken van de bodem en de functies die deze vervult.

§ 2. Er wordt tot bodemsanering overgegaan indien de bodemverontreiniging de bodemsaneringsnormen overschrijdt.

§ 3. Indien OVAM van oordeel is dat er ernstige aanwijzingen zijn dat de bodemverontreiniging de bodemsaneringsnormen overschrijdt of dreigt te overschrijden, wordt een beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd.

§ 4. Indien het beschrijvend bodemonderzoek aantoont dat de bodemsaneringsnormen overschreden zijn, wordt een bodemsaneringsproject opgesteld en worden bodemsaneringswerken uitgevoerd.

§ 5. Zolang er geen bodemsaneringsnormen vastgesteld zijn, wordt tot bodemsanering overgegaan indien bodemverontreiniging een ernstige bedreiging vormt. De bepalingen van § 3 en § 4 vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 8

§ 1. Bodemsanering is erop gericht de achtergrondwaarden voor de bodemkwaliteit te realiseren.

Deze waarden worden door de Vlaamse regering vastgesteld en beantwoorden aan het gehalte aan verontreinigende stoffen of organismen op of in de bodem, dat als normale achtergrond in niet-verontreinigde bodems met vergelijkbare bodemkenmerken teruggevonden wordt.

§ 2. Indien het wegens de kenmerken van de bodemverontreiniging of van de verontreinigde gronden niet mogelijk is de achtergrondwaarden voor de bodemkwaliteit te realiseren door maatregelen die overeenstemmen met de stand van de techniek en die geen onredelijk hoge kosten meebrengen, wordt de bodemsanering er minstens op gericht een betere bodemkwaliteit te verwezenlijken dan bepaald door de toepasselijke bodemsaneringsnormen of, als ook dat niet mogelijk is, te vermijden dat de bodemkwaliteit een ernstige bedreiging vormt.

§ 3. Indien het niet mogelijk is de door § 1 of § 2 voorgeschreven bodemkwaliteit te verwezenlijken door maatregelen die overeenstemmen met de stand van de techniek en die geen onredelijk hoge kosten meebrengen, dan worden zo nodig gebruiksbeperkingen of andere voorzorgsmaatregelen opgelegd overeenkomstig de bepalingen van artikel 5.

§ 4. Zolang de Vlaamse regering geen achtergrondwaarden voor de bodemkwaliteit heeft vastgesteld, wordt de bodemsanering erop gericht een bodemkwaliteit te verwezenlijken waarbij er geen ernstige nadelige effecten te verwachten zijn voor mens en milieu, gelet op de kenmerken van de bodem

en de functies die deze vervult. De bepalingen van § 3 vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 9

Indien de bodemverontreiniging omwille van haar bijzondere aard om technische redenen niet kan getoetst worden aan de bodemsaneringsnormen bedoeld in artikel 7, § 1, van dit decreet, dan wordt ze behandeld onder toezicht van OVAM door maatregelen die beantwoorden aan de stand van de techniek en die geen onredelijk hoge kosten meebrengen.

AFDELING 2

Verplichting tot uitvoeren van de bodemsanering en van de andere maatregelen ter behandeling van de bodemverontreiniging

Artikel 10

§ 1. De verplichting om in de gevallen bedoeld in artikel 7, § 2 en artikel 7, § 5 op eigen kosten tot bodemsanering over te gaan rust op de volgende personen :

a) indien op de grond waar de verontreiniging tot stand kwam een inrichting gevestigd is of een activiteit uitgeoefend wordt die vergunnings- of meldingsplichtig is krachtens het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, op de exploitant zoals bedoeld in dat decreet ;

b) in de andere gevallen, op de eigenaar van de grond waar de verontreiniging tot stand kwam, zolang deze niet heeft aangetoond dat een andere persoon voor eigen rekening de feitelijke controle over deze grond heeft. Levert de eigenaar dit bewijs, dan rust de verplichting op deze andere persoon.

§ 2. De persoon aangewezen overeenkomstig de vorige paragraaf is niet verplicht tot bodemsanering over te gaan indien hij het bewijs levert dat hij aan alle hieronder bepaalde voorwaarden cumulatief voldoet :

1° dat hij de bodemverontreiniging niet zelf heeft veroorzaakt ;

2° dat hij op het ogenblik waarop hij aan de voorwaarden gesteld in § 1 voldeed, niet op de hoogte was of behoorde te zijn van de verontreiniging ;

3° dat er sinds 1 januari 1993 geen inrichting of activiteit opgenomen in de lijst bedoeld in artikel 3, § 1 op de grond gevestigd was of uitgevoerd werd.

De bodemsanering of de andere maatregelen worden in dit geval ambtshalve uitgevoerd door OVAM, onverminderd de toepassing van artikel 11.

§ 3. Wie de exploitatie van de op de grond gevestigde inrichting of activiteit bedoeld in § 1, a) overnam of de eigendom of de feitelijke controle over de grond als bedoeld in § 1, b) verwierf van een verbonden onderneming die op de hoogte was of behoorde te zijn van de verontreiniging, wordt geacht op de hoogte geweest te zijn van de verontreiniging.

Artikel 11

Wie overeenkomstig artikel 10 kosten maakt, kan deze verhalen op de persoon die overeenkomstig artikel 25 aansprakelijk is. Onverminderd de saneringsplicht kan de saneringsplichtige van deze persoon een voorschot vorderen, of eisen dat hij een financiële zekerheid stelt.

AFDELING 3

Verloop van de bodemsanering

ONDERAFDELING 1

Beschrijvend bodemonderzoek

Artikel 12

§ 1. Een beschrijvend bodemonderzoek wordt ingesteld om de ernst van bodemverontreiniging vast te stellen. Het beoogt een beschrijving te geven van de aard, hoeveelheid, concentratie en oorsprong van de verontreinigende stoffen of organismen, de mogelijkheid op verspreiding ervan en het gevaar op blootstelling eraan van mensen, planten en dieren en van het grond- en oppervlaktewater, evenals een prognose van de spontane evolutie van de verontreinigde bodem naar de toekomst toe.

§ 2. Een verslag van elk uitgevoerd beschrijvend bodemonderzoek wordt aan OVAM bezorgd binnen dertig dagen na het afsluiten ervan.

Artikel 13

§ 1. Voor men een beschrijvend bodemonderzoek uitvoert, wordt onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige een voorstel van onderzoek opgesteld.

§ 2. Het voorstel van beschrijvend bodemonderzoek moet de volgende gegevens bevatten :

- een beschrijving van de reeds vastgestelde verontreiniging en van haar reeds vastgestelde gevolgen, voor zover ze beschikbaar zijn,

- een beschrijving van het geplande geologisch en hydrogeologisch onderzoek,

- een beschrijving van het geplande historisch onderzoek naar de oorsprong van de verontreiniging,

- de aanwijzing van de plaatsen en de diepten waar monsters zullen worden genomen en van de laboratoria waar en de methoden volgens dewelke de monsters zullen worden geanalyseerd,

- de beschrijving van de maatregelen die zullen genomen worden om de veiligheid te garanderen tijdens de uitvoering van het onderzoek,

- een voorstel van data voor tussentijdse rapportering aan OVAM over de vorderingen van het onderzoek.

§ 3. Het voorstel van beschrijvend bodemonderzoek wordt aan OVAM betekend bij ter post aangetekend schrijven tegen ontvangstbewijs of tegen ontvangstbewijs afgegeven op de zetel van OVAM.

§ 4. Binnen dertig dagen na ontvangst spreekt OVAM zich uit over de conformiteit ervan met de bepalingen van dit decreet.

De termijn van dertig dagen gaat in op de dag van de datum van het ontvangstbewijs. De termijn verstrijkt om middernacht van de laatste dag.

§ 5. OVAM kent een conformiteitsattest toe of legt aanvullingen of wijzigingen van het voorstel op. Indien OVAM zich niet binnen dertig dagen heeft uitgesproken, wordt het voorstel geacht conform te zijn met de bepalingen van dit decreet.

Indien OVAM aanvullingen of wijzigingen oplegt, wordt het aangepaste of gewijzigde voorstel opnieuw aan OVAM overgelegd, binnen een door OVAM bepaalde redelijke termijn, op dezelfde wijze als bepaald in § 4. Binnen dertig dagen na ontvangst spreekt OVAM zich uit over de conformiteit van het aangepaste of gewijzigde voorstel. Indien OVAM zich niet binnen dertig dagen heeft uitgesproken, wordt het aangepaste of gewijzigde voorstel geacht conform te zijn met de bepalingen van dit decreet.

Artikel 14

§ 1. Het voorstel van beschrijvend bodemonderzoek dat voldoet aan de voorwaarden van artikel 13, wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige.

§ 2. Overeenkomstig het voorstel worden tussentijdse verslagen over de vorderingen van het onderzoek aan OVAM bezorgd. Binnen veertien dagen na ontvangst van elk tussentijds verslag, berekend zoals bepaald in artikel 13, § 4, kan OVAM op basis van de tot dan toe gemaakte bevindingen bij gemotiveerde beslissing een aanvulling of aanpassing van het onderzoek opleggen.

§ 3. Binnen zestig dagen na de ontvangst van het eindverslag over het beschrijvend bodemonderzoek, berekend zoals bepaald in artikel 13, § 4, spreekt OVAM zich op gemotiveerde wijze uit over de conformiteit van het onderzoek met de bepalingen van dit decreet. OVAM kent een conformiteitsattest toe of legt aanvullende onderzoeksverrichtingen op en bepaalt de redelijke termijn waarbinnen ze moeten worden uitgevoerd. Indien OVAM zich niet binnen zestig dagen heeft uitgesproken, wordt het onderzoek geacht conform te zijn met de bepalingen van dit decreet.

ONDERAFDELING 2

Bodemsaneringsproject

Artikel 15

§ 1. Een bodemsaneringsproject stelt de wijze vast waarop een bodemsanering wordt uitgevoerd.

§ 2. Het wordt opgesteld en uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige.

Artikel 16

§ 1. Een bodemsaneringsproject bevat minstens de volgende gegevens :

de resultaten van het beschrijvend bodemonderzoek,

- de verschillende relevante technische mogelijkheden om de bodemverontreiniging te behandelen,

- een raming van hun kostprijs,

- een aanduiding van hun impact op het leefmilieu en van de resultaten waartoe zij zullen leiden, rekening houdend met de bepalingen van artikel 7 en artikel 8 en met de eventuele beperkingen die zij zullen meebrengen bij het toekomstig gebruik van de verontreinigde gronden,

- de maatregelen die de opsteller van het project voorstelt te nemen overeenkomstig de bepalingen van artikel 7 en artikel 8,

- de termijnen waarbinnen die maatregelen zullen worden genomen,

- de identificatie van de gronden waar werken zullen plaatsvinden die nodig zijn om de bodemsanering uit te voeren, met vermelding van de identiteit van hun eigenaar en gebruiker,

- de nabestemming die aan de verontreinigde gronden kan worden gegeven na uitvoering van de bodemsanering en de overeenstemming hiervan met de bindende stedenbouwkundige voorschriften,

- de beperkingen die na de uitvoering van de bodemsanering zullen gelden voor het gebruik van de verontreinigde gronden en de overeenstemming van de mogelijke nabestemming met de plannen van aanleg,

- de wijze waarop de tijdelijk of definitief weggenomen verontreinigde stoffen of delen van de bodem of opstallen zullen worden behandeld of verwerkt,

- de beschrijving van de maatregelen die zullen worden genomen om zowel de milieuveiligheid als de arbeidsveiligheid te verzekeren bij de uitvoering van de bodemsaneringswerken,

- de maatregelen tot controle en bewaking van de verontreinigde gronden die zullen genomen worden na de uitvoering van de bodemsanering en de termijn gedurende welke deze maatregelen van kracht zijn,

- een niet-technische samenvatting van de bovenvermelde gegevens,

- de weerslag van de uitvoering van de bodemsaneringswerken op de belendende percelen.

§ 2. Indien de uitvoering van de bodemsaneringswerken het exploiteren of veranderen impliceert van een inrichting waarvoor een milieueffectrapport of een veiligheidsrapport vereist is, dan moet de inhoud van het bodemsaneringsproject aangevuld worden met de gegevens bedoeld in artikel 7 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning.

§ 3. Het bodemsaneringsproject wordt aan OVAM betekend bij ter post aangetekend schrijven tegen ontvangstbewijs of tegen ontvangstbewijs afgegeven op de zetel van OVAM.

§ 4. De eigenaars en gebruikers van andere dan de te saneren gronden, waarop werken zullen plaatsvinden die noodzakelijk zijn om de bodemsanering uit te voeren, worden door OVAM, binnen vijf dagen na ontvangst van het bodemsaneringsproject, op de hoogte gebracht van het indienen ervan en van hun mogelijkheid om bij de diensten van het gemeentebestuur of op de zetel van OVAM kennis te nemen van het project en om hun eventuele bezwaren of opmerkingen per aangetekend schrijven aan OVAM mee te delen binnen een

termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de datum waarop zij in kennis werden gesteld van het project.

§ 5. Indien het bodemsaneringsproject activiteiten of inrichtingen omvat die krachtens het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning vergunningsplichtig zijn, dan legt OVAM het bodemsaneringsproject, binnen vijf dagen na ontvangst, voor advies voor aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar de percelen gelegen zijn waarop de bodemsaneringswerken zullen worden uitgevoerd en aan de andere overheidsorganen die krachtens artikel 12, § 1, van voormeld decreet aangeduid zijn om advies uit te brengen over een milieuvergunningsaanvraag voor deze activiteiten of inrichtingen, met uitzondering van OVAM.

Binnen vijf dagen na ontvangst maakt de burgemeester het bodemsaneringsproject bekend door aanplakking van een bericht op de plaats waar de bodemsaneringswerken gepland zijn en legt het gedurende dertig dagen ter inzage bij de diensten van het gemeentebestuur. Tijdens deze periode van bekendmaking kan eenieder schriftelijk bezwaren en opmerkingen richten aan het college van burgemeester en schepenen. Na afloop van deze periode, en ten laatste vijftig dagen na ontvangst van het project, deelt het college zijn advies mee aan OVAM. Bij gebrek van advies binnen deze termijn kan de procedure worden voortgezet.

De andere overheidsorganen bedoeld in het eerste lid brengen eveneens advies uit aan OVAM binnen een termijn van vijftig dagen na ontvangst van het project. Bij gebrek van advies binnen deze termijn kan de procedure worden voortgezet.

§ 6. Indien het bodemsaneringsproject werken omvat die krachtens artikel 44 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw vergunningsplichtig zijn, dan legt OVAM het bodemsaneringsproject, binnen vijf dagen na ontvangst, voor advies voor aan de gemachtigde ambtenaar bedoeld in artikel 45, § 1 van voormelde wet. Deze brengt advies uit aan OVAM binnen een termijn van vijftig dagen na ontvangst van het project. Bij gebrek van advies binnen deze termijn kan de procedure worden voortgezet.

§ 7. Indien het bodemsaneringsproject activiteiten omvat die krachtens het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer, gewijzigd bij decreet van 12 december 1990, vergunningsplichtig zijn, dan legt OVAM het bodemsaneringsproject, binnen vijf dagen na ontvangst, voor advies voor aan de bevoegde overheden en aan de andere overheidsorganen die aangeduid zijn om hun advies uit te brengen. Deze brengen hun advies uit aan OVAM binnen een termijn van dertig dagen na ontvangst van het project. Bij gebrek aan advies binnen deze termijn kan de procedure worden voortgezet.

Artikel 17

§ 1. Na ontvangst van de in artikel 16, § 4 en § 5 bedoelde adviezen, opmerkingen en bezwaren of na het verstrijken van de in dezelfde bepalingen gestelde termijnen, en uiterlijk zestig dagen na ontvangst van het bodemsaneringsproject, spreekt OVAM zich uit over de conformiteit ervan met de bepalingen van dit decreet.

De termijn van zestig dagen gaat in op de dag van de datum van het ontvangstbewijs. De termijn verstrijkt om middernacht van de laatste dag.

§ 2. OVAM kent een conformiteitsattest toe of formuleert voorstellen tot wijziging of aanvulling. Indien OVAM aanvullingen of wijzigingen oplegt, wordt het aangepaste of gewijzigde bodemsaneringsproject opnieuw aan OVAM overgelegd, op dezelfde wijze als bepaald in artikel 16, § 3. Indien OVAM haar standpunt niet binnen zestig dagen heeft meege-deeld, wordt het bodemsaneringsproject geacht conform te zijn met de bepalingen van dit decreet.

§ 3. OVAM brengt het conformiteitsattest of de stilzwijgende conformverklaring van het bodemsaneringsproject bij ter post aangetekend schrijven ter kennis van :

1° de persoon die krachtens artikel 10, § 1, van dit decreet tot bodemsanering verplicht is ;

2° de eigenaar en gebruiker van de te saneren gronden, voor zover deze verschilt van de sub 1° bedoelde persoon ;

3° de eigenaars en gebruikers van de in artikel 16, § 4, bedoelde gronden ;

4° het college van burgemeester en schepenen van de gemeente bedoeld in artikel 16, § 5 ;

5° de andere overheidsorganen die krachtens artikel 16, § 5, § 6 of § 7 advies hebben uitgebracht.

Op bevel van de burgemeester wordt het conformiteitsattest of de kennisgeving van de stilzwijgende conformverklaring, binnen vijf dagen na ontvangst, op dezelfde wijze bekend gemaakt en ter inzage gelegd als bepaald in artikel 16, § 4 en § 5.

Artikel 18

§ 1. De personen en organen bedoeld in artikel 17, § 3, en, in het geval bedoeld in artikel 16, § 5, de personen bedoeld in artikel 24, § 1, 5° van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, kunnen binnen een termijn van dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving bedoeld in artikel 17, § 3, respectievelijk na afloop van de termijn van de bekendmaking krachtens het tweede lid van dezelfde bepaling, tegen de conformverklaring bij ter post aangetekend schrijven met ontvangstbewijs beroep aantekenen bij de Vlaamse regering.

Het beroep is schorsend wanneer het wordt ingediend door het college van burgemeester en schepenen of de andere overheidsorganen bedoeld in artikel 17, § 3, eerste lid, 5°. Het beroep is niet schorsend in de andere gevallen.

§ 2. De Vlaamse regering doet uitspraak binnen een termijn van dertig dagen na ontvangst van het beroep. De Vlaamse regering betekent haar beslissing binnen een termijn van tien dagen aan de beroepsindiener, aan OVAM en aan de andere personen en organen vermeld in artikel 17, § 3. Bij ontstentenis van uitspraak of betekening binnen de hierboven bepaalde termijnen, wordt de conformverklaring geacht bekrachtigd te zijn.

ONDERAFDELING 3

Bodemsaneringswerken

Artikel 19

§ 1. Bodemsaneringswerken worden uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige.

§ 2. Indien de bodemsaneringswerken activiteiten of inrichtingen omvatten die krachtens het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning meldings- of vergunningsplichtig zijn, dan geldt het conformiteitsattest bedoeld in artikel 17, § 2 hierboven, respectievelijk de stilzwijgende conformverklaring van het bodemsaneringsproject, als milieuvergunning, respectievelijk melding, in de zin van artikel 4 van voormeld decreet.

§ 3. In afwijking van artikel 44 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw geldt, in het geval bedoeld in artikel 16, § 6 hierboven, het conformiteitsattest bedoeld in artikel 17, § 2 hierboven, respectievelijk de stilzwijgende conformverklaring van het bodemsaneringsproject, ook als bouwvergunning.

§ 4. Indien de bodemsaneringswerken activiteiten omvatten die krachtens het decreet van 24 januari 1984, houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer, vergunningsplichtig zijn, dan geldt het conformiteitsattest, bedoeld in artikel 17, § 2 van dit decreet, respectievelijk de stilzwijgende conformiteitsverklaring van het bodemsaneringsproject in voorkomend geval als vergunning voor de winning van grondwater in de zin van de artikelen 3 en volgende van voormeld decreet.

Artikel 20

§ 1. In het conformiteitsattest bepaalt OVAM de voorwaarden waaronder de bodemsaneringswerken kunnen worden uitgevoerd. Deze voorwaarden beogen de bescherming van mens en milieu en de verwezenlijking van een goede plaatselijke aanleg.

§ 2. Indien nodig worden in het conformiteitsattest de maatregelen van bewaking en controle bepaald die nog moeten worden genomen na de uitvoering van de bodemsanering. Maatregelen van bewaking en controle gedurende een periode van minstens tien jaar worden opgelegd, indien het gaat om de sanering van een stortplaats of een voormalige stortplaats.

AFDELING 4

Toezicht

Artikel 21

§ 1. Onverminderd de bevoegdheid van de andere toezichthoudende ambtenaren aangewezen krachtens andere wetten en decreten, oefent OVAM toezicht uit op de uitvoering van de bodemsanering en op de naleving van de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten in het algemeen.

§ 2. Na de uitvoering van de bodemsanering levert OVAM aan de eigenaar en gebruiker van de gronden waarop een bodemsanering is uitgevoerd en aan de persoon op wiens initiatief de bodemsanering is uitgevoerd een verklaring af waarin de resultaten van de bodemsanering vastgesteld worden. Hierbij wordt verwezen naar de doelstellingen, bepaald in de artikelen 7 en 8 van dit decreet. Indien krachtens artikel 5 gebruiksbeperkingen of andere voorzorgsmaatregelen werden opgelegd, wordt hiervan in de verklaring melding gemaakt.

AFDELING 5

Dwangmaatregelen

Artikel 22

§ 1. OVAM is bevoegd om de eigenaars en de gebruikers van gronden waar een oriënterend of beschrijvend bodemonderzoek of bodemsaneringswerken of andere maatregelen voorzien in dit decreet moeten worden uitgevoerd, het bevel te geven om de door OVAM aangewezen personen op deze gronden toe te laten zodat ze ter plaatse de nodige verrichtingen kunnen doen. Bij de uitvoering van hun opdracht kunnen de ambtenaren van OVAM de bijstand van de gemeentepolitie en de rijkswacht vorderen.

§ 2. Meer bepaald kan OVAM het bevel geven de door haar aangewezen personen toe te laten, om een oriënterend of beschrijvend bodemonderzoek of bodemsaneringswerken of andere maatregelen voorzien in dit decreet uit te voeren of om over te gaan tot het nemen van monsters of tot het wegnemen of behandelen van verontreinigende stoffen, van een deel van de bodem of van gebouwen.

§ 3. Wanneer dit nuttig is voor het oriënterend of beschrijvend bodemonderzoek of de bodemsaneringswerken of andere maatregelen voorzien in dit decreet, kunnen de door OVAM aangewezen ambtenaren, en de bodemsaneringsdeskundigen of de personen die onder hun leiding of toezicht staan, delen of aanhorigheden van woongelegenheden betreden mits voorafgaande schriftelijke machtiging door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

§ 4. De eigenaar en de gebruiker van de in § 1 bedoelde gronden worden door de persoon die de bodemsaneringswerken uitvoert ten minste zestig dagen vooraf per aangetekende brief tegen ontvangstbewijs in kennis gesteld van de uitvoering van de onderzoeken, werken of andere maatregelen als bedoeld in § 1 en § 2.

De brief vermeldt in het kort de doelstelling en de plaats van het onderzoek of de werken.

§ 5. Ten minste acht dagen voor de uitvoering van de bodemsaneringswerken maakt een beëdigd landmeter, op verzoek van de persoon die de werken zal uitvoeren, een plaatsbeschrijving op van de plaats waar de werken zullen worden uitgevoerd.

De eigenaar en de gebruiker worden acht dagen vooraf per aangetekende brief tegen ontvangstbewijs uitgenodigd om daarbij aanwezig te zijn. Zij kunnen alle opmerkingen of bevindingen in het proces-verbaal van plaatsbeschrijving laten opnemen.

Artikel 23

§ 1. Behalve in de gevallen waarvoor de beroepsprocedure geregeld is in artikel 18 van dit decreet, kunnen alle belanghebbenden tegen de beslissingen van OVAM in verband met het opstellen van een bodemsaneringsproject en in verband met de uitvoering van een beschrijvend bodemonderzoek en van bodemsaneringswerken, beroep aantekenen bij de Vlaamse regering. Dit beroep is niet schorsend.

§ 2. Het beroep dient aan de Vlaamse regering te worden betekend of afgegeven tegen ontvangstbewijs, binnen een termijn van dertig dagen te rekenen vanaf de betekening van de beslissing van OVAM.

§ 3. De Vlaamse regering werkt nadere bepalingen uit met betrekking tot de procedure voor de behandeling van het beroep.

AFDELING 6

Onteigening

Artikel 24

Onverminderd haar andere bevoegdheden in verband met onteigeningen, kan de Vlaamse regering, voor de uitvoering van bodemsaneringswerken, op verzoek van de persoon die krachtens dit decreet tot bodemsanering verplicht is of van OVAM, overgaan tot de onteigening ten algemene nutte van onroerende goederen.

De onteigening gebeurt op naam en voor rekening van de aanvrager.

AFDELING 7

Aansprakelijkheid en financiële zekerheden

Artikel 25

§ 1. Wie door een emissie bodemverontreiniging heeft veroorzaakt, is aansprakelijk voor de kosten die overeenkomstig dit decreet gemaakt worden voor het oriënterend bodemonderzoek, het beschrijvend bodemonderzoek, de bodemsanering of de andere maatregelen, evenals voor de schade die door deze activiteiten of maatregelen alsook door gebruikbeperkingen of voorzorgsmaatregelen opgelegd krachtens artikel 5 van dit decreet veroorzaakt wordt.

§ 2. Indien de emissie waardoor de bodemverontreiniging werd veroorzaakt, afkomstig is van een inrichting of het gevolg is van een activiteit die vergunnings- of meldingsplichtig is krachtens het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, is evenwel de exploitant van deze inrichting of activiteit zoals bedoeld in dat decreet aansprakelijk.

Artikel 26

De aansprakelijkheid voor schade als bedoeld in artikel 25 die de persoon, die voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 10, § 2, kan oplopen op basis van voor dit decreet van toepassing zijnde regels die aansprakelijkheid vestigen op de loutere eigendom of de loutere bewaking van de grond, wordt beperkt tot het bedrag van de kosten nodig om te voorkomen dat de bodemverontreiniging zich verder verspreidt of een onmiddellijk gevaar vormt.

Artikel 27

§ 1. Wanneer meerdere personen op grond van de bepalingen van dit decreet aansprakelijk zijn voor eenzelfde bodemverontreiniging, zijn zij hoofdelijk aansprakelijk.

§ 2. In dit geval heeft diegene die de schadelijder heeft vergoed, een regres tegen de andere aansprakelijken, in de mate waarin de verschillende emissies waarvoor zij aansprakelijk zijn, hebben bijgedragen tot het veroorzaken van de bodemverontreiniging.

§ 3. De bepalingen van dit decreet doen geen afbreuk aan de mogelijkheden voor de aansprakelijke om op een andere rechtsgrond regres uit te oefenen.

Artikel 28

De bepalingen van dit decreet doen geen afbreuk aan de andere rechten, die de personen, die kosten maakten of schade leden als bedoeld in artikel 25, hebben tegen de veroorzaker of tegen andere personen.

Artikel 29

Wie overgaat tot bodemsanering of tot andere maatregelen ter behandeling van bodemverontreiniging, stelt op verzoek van OVAM financiële zekerheden tot waarborg van zijn verbintenissen overeenkomstig de artikelen 10 en 25.

De Vlaamse regering bepaalt de manier waarop deze financiële zekerheden moeten worden gesteld.

HOOFDSTUK IV

Historische bodemverontreiniging

AFDELING 1

Criteria voor sanering

Artikel 30

§ 1. Op gronden met historische bodemverontreiniging wordt bodemsanering uitgevoerd indien de bodemverontreiniging een ernstige bedreiging vormt.

§ 2. De Vlaamse regering wijst op voorstel van OVAM die historisch verontreinigde gronden aan, waar bodemsanering moet plaatsvinden.

AFDELING 2

Verplichting tot uitvoering van de bodemsanering

Artikel 31

§ 1. Indien gronden met historische bodemverontreiniging overeenkomstig artikel 30 aan bodemsanering worden onderworpen, maant OVAM de persoon, aangewezen overeenkomstig artikel 10, § 1, aan om de bodemsanering uit te voeren. De aangewezen persoon voert de bodemsanering uit op eigen kosten.

§ 2. De in § 1 bedoelde persoon is niet verplicht tot bodemsanering over te gaan indien hij het bewijs levert dat hij aan de hieronder bepaalde voorwaarden cumulatief voldoet :

1° dat hij de verontreiniging niet zelf heeft veroorzaakt ;

2° dat hij op het ogenblik waarop hij eigenaar of gebruiker werd van de grond niet op de hoogte was of behoorde te zijn van de verontreiniging.

§ 3. De in § 1 bedoelde persoon die, hoewel hij van de verontreiniging op de hoogte was of behoorde te zijn, voor 1 januari 1993 historisch verontreinigde gronden verworven heeft, is evenmin verplicht tot bodemsanering over te gaan in-

dien hij kan aantonen dat hij de verontreiniging niet heeft veroorzaakt en dat hij de gronden sinds de verwerving niet heeft gebruikt voor zijn beroep of bedrijf.

§ 4. Wie de exploitatie van de op de grond gevestigde inrichting of activiteit bedoeld in artikel 10, § 1, a) van dit decreet overnam, of de eigendom of de feitelijke controle over de grond als bedoeld in artikel 10, § 1, b), verwierf van een verbonden onderneming die op de hoogte was of behoorde te zijn van de verontreiniging, wordt geacht op de hoogte geweest te zijn van de verontreiniging.

AFDELING 3

Aansprakelijkheid en zekerheden

Artikel 32

§ 1. Onverminderd het laatste lid van artikel 14 van het decreet van 20 april 1994 tot wijziging van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, wordt de aansprakelijkheid voor de kosten en verdere schade bedoeld in artikel 25 bij historische bodemverontreiniging vastgesteld overeenkomstig de aansprakelijkheidsregels die van toepassing waren voor de datum van inwerkingtreding van dit decreet.

§ 2. De aansprakelijkheid voor schade als bedoeld in artikel 25 die de persoon, die voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 31, § 2 of § 3, kan oplopen op basis van voor de datum van inwerkingtreding van dit decreet van toepassing zijnde regels die aansprakelijkheid vestigen op de loutere eigendom of de loutere bewaking van de grond, wordt beperkt tot het bedrag van de kosten nodig om te voorkomen dat de bodemverontreiniging zich verder verspreidt of een onmiddellijk gevaar vormt.

Artikel 33

De persoon die overgaat tot bodemsanering op gronden met historische bodemverontreiniging, stelt op verzoek van OVAM financiële zekerheden tot waarborg van zijn verbintenissen overeenkomstig de artikelen 31 en 32.

AFDELING 4

Gemengde verontreiniging

Artikel 34

Is de bodemverontreiniging gedeeltelijk voor en gedeeltelijk na de inwerkingtreding van dit decreet tot stand gekomen, dan worden, voor zover de twee soorten bodemverontreiniging kunnen worden onderscheiden, de respectieve bepalingen voor elke soort bodemverontreiniging toegepast.

Kunnen de verschillende soorten bodemverontreiniging niet worden onderscheiden, dan gelden uitsluitend de bepalingen voor bodemverontreiniging tot stand gekomen na de inwerkingtreding van dit decreet.

AFDELING 5

Verwijzing

Artikel 35

De artikelen 8, 9 en 12 tot en met 24 zijn van overeenkomstige toepassing bij bodemsanering uitgevoerd op gronden met historische en gemengde bodemverontreiniging.

HOOFDSTUK V

Overdracht van gronden

AFDELING 1

Bepalingen van toepassing op alle overdrachten

Artikel 36

§ 1. Voor het sluiten van een overeenkomst betreffende de overdracht van gronden, moet de overdrager bij OVAM een bodemattest aanvragen en de inhoud ervan meedelen aan de verwerver. Dit attest zal worden afgeleverd uiterlijk twee maanden na de aanvraag.

§ 2. De onderhandse akte waarin de overdracht van gronden wordt vastgelegd, bevat de inhoud van het bodemattest.

§ 3. In alle akten betreffende de overdracht van gronden, neemt de instrumenterende ambtenaar de verklaring van de overdrager op dat de verwerver voor het sluiten van de overeenkomst op de hoogte is gebracht van de inhoud van het bodemattest. De instrumenterende ambtenaar neemt tevens de inhoud van het bodemattest in de akte op.

§ 4. De verwerver van de gronden of OVAM kan de nietigheid van de overdracht die plaatsvond in strijd met de bepalingen van dit artikel vorderen.

AFDELING 2

Bepalingen van toepassing op gronden waar een inrichting gevestigd is of was of een activiteit wordt of werd uitgevoerd die opgenomen is op de lijst bedoeld in artikel 3, § 1

Artikel 37

§ 1. Gronden waarop een inrichting gevestigd is of was of een activiteit wordt of werd uitgevoerd die opgenomen is in de lijst bedoeld in artikel 3, § 1, kunnen slechts overgedragen worden als er vooraf een oriënterend bodemonderzoek heeft plaatsgehad, behalve in het geval bedoeld in artikel 3, § 2, 1°, tweede lid.

§ 2. Het oriënterend bodemonderzoek wordt op initiatief en kosten van de overdrager uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige.

§ 3. De overdrager meldt aan OVAM zijn bedoeling om tot de overdracht over te gaan. Hij voegt bij de melding een verslag van het oriënterend bodemonderzoek.

Artikel 38

§ 1. Indien OVAM op grond van een oriënterend bodemonderzoek of van het register van de verontreinigde gronden van oordeel is dat er ernstige aanwijzingen zijn dat een grond

als bedoeld in artikel 37, § 1 is aangetast door bodemverontreiniging die is tot stand gekomen na de inwerkingtreding van dit decreet en die de bodemsaneringsnormen overschrijdt of dreigt te overschrijden, maant OVAM binnen zestig dagen na de melding van de overdracht de overdrager aan om een beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren.

Indien OVAM deze aanmaning niet binnen zestig dagen na de melding heeft gegeven, kan de overdracht plaatsvinden, onverminderd de mogelijkheid om de andere bepalingen van dit decreet later toe te passen.

§ 2. Indien uit het beschrijvend bodemonderzoek of uit het register der verontreinigde gronden blijkt dat de bodemsaneringsnormen overschreden zijn, kan de overdracht niet plaatsvinden voor de overdrager :

- a) een bodemsaneringsproject heeft opgesteld ;
- b) jegens OVAM de verbintenis heeft aangegaan de bodemsaneringswerken uit te voeren ; en
- c) financiële zekerheden heeft gesteld overeenkomstig artikel 29.

Zolang er geen bodemsaneringsnormen vastgesteld zijn, zijn de bepalingen van de vorige paragrafen van overeenkomstige toepassing indien de bodemverontreiniging een ernstige bedreiging vormt.

§ 3. De overdrager is niet verplicht om op de aanmaning tot het uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek in te gaan indien hij voldoet aan de voorwaarden van artikel 10, § 2.

De overdrager deelt zijn standpunt binnen veertien dagen aan OVAM mee. Indien de overdrager het beschrijvend bodemonderzoek niet wenst uit te voeren, kan de overdracht niet plaatsvinden voor de overdrager op verzoek van OVAM financiële zekerheden heeft gesteld om zijn aansprakelijkheid overeenkomstig artikel 25 te dekken. Heeft OVAM niet om het stellen van zekerheden verzocht binnen zestig dagen nadat de overdrager zijn standpunt heeft meegedeeld, kan de overdracht plaatsvinden.

§ 4. In de akte houdende overdracht van de gronden vermeldt de instrumenterende ambtenaar of de bepalingen van dit artikel werden toegepast.

Artikel 39

§ 1. Indien OVAM op grond van het oriënterend bodemonderzoek of van de resultaten van bodemonderzoeken uitgevoerd voor de inwerkingtreding van dit decreet van oordeel is dat er ernstige aanwijzingen zijn dat een grond als bedoeld in artikel 37, § 1 is aangetast door historische bodemverontreiniging die een ernstige bedreiging vormt, maant OVAM binnen zestig dagen na de melding van de overdracht de overdrager aan over te gaan tot een beschrijvend bodemonderzoek.

Indien OVAM deze aanmaning niet binnen zestig dagen na de melding heeft gegeven, kan de overdracht plaatsvinden, onverminderd de mogelijkheid om de andere bepalingen van dit decreet later toe te passen.

§ 2. Indien uit het beschrijvend bodemonderzoek of uit het register van de verontreinigde gronden blijkt dat de grond is aangetast door historische verontreiniging die een ernstige bedreiging vormt, kan de overdracht niet plaatsvinden voor de overdrager :

- a) een bodemsaneringsproject heeft opgesteld ;
- b) jegens OVAM de verbintenis heeft aangegaan de bodemsaneringswerken uit te voeren ; en
- c) financiële zekerheden heeft gesteld overeenkomstig artikel 33.

§ 3. De overdrager is niet verplicht om op de aanmaning tot het uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek in te gaan indien hij voldoet aan de voorwaarden van artikel 31, § 2 of § 3.

De overdrager deelt zijn standpunt binnen veertien dagen aan OVAM mee. Indien de overdrager het beschrijvend bodemonderzoek niet wenst uit te voeren, kan de overdracht niet plaatsvinden voor de overdrager op verzoek van OVAM financiële zekerheden heeft gesteld om zijn aansprakelijkheid overeenkomstig artikel 32 te dekken. Heeft OVAM niet om het stellen van zekerheden verzocht binnen zestig dagen nadat de overdrager zijn standpunt heeft meegedeeld, kan de overdracht plaatsvinden.

§ 4. In de akte houdende overdracht van de gronden vermeldt de instrumenterende ambtenaar of de bepalingen van dit artikel toegepast werden.

Artikel 40

§ 1. De verplichtingen die de overdrager krachtens de artikelen 37 tot en met 39 moet vervullen om tot de overdracht te kunnen overgaan, kunnen, met toestemming van de overdrager, vervuld worden door de verwerver. De overdrager of de verwerver melden aan OVAM dat zij wensen gebruik te maken van deze mogelijkheid. Zij voegen bij deze melding een kopie van de overeenkomst terzake.

§ 2. De verwerver van de gronden of OVAM kan de nietigheid van de overdracht die plaatsvond in strijd met de bepalingen van artikel 37, artikel 38, § 1 tot en met § 3 en artikel 39, § 1 tot en met § 3 vorderen.

AFDELING 3

Onteigening

Artikel 41

§ 1. De overheid die van plan is over te gaan tot een onteigening ten algemene nutte meldt dit aan OVAM.

§ 2. De in § 1 bedoelde overheid vraagt een bodemattest aan betreffende de gronden die ze wil onteigenen.

Artikel 42

§ 1. Heeft de onteigening betrekking op gronden waarop een inrichting gevestigd is of was of een activiteit wordt of werd uitgevoerd die opgenomen is op de lijst bedoeld in artikel 3, § 1, dan moet er voor de onteigening een oriënterend bodemonderzoek plaatsvinden.

Het oriënterend bodemonderzoek wordt op verzoek van de onteigenende overheid door OVAM uitgevoerd.

§ 2. Indien een oriënterend bodemonderzoek verricht werd binnen een periode van twee jaar voor de onteigening en indien sinds dit onderzoek geen activiteiten hebben plaatsge-

vonden die tot een bijkomende bodemverontreiniging kunnen leiden, moet geen nieuw onderzoek plaatsvinden.

Artikel 43

§ 1. Binnen dertig dagen na de melding of na het oriënterend bodemonderzoek brengt OVAM bij de overheid die tot onteigening over wil gaan, advies uit over de mogelijke ernst van de bodemverontreiniging en over de mogelijke kostprijs van de bodemsanering.

§ 2. Na de onteigening wordt overgegaan tot bodemsanering, naargelang van het geval, overeenkomstig de bepalingen van artikel 7 of artikel 30. De kosten worden verhaald op de aansprakelijke overeenkomstig de artikelen 25 tot 28 of 32.

HOOFDSTUK VI

Sluiting van inrichtingen of stopzetting van activiteiten

Artikel 44

De sluiting van een inrichting of de stopzetting van een activiteit opgenomen op de lijst bedoeld in artikel 3, § 1, geeft aanleiding tot bodemsanering. De bepalingen van de artikelen 37 tot 39 zijn van overeenkomstige toepassing.

De exploitant van een inrichting of een activiteit opgenomen op de lijst bedoeld in artikel 3, § 1 meldt aan OVAM zijn bedoeling om tot sluiting van de inrichting of stopzetting van de activiteit over te gaan. Hij voegt bij de melding een verslag van het oriënterend bodemonderzoek.

HOOFDSTUK VII

Tussenkomen van OVAM

AFDELING 1

Ambtshalve tussenkomen van OVAM

Artikel 45

§ 1. Indien de persoon die krachtens dit decreet verplicht is over te gaan tot bodemsanering of tot andere maatregelen niet of in onvoldoende mate optreedt, wordt hij door OVAM aangemaand zijn verplichtingen na te leven binnen een bepaalde termijn. Geeft hij aan de aanmaning geen gevolg, dan kan OVAM ambtshalve in zijn plaats optreden.

§ 2. OVAM kan ambtshalve overgaan tot bodemsanering indien de eigenaar of gebruiker van de gronden waar de verontreiniging tot stand kwam niet gehouden is tot bodemsanering over te gaan krachtens de artikelen 10 of 31.

§ 3. Indien bodemverontreiniging een onmiddellijk gevaar vormt, kan OVAM veiligheidsmaatregelen treffen. Deze bevoegdheid doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van andere overheden om veiligheidsmaatregelen te treffen.

§ 4. Indien OVAM ambtshalve optreedt, kan ze zich laten bijstaan door andere overheidsinstellingen, ondernemingen of deskundigen.

Artikel 46

§ 1. Op voorstel van OVAM stelt de Vlaamse regering elk jaar de lijst vast van de bodemsaneringen waarvan de uitvoering ambtshalve door OVAM in de loop van het volgende jaar zal worden begonnen of voortgezet. Ze vermeldt de raming van de kosten die definitief ten laste van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur kunnen komen.

§ 2. OVAM kan afwijken van de in § 1 bedoelde lijst bij het nemen van veiligheidsmaatregelen overeenkomstig artikel 45, § 3 en ook indien OVAM ambtshalve moet optreden omdat een exploitant of eigenaar of gebruiker van verontreinigde gronden zijn verplichtingen in het kader van dit decreet niet of niet volledig uitvoert.

§ 3. Indien OVAM ambtshalve optreedt omdat een persoon zijn verplichtingen krachtens dit decreet niet of niet volledig uitvoert, kan OVAM de kosten verhalen op deze persoon of op de persoon die aansprakelijk is overeenkomstig de artikelen 25 tot 28 of 32.

AFDELING 2

Prefinanciering

Artikel 47

Jaarlijks kent de Vlaamse Raad lastens het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur de nodige middelen toe aan OVAM ten behoeve van het Fonds Ambtshalve Sanering om het ambtshalve optreden van OVAM ter uitvoering van dit decreet te prefinancieren.

HOOFDSTUK VIII

Bevoegdheden van de Vlaamse regering

Artikel 48

In verband met de toepassing van de artikelen 25 tot 28, 32 en 34, 37 tot 40 en 46, § 3 van dit decreet, kan de Vlaamse regering alle schikkingen, voorstellen tot concordaat inbegrepen, aannemen, dadingen sluiten, schuldvorderingen en zekerheden overdragen, derden in haar rechten subrogeren, van verhaal afzien en arbitrage-overeenkomsten sluiten.

HOOFDSTUK IX

Afstand van eigendomsrecht

Artikel 49

Afstand van eigendomsrecht op gronden ontslaat de eigenaar die afstand doet niet van de verplichtingen tot bodemsanering die voortvloeien uit de toepassing van de hoofdstukken III, IV, V en VI van dit decreet.

Deze bepaling is van toepassing op afstanden van eigendomsrecht gedaan vanaf 1 januari 1993.

HOOFDSTUK X

Strafbepalingen

Artikel 50

Onverminderd de toepassing van de in het Strafwetboek gestelde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van één maand tot vijf jaar en met een geldboete van honderd frank tot honderd miljoen frank of met één van die straffen alleen :

- hij die de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten niet naleeft;
- hij die het bij of krachtens dit decreet geregeld toezicht verhindert;
- hij die geen gevolg geeft aan de opgelegde dwangmaatregelen.

HOOFDSTUK XI

Slotbepalingen

Artikel 51

De Vlaamse regering brengt jaarlijks bij de Vlaamse Raad omstandig verslag uit over de uitvoering van het bodemsaneringsdecreet.

Artikel 52

Dit decreet treedt in werking zes maanden na de datum van publikatie in het Belgisch Staatsblad, behalve de artikelen 4, 36 en 41, § 2, die in werking treden één jaar na deze datum.

Artikel 53

De bepalingen van artikel 37 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen zijn niet van toepassing op bodem en afval in de bodem die het voorwerp uitmaken van bodemsanering.

BIJLAGE

Omschrijving van de begrippen van artikel 2

1° Bodem

Het begrip bodem omvat volgens de definitie van artikel 2, 1° het vaste deel van de aarde met inbegrip van het grondwater, de andere bestanddelen en organismen die zich erin bevinden. Ook de onderwaterbodems zijn hieronder begrepen.

Deze definitie verschilt duidelijk van de klassieke bodemkundige definitie die een onderscheid maakt tussen de bovenste laag van de aardkorst die „bodem” wordt genoemd en de lager gelegen „ondergrond”. Een omschrijving van deze aard is terug te vinden in art. 2 van het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer. Hier is de bodem „het bovenste losse deel van de aardkorst, dat de wortelzone omvat”. De ondergrond wordt op zijn beurt dan gedefinieerd als : „het gedeelte van de aardkorst dat onder de bodem gelegen is”.

De definitie van het ontwerp sluit daarentegen wel aan bij deze gehanteerd in de Nederlandse Interimwet Bodemsanering van 29 december 1982 : „het vaste deel van de aarde met het zich daarin bevindende grondwater”. De Nederlandse Wet Bodembescherming van 3 juli 1986 omschrijft de bodem als „het vaste deel van de aarde met de zich daarin bevindende vloeibare en gasvormige bestanddelen en organismen”.*

Alhoewel zij wetenschappelijk misschien minder correct is, biedt deze definitie van het begrip bodem talrijke voordelen als het gaat om de uitbouw van de milieuwetgeving. De bovenste laag van de aarde, de ondergrond en het grondwater staan immers onderling in verbinding. Verontreiniging van de bovenste laag van de aarde bedreigt ook de ondergrond en het grondwater. Maatregelen ter vermindering van de verontreiniging van de bovenste laag beschermen zowel de ondergrond en het grondwater als de bodem in de enge zin. De verwijdering van de verontreiniging kan niet efficiënt zijn indien zij enkel betrekking heeft op de bovenste aardlaag en grondwater en ondergrond ongemoeid laat. Het voorontwerp gaat er dan ook van uit dat het noodzakelijk is bij de uitbouw van de milieuhygiënewetgeving, de bovenste aardlaag, de ondergrond en het grondwater samen te behandelen.

2° Bodemverontreiniging

Bodemverontreiniging wordt door het ontwerp omschreven als de door menselijke activiteiten veroorzaakte aanwezigheid van stoffen of organismen op of in gronden of in opstallen die de kwaliteit van de bodem op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze nadelig beïnvloedt of kan beïnvloeden. Deze definitie stemt in grote lijnen overeen met deze gegeven in de toelichting bij art. 1 van de Nederlandse Interimwet Bodemsanering. Bodemverontreiniging is hier „de nadelige beïnvloeding van de kwaliteit van de bodem als gevolg van menselijke activiteiten, waarbij op directe of indirecte wijze stoffen op of in de bodem zijn gebracht of geraakt”. Deze definitie blijft zeer algemeen. Meer bepaald wordt zij niet gekoppeld aan specifieke normen. Normen worden wel gehanteerd om uit te maken welke gevolgen aan de verontreiniging moet worden gegeven (artikel 7) en welke de doelstelling van bodemsanering is (artikel 8).

Belangrijk is dat ook de aanwezigheid van verontreinigende stoffen in gebouwen of andere opstallen als bodemverontreiniging wordt gekwalificeerd. Hier volgt het ontwerp het art. 21, § 2, c van het afvalstoffendecreet van 2 juli 1981, als gewijzigd door het decreet bestuurlijk beleid van 12 december 1990. Deze toevoeging is nuttig om ook oude verontreinigde fabrieksgebouwen bij de bodemsanering te kunnen betrekken.

¹ Artikel 1 van de wet van 29 december 1982, Stb., 763. houdende tijdelijke regelen inzake sanering in geval van verontreiniging van de bodem.

² Wet Bodembescherming van 3 juli 1986, Stb., 374. houdende regelen inzake bescherming van de bodem.

Niet elke inbreng van verontreinigende stoffen in de bodem wordt als bodemverontreiniging beschouwd. Dit is enkel het geval voor zover deze inbreng de kwaliteit van de bodem op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze nadelig beïnvloedt of kan beïnvloeden. Het gaat trouwens niet alleen over stoffen. Ook de inbreng van bacteriën en andere organismen wordt als bodemverontreiniging aangemerkt. Ook de gevallen waar de aanwezige stoffen wel al op of in de bodem aanwezig zijn, zich daar nog niet mee vermengd, mee gereageerd of in verspreid hebben en maar de kwaliteit van de bodem nadelig kunnen beïnvloeden worden als bodemverontreiniging gekwalificeerd.

3° Bodemverontreiniging die een ernstige bedreiging vormt

Bodemverontreiniging die een ernstige bedreiging vormt is bepalend voor de noodzaak om over te gaan tot bodemsanering. Zolang geen bodemsaneringsnormen werden vastgesteld zal men overgaan tot bodemsanering wanneer de bodemverontreiniging in concreto een ernstige bedreiging oplevert (art. 7, § 5).

Als bodemverontreiniging die een ernstige bedreiging oplevert wordt in het ontwerp bepaald de bodemverontreiniging waarbij er contact is of kan zijn tussen de verontreinigende stoffen of organismen en mensen, planten of dieren en dit contact zeker of waarschijnlijk schadelijke gevolgen zal hebben voor de gezondheid van mensen, planten of dieren, evenals de bodemverontreiniging die waterwinningen nadelig kan beïnvloeden.

Bij het beoordelen van de ernst van de verontreiniging moet rekening gehouden worden met verscheidene factoren die een complex geheel vormen en die voor ieder geval afzonderlijk in overweging moeten worden genomen. Bij evaluatie van de ernst van de bedreiging opgeleverd door de bodemverontreiniging wordt in concreto niet alleen rekening gehouden met de aard en concentratie van de stoffen of organismen, maar ook met de mogelijkheid op verspreiding ervan, het gevaar op blootstelling eraan van mensen, planten of dieren en waterwinningen, de kenmerken van de bodem en de functies die deze vervult. Met betrekking tot de aard en de concentratie van de verontreinigende stoffen zijn de specifieke eigenschappen van de verontreinigende stoffen zoals de toxiciteitsgegevens, dampspanning, oplosbaarheid, mobiliteit, accumulatie, corrosiviteit enz. van belang³. De lokale verontreinigingssituatie is medebepalend voor de ernst van de bodemverontreiniging. Aanwezige grondsoorten, plaatselijke bodemgesteldheid en de geo-hydrologische situatie bepalen in belangrijke mate de mogelijkheid van de verspreiding van de verontreiniging naar de omgeving. Het gebruik dat van de grond zal worden gemaakt zal evenzeer determinerend zijn voor de mate van ernstig gevaar voor mens en leefmilieu en voor de mogelijkheid tot contact met de verontreinigende stoffen voor mensen, planten of dieren. Kunnen als de meest kwetsbare gebieden worden aangemerkt woon-, werk-, en andere verblijfsgebieden, waterwingebieden, natuurgebieden⁴.

4° Nieuwe bodemverontreiniging

Deze definitie werd toegevoegd op advies van de Raad van State. Nieuwe bodemverontreiniging wordt gedefinieerd als „verontreiniging die is tot stand gekomen na de inwerkingtreding van dit decreet”.

5° Historische bodemverontreiniging

Het ontwerp definieert historische bodemverontreiniging als „verontreiniging die is tot stand gekomen voor de inwerkingtreding van dit decreet”. Het juridische regime van de historische bodemverontreiniging wijkt in verschillende opzichten af van dat van de „nieuwe” bodemverontreiniging die tot stand is gekomen na de inwerkingtreding van het decreet. In het algemeen wordt ervan uitgegaan dat „nieuwe” bodemverontreiniging steeds moet behandeld worden. Tot bodemsanering moet worden overgegaan indien de bodemverontreiniging de bodemsaneringsnormen overschrijdt. De bodemsaneringsnormen beantwoorden aan een niveau van verontreiniging waarbij ernstige nadelige effecten kunnen optreden voor mens of milieu, gelet op de kenmerken van de bodem en de functies die deze vervult. Zolang deze bodemsaneringsnormen niet zijn vastgesteld wordt tot bodemsanering overgegaan indien de bodemverontreiniging een ernstige bedreiging vormt.

³ Zie hiervoor EG-grondwaterrichtlijn, PB.L. 20, p. 43-48 van 26 januari 1980.

⁴ OVAM gaat van dit principe uit in haar nota Verontreinigde sites. Voorbereiding ontwerpplan 1991-1995, 1990, 18, 24 en 31.

De omvang van de historische bodemverontreiniging daarentegen, maakt het naar de opvattingen van de Vlaamse regering evenwel niet mogelijk haar aan even strenge regels te onderwerpen.

6° Gemengde bodemverontreiniging

Indien de verontreiniging is tot stand gekomen gedeeltelijk voor en gedeeltelijk na de inwerkingtreding van het decreet en het niet mogelijk is de verschillende soorten te onderscheiden, dan wordt uitsluitend toepassing gemaakt van de regels die gelden voor bodemverontreiniging tot stand gekomen na het van kracht worden van dit decreet (artikel 34).

7° Verontreinigde gronden

De verontreinigde gronden zijn gedefinieerd als de gronden waar de bodemverontreiniging tot stand kwam, samen met de gronden waar de verontreinigende stoffen of organismen zich hebben verspreid of waar de bodemverontreiniging schadelijke gevolgen heeft. Het begrip is belangrijk omdat het aanwijst op welke plaatsen bodemsanering kan worden uitgevoerd.

8° Gronden waar de bodemverontreiniging tot stand kwam

De gronden waar de bodemverontreiniging tot stand kwam, zijn de gronden waar de verontreinigende stoffen of organismen op of in de bodem zijn terecht gekomen. Het is de exploitant van de gronden waar de verontreiniging tot stand kwam op wie in de regel de verplichting rust om tot bodemsanering over te gaan.

9° Gebruiker

In het ontwerp wordt de gebruiker gedefinieerd als de natuurlijke persoon of rechtspersoon die een zakelijk of persoonlijk gebruiksrecht heeft op de grond of de gebouwen.

Ingevolge het advies van de Raad van State, waarin geadviseerd wordt om geen termen te hanteren waarvan de omschrijving te sterk afwijkt van het gangbare taalgebruik, werd het begrip „exploitant (van de gronden)” uit het voorontwerp naargelang het geval vervangen door de begrippen „eigenaar of gebruiker (van de gronden) of exploitant (van de op de gronden gevestigde inrichting)“.

10° Veroorzaken van bodemverontreiniging

Het veroorzaken van de bodemverontreiniging is gedefinieerd als het feit door activiteiten of inrichtingen, rechtstreeks of onrechtstreeks bodemverontreiniging tot stand te brengen. De veroorzaker van de bodemverontreiniging zal, overeenkomstig de bepalingen van het ontwerp, aansprakelijk gesteld worden voor de kosten die werden gemaakt met het oog op het uitvoeren van een oriënterend bodemonderzoek, een bodemsanering, of andere maatregelen evenals voor de verdere schade die door deze werd veroorzaakt.

11°-15° Behandelen van bodemverontreiniging – Bodemsanering

Bodemverontreiniging geeft aanleiding tot het „behandelen” van bodemverontreiniging : het wegnemen, verwerken, neutraliseren, immobiliseren, isoleren of afschermen van de bodemverontreiniging (art. 2, 11°) . Op advies van de Raad van State werd de term „verwijderen” vervangen door „behandelen” om elke verwarring met het begrip „verwijdering” in de zin van het afvalstoffendecreet te voorkomen.

Het ontwerp drukt verder geen onderscheid uit tussen de verschillende bodemsaneringstechnieken die alle aanwending kunnen vinden. In elk concreet geval moet de best aangewezen methode toegepast worden die beantwoordt aan de stand van de techniek en die geen onredelijk hoge kosten meebrengt.

De stand van de techniek die geen onredelijk hoge kosten meebrengt wordt gedefinieerd als de beste beschikbare technische oplossingen voor milieuproblemen die met succes in de praktijk zijn toegepast en waarvan de kostprijs niet onredelijk is in het licht van de resultaten te bereiken op het vlak van de bescherming van mens en milieu (artikel 2, 15°).

Het ontwerp voorziet ook de mogelijkheid om „voorzorgsmaatregelen” te nemen (art. 2, 14°). Het gaat hier niet om eigenlijke preventieve maatregelen ter voorkoming

van bodemverontreiniging, noch om het behandelen of ongedaan maken van bestaande bodemverontreiniging, maar om bewarende maatregelen die erop gericht zijn mens en milieu tijdelijk te beschermen tegen de gevaren van bodemverontreiniging. Rekening houdend met het advies van de Raad van State wordt in de definitie verduidelijkt dat de voorzorgsmaatregelen enkel getroffen worden in afwachting van de uitvoering van bodemsaneringswerken. Het invoegen van deze definitie is ingegeven door de overweging dat het niet in alle gevallen zonder meer mogelijk zal zijn de verontreiniging te behandelen of door andere maatregelen ongedaan te maken. Daarom zal het nemen van louter bewarende maatregelen in sommige gevallen nodig zijn.

16° Bodemsaneringsdeskundige

Ingevolge de opmerking van de Raad van State over de tautologische aard van de definitie van „erkend deskundige” in het voorontwerp, wordt dit begrip vervangen door het begrip „bodemsaneringsdeskundige”, dat omschreven wordt als een deskundige erkend door de Vlaamse regering voor de uitvoering van bepaalde opdrachten die verder in het decreet bepaald worden. In art. 3, § 7, wordt de Vlaamse regering gemachtigd om de regels vast te stellen m.b.t. de erkenning van deze deskundigen.

17° Sluiting van de inrichting

De sluiting van een inrichting wordt in het ontwerp bepaald als de stopzetting van alle of alle substantiële activiteiten in een inrichting. Het begrip is belangrijk omdat de sluiting van bepaalde inrichtingen volgens het ontwerp aanleiding geeft tot bodemsanering of tot een onderzoek naar de noodzaak ervan (art. 45). Het woord „definitieve” werd geschrapt omdat het geen verduidelijking van de definitie met zich meebrengt en aanleiding kan geven tot discussie wat al dan niet een definitieve sluiting of stopzetting betekent.

18° Overdracht van gronden

Ook de overdracht van gronden kan volgens het ontwerp aanleiding geven tot bodemsanering of een onderzoek naar de noodzaak hiervan (art. 38-41). Het ontwerp definieert overdracht in dit verband als de overdracht onder levenden van het eigendomsrecht op gronden, evenals :

- het aangaan en beëindigen van een huur- of concessieovereenkomst voor een gecumuleerde duur van meer dan 9 jaar ;
- het vestigen en beëindigen van een erfpacht of opstalrecht ;
- het aangaan van een onroerende leasing van een gebouw en grond ;
- het beëindigen van een onroerende leasing van een gebouw en grond met lichting van de aankoopoptie ;
- de fusie van vennootschappen waarvan één eigenares is van de verontreinigde grond ;
- de splitsing van een vennootschap die eigenares is van de verontreinigde grond.

Het begrip overdracht is dus in een aantal opzichten beperkt. Alleen de overdracht onder de levenden, met inbegrip van de overdracht van het eigendomsrecht naar aanleiding van de vereffening en ontbinding van een vennootschap, wordt bedoeld. Overdracht door erfopvolging of legaat geeft geen aanleiding tot toepassing van de artikelen 36 tot 40.

Bovendien zijn niet alle overdrachten van onroerende goederen te beschouwen als „overdracht van gronden” in de zin van het ontwerp. Een uitzondering wordt gemaakt voor het medeëigendomsrecht op gronden als bijzaak van de medeëigendom van een onverdeeld onroerend goed. Het betreft de toestand van medeëigendom bedoeld in art. 577bis, § 11, van het burgerlijk wetboek. Wie een appartement koopt op de derde verdieping van een flatgebouw verwerft weliswaar, krachtens voormelde bepaling van het burgerlijk wetboek, een onverdeeld eigendomsrecht op de grond waarop het gebouw staat, doch een dergelijke overdracht zal niet onderworpen zijn aan de bepalingen van dit ontwerp i.v.m. overdracht van gronden.

Ook een aantal rechtshandelingen in verband met vennootschappen vallen buiten het begrip overdracht in de zin van het ontwerp.

Zo valt de overdracht van aandelen, zij het van een controleparticipatie, niet onder het begrip overdracht in de zin van het ontwerp omdat de overdracht van aandelen

geen invloed heeft op het eigendomsrecht van de activa van een vennootschap. De aandelen worden toegekend aan personen die het kapitaal van de vennootschap gevormd hebben. Tijdens het bestaan van de vennootschap is een overdracht van deze kapitaal-aandelen mogelijk. De overdracht van de aandelen van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid is niet de overdracht van een evenredig deel van de goederen die het vermogen van de vennootschap samenstellen.

Dit blijft ook zo wanneer alle aandelen samen zouden overgedragen worden. Er is geen overdracht van het vennootschapsvermogen. Een fusie of splitsing van een vennootschap daarentegen maakt wel een overdracht uit in de zin van het ontwerp. Deze rechtshandelingen beïnvloeden immers rechtstreeks het eigendomsrecht op activa van de vennootschap. Een fusie kan op twee manieren geschieden : hetzij door opslorping van een bestaande vennootschap, hetzij door oprichting van een nieuwe vennootschap waaraan de bestaande venootschappen hun patrimonium overdragen.

Volgens de traditionele rechtsleer brengt de fusie geen overdracht ten algemene titel mee van het patrimonium van de opgeslorpte vennootschap t.v.v. de nieuw opgerichte vennootschap. Men zou hier te maken hebben met een overdracht van rechten en plichten onderworpen aan het gemeen recht inzake overdracht van schuldvorderingen en overname van schulden. Op dit punt volgt het ontwerp evenwel de recente rechtsleer volgens dewelke een fusie een overdracht ten algemene titel (actief en passief) van het vermogen van de opgeslorpte vennootschap impliceert. Het geheel van de rechten en plichten van de opgeslorpte venootschap en de lopende contracten worden overgedragen aan de opslorpende vennootschap. Bij de splitsing van de vennootschap brengt de oude vennootschap haar opgesplitste vermogen in twee of meer nieuwe of bestaande vennootschappen in. Ook hier wordt momenteel aangenomen dat de splitsing een overdracht ten algemene titel tot gevolg heeft.
